

УКРАЇНА
НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра німецької та французької мов

**ЛАТИНСЬКО-УКРАЇНСЬКИЙ
І УКРАЇНСЬКО-ЛАТИНСЬКИЙ
СЛОВНИК
ВЕТЕРИНАРНО-МЕДИЧНИХ
ТЕРМІНІВ**

Київ 2004

УДК 811.124:378(072):63

Словник складається з двох частин: латинсько-української і українсько-латинської, а також термінологічних, фразеологічних, фонетичних і граматичних додатків. Латинсько-українська частина містить близько 2500 найбільш уживаних латинських термінів з анатомії, фармакології, фізіології, патологічної фізіології та клінічних дисциплін. Українсько-латинська частина містить близько 1800 загальномедичних та ветеринарних термінів.

Для студентів I курсу факультету ветеринарної медицини та факультету якості та безпеки продукції АПК.

Затверджено Вченою радою Природничо-гуманітарного ННІ.

Укладачі: **О.Ю. Балалаєва**, асистент, **Н.В. Галичина**, ст. викладач
Рецензенти: **Л.О. Хоменко**, зав. кафедрою німецької та французької мов, кандидат філологічних наук, доцент,
І.В. Конончук, ст. викладач

Навчальне видання

**Латинсько-український і українсько-латинський
словник ветеринарно-медичних термінів**

Укладачі: БАЛАЛАЄВА ОЛЕНА ЮРІЇВНА
ГАЛИЧИНА НІНА ВАЛЕРІАНІВНА

Зав. Видавничим центром НАУ А.П. Колесніков
Редактор З.І. Маренець
Підписано до друку 03.06.04. Формат 60×84 1/16
Ум. друк. арк. 9,4. Обл.-вид. арк. 9,5. Тираж 200 пр.
Зам. № 130
Видавничий центр НАУ.
03041, Київ, вул. Героїв Оборони, 15.

ПЕРЕДМОВА

Словник складається з двох частин: латинсько-української і українсько-латинської, а також термінологічних, фразеологічних, фонетичних і граматичних додатків.

Латинсько-українська частина містить близько 2500 найбільш уживаних латинських термінів з анатомії, фармакології, фізіології, патологічної фізіології та клінічних дисциплін. Загальноживана лексика наводиться в обсязі, необхідному для перекладу адаптованих текстів за фахом, а також латинських прислів'їв, сентенцій та крилатих висловів.

Українсько-латинська частина містить близько 1800 загально-медичних та ветеринарних термінів. З методичних міркувань, до неї не увійшли деякі складні терміни, оскільки студенти мають утворювати їх самостійно за допомогою терміноелементів.

Обсяг словника зумовлений його призначенням – бути посібником для студентів ветеринарних факультетів. Це – словник-мінімум, який визначає лексичну базу для засвоєння основ ветеринарної термінології, передбачених програмою з латинської мови для вищих аграрних закладів освіти III-IV рівнів акредитації зі спеціальності “Ветеринарна медицина”. Однак корисним він буде і для осіб, що бажають вивчати чи удосконалювати медичну латину самостійно, а також для всіх фахівців медичного профілю, що використовують латиномовну термінологію у навчальній, виробничій та науковій діяльності.

При укладанні словника автори дотримувалися чіткої термінологічної концепції і орієнтувалися на сучасні видання ветеринарної та медичної номенклатур.

Ядро відібраної лексики становлять:

- назви морфологічних утворень і процесів, властивих організмові людини/тварини (як у нормі, так і при патології);
- назви хвороб людини/тварин, їх симптоми та форми перебігу;
- назви тварин і лікарських рослин;
- назви лікарських форм і засобів;
- назви методів діагностики, профілактики та терапевтичного лікування хвороб, оперативних доступів та хірургічних операцій.

При доборі термінів і терміноелементів укладачі словника керувалися такими принципами як частотність уживання, тематична цінність і словотворча валентність.

Заголовні слова всіх словникових статей виділено напівжирним шрифтом і розміщено за алфавітом.

У латинських словах позначається лише природна довгота чи короткість голосного в другому складі від кінця слова. Довгота позначається рисою (¯), а короткість – дужкою (~), які ставляться над буквою:

abdōmen, īnis *n* живіт

sacchārum, ī *n* цукор.

Позиційна довгота і короткість, а також довгі та короткі суфікси в даному словнику надрядковими знаками не позначаються.

Латинські слова в обох частинах словника подаються в традиційній словниковій формі.

Іменники наводяться у формі називного відмінка однини (Nom. Sing.) із зазначенням закінчення родового відмінка однини (Gen. Sing.) та роду:

costa, ae *f* ребро

musculus, ī *m* м'яз.

Якщо при відмінюванні в основі іменника відбуваються зміни, закінчення Gen. Sing. подається з частиною основи:

corpus, ōris *n* тіло

cancer, cri *m* рак.

В односкладових іменників наводиться повна форма Gen. Sing.:

os, oris *n* рот

os, ossis *n* кістка.

Невідмінювані іменники середнього роду подаються з позначкою (*невідм.*):

Cacao *n* (*невідм.*) какао

dragee *n* (*невідм.*) драже.

Прикметники першої групи, прикметники другої групи з трьома родовими закінченнями та дієприкметники минулого часу пасивного стану наводяться у формі чоловічого роду Nom. Sing. із зазначенням закінчень жіночого і середнього роду:

internus, a, um внутрішній

laesus, a, um ушкоджений, порушений.

Якщо в основі прикметника при відмінюванні за родами відбуваються зміни, закінчення жіночого і середнього роду подаються з частиною основи:

dexter, tra, trum правий

saluber, bris, bre здоровий, цілющий.

Прикметники з двома родовими закінченнями наводяться у формі чоловічого і жіночого роду Nom. Sing. із зазначенням закінчення середнього роду:

articularis, e суглобовий

brevis, e короткий.

Прикметники з одним родовим закінченням і дієприкметники теперішнього часу активного стану подаються у формі Nom. Sing. із зазначенням закінчення родового відмінка:

simplex, icis простий

abducens, ntis відвідний.

У деяких прикметників другої групи наводяться повні форми всіх родів:

acer, acris, acre гострий, їдкий

par, paris рівний; парний.

Прикметники грецького походження подаються у формі чоловічого роду без зазначення закінчень жіночого та середнього роду:

brachys (грецьк.) короткий

melas (грецьк.) чорний.

Дієслова подаються в таких основних формах:

1) перша особа однини теперішнього часу дійсного способу активного стану (Praesens indicativi activi);

2) перша особа однини минулого часу доконаного виду дійсного способу активного стану (Perfectum indicativi activi);

3) віддієслівний іменник середнього роду із значенням мети (Supinum);

4) неозначена форма дієслова (Infinitivus praesentis activi).

У дієслів I і IV дієвідміни після першої форми подаються лише закінчення з частиною основи форм Perfectum indicativi activi, Supinum, Infinitivus praesentis activi:

curo, avi, atum, āre лікувати

audio, ivi, ite, īre слухати.

Дієслова II і III дієвідміни, як правило, наводяться у повній словниковій формі:

misceo, miscui, mixtum, ēre мішати, змішувати

recipio, recepi, receptum, ěre брати, одержувати.

Відкладні, напіввідкладні та недостатні дієслова подаються у тих формах, які вони мають:

utor, usus sum, uti користуватися, вживати

nascor, natus sum, nasci народжуватися, виникати

studeo, ui, – , ēre учитися

aegroto, – , – , āre хворіти, страждати
memini, meminisse пам'ятати.

У прийменників указується відмінок, з яким вони вживаються:

a, ab (з *Abl.*) від, з

ad (з *Acc.*) до, для, при, в.

Синонімічні значення в перекладі заголовних слів наводяться в одній статті через кому, різні значення багатозначних слів відокремлюються комою з крапкою:

communis, e спільний, загальний, звичайний

lingua, ae f язик; мова.

Додаток I містить 170 початкових і кінцевих терміноелементів грецького походження, необхідних для утворення складних медичних термінів. У початкових грецьких терміноелементів указується їх латинський дублет.

Додаток II містить 300 латинських прислів'їв, афоризмів та спеціальних медичних виразів.

Додаток III містить основні відомості з фонетики латинської мови: латинський алфавіт, правила вимови голосних, дифтонгів, приголосних та буквосполучень, а також правила складоподілу, довготи і короткості складів та постановки наголосу.

Додаток IV містить основні відомості з граматики латинської мови, засвоєння яких передбачено програмою з латинської мови для вищих аграрних закладів освіти III-IV рівнів акредитації зі спеціальності 7.130501 "Ветеринарна медицина". Граматичний матеріал систематизовано у вигляді таблиць: відміни іменників, відмінкові закінчення іменників п'яти відмін, родові закінчення прикметників першої і другої групи, способи утворення вищого та найвищого ступенів прикметників, основи дієслів, поділ дієслів на дієвідміни, утворення наказового способу, особові закінчення дієслів, відмінювання дієслів у теперішньому часі дійсного і умовного способів активного і пасивного станів та ін.

Словник призначений для студентів I курсу факультету ветеринарної медицини та факультету якості та безпеки продукції АПК.

УМОВНІ СКОРОЧЕННЯ

Українські

грецьк. – грецька мова

невідм. – невідмінюваний іменник

Латинські

Abl. – Ablativus – відкладний відмінок (*поєднує орудний і місцевий*)

Acc. – Accusativus – знахідний відмінок

Dat. – Dativus – давальний відмінок

f – femininum – жіночий рід

g. c. – genus commune – спільний рід

Gen. – Genetivus – родовий відмінок

m – masculinum – чоловічий рід

n – neutrum – середній рід

Nom. – Nominativus – називний відмінок

Plur. – Pluralis – множина

Sing. – Singularis – одинина

ЛАТИНСЬКО-УКРАЇНСЬКИЙ СЛОВНИК

А

a, ab (з *Abl.*) від, з

abasia, ae f абазія, нездатність ходити

abdōmen, īnis n живіт

abdominalis, e черевний

abducens, ntis відвідний

abductio, onis f відведення

abductor, oris m відвідний м'яз

abomāsum, ī n сичуг (*відділ шлунка жуйних тварин*)

abruptus, a, um уривчастий

abscessus, us m абсцес, нарив

absens, ntis відсутній

Absinthium, ī n полин

absque без

abstinentia, ae f утримання

abusus, us m зловживання

ac ī

acardiācus, ī m виродок без серця

accessorius, a, um додатковий

accidentalіs, e випадковий, другорядний

accumulatio, onis f накопичення

acer, acris, acre гострий, їдкий

aceticus, a, um оцтовокислий

acetum, ī n оцет

acetylsalicylicus, a, um ацетилсаліциловий

achylia, ae f відсутність шлункового соку, соляної кислоти, пепсину
або іншого травного ферменту

acidum, ī n кислота

acidus, a, um кислий

acies, ei f гострота, зіркість, зіниця

acquisitus, a, um набутий

acromialis, e акроміальний

acromion, ī n акроміон, плечовий відросток

actio, onis f дія, рух

activatus, a, um активований

actus, us *m* акт, дія
acus, us *f* голка
acusticus, a, um слуховий, акустичний
acutus, a, um гострий
ad (з *Acc.*) до, для, при, в
adamantinum, i *n* адамантин, зубна емаль
addo, didi, ditum, ěre додавати
adductor, oris *m* привідний м'яз
aden, adenis *m* залоза, лімфатичний вузол
adenomalacia, ae *f* розм'якшення залоз
adenopathia, ae *f* захворювання лімфатичних залоз
adenotomia, ae *f* видалення аденоїдних зрощень
adeps, adipis *m* жир, сало
adhaesivus, a, um липкий
adhibeo, hibui, hibitum, ěre вживати, застосовувати
adipositas, atis *f* ожиріння
adiposus, a, um жировий, жирний, ожирілий
aditus, us *m* вхід
adiuvans, ntis допоміжний
adiuvo, iuvi, iutum, āre допомагати, сприяти
Adōnis, ĩdis *m* горицвіт
Adonisīdum, i *n* адонізид
Adrenalinum, i *n* адреналін
adpersio, onis *f* присипка
adultus, a, um дорослий
adynamia, ae *f* адинамія, безсилля, втрата сил
aeger, gra, grum хворий, слабкий
aeger, i *m* хворий
aegroto, – , – , āre хворіти, страждати
aegrotus, a, um хворий
aequalis, e рівний, однаковий
aër, aëris *m* повітря
aërophagia, ae *f* заковтування повітря, що призводить до скупчення газів у шлунку
aërosolum, i *n* аерозоль
aesthesiologia, ae *f* розділ анатомії, що вивчає органи чуттів
aesthesia, is *f* чутливість, відчуття
aetas, atis *f* вік
Aethanōlum, i *n* етанол
Aether, ěris *m* ефір
aethereus, a, um ефірний

aethylicus, a, um етиловий
aetiologia, ae f етіологія, вчення про причини захворювань
affixus, a, um прикріплений
agalactia, ae f агалактія, відсутність секреції молока
agito, avi, atum, āre приводити у рух, збовтувати
agnus, i m ягня
akinesia, ae f нерухомість, відсутність руху
ala, ae f крило
albūmen, inis n білок
albus, a, um білий
alcalosis, is f алкалоз, підвищена лужність крові
alienus, a, um сторонній, чужий
allergenum, i n алерген, речовина, що викликає алергічну реакцію
allergia, ae f алергія, змінена реактивність організму, підвищена чутливість щодо повторної дії того чи іншого алергену
alloplastica, ae f алопластика, пересадка в організм сторонніх тіл з метою усунення дефектів
almus, a, um годувальний
Aloë, es f алое, сабур
Althaea, ae f алтей
alter, era, erum один з двох, другий, інший
altus, a, um високий
alternans, ntis перемінний
Alumen, inis n галун
alveolus, i m альвеола, комірка
amarus, a, um гіркий
Amidopyrinum, i n амідопірин
Aminasinum, i n аміназин
Ammonium, i n аміак, амоній
amphiarthrosis, is f амфіартроз, напіврухоме зчленування кісток з гладкими рівними суглобовими поверхнями
ampulla, ae f ампула, розширення
amputatio, onis f ампутація, відсікання, відтинання
amputo, avi, atum, āre ампутувати
Amygdala, ae f мигдаль (*плід*)
Amygdalus, i f мигдаль (*дерево*)
amylaceus, a, um крохмальний
amylum, i n крохмаль
ana по, порівну
anabolismus, i m анаболізм, засвоєння та перетворення харчових речовин у живу речовину, конструктивний метаболізм

anaemia, ae f анемія, недокрів'я
anaesthesia, ae f анестезія, знеболювання, часткова або повна втрата чутливості
Anaesthesinum, i n анестезин
analgeticus, a, um анальгетичний, болезаспокійливий
Analginum, i n анальгін
analysis, is f аналіз
anas, anatis f качка
anasarca, ae f шкірна водянка, набряк підшкірної клітковини
anastomosis, is f анастомоз, сполучення між двома судинами, нервами, каналами
anatomia, ae f анатомія, розділ морфології, який вивчає форму і будову окремих органів, систем і всього організму в цілому
anatomicus, a, um анатомічний
anatoxinum, i n анатоксин, протиотрута
anergia, ae f відсутність реактивності
aneurysma, atis n розширення судини
angiitis, itidis f ангіїт, запалення кровоносної судини
angina, ae f ангіна, запалення мигдаликів
angiologia, ae f ангіологія, розділ анатомії, що вивчає кровоносну і лімфатичну системи
angiocardio-graphia, ae f ангіокардіографія, рентгенографія порожнини серця і магістральних судин
angiorrhexis, is f розрив кровоносної або лімфатичної судини
angulus, i m кут
angustus, a, um вузький
anhidrosis, is f ангідроз, відсутність потовиділення
anhydraemia, ae f ангідремія, зменшення вмісту води в крові, згущення крові
anhidricus, a, um безводний
anima, ae f душа, життєва сила, життя
animal, is n тварина
Anisum, i n аніс, ганус
annus, i m рік
anopsia, ae f відсутність зору в одному оці
anosmia, ae f відсутність нюху
anser, eris m гуска
ante (з Acc.) перед, до
antebrachium, i n передпліччя
anterior, ius передній
anthrax, acis m сибірська виразка

antiasthmaticus, a, um протиастматичний
antibioticum, i n антибіотик
antidōtum, i n протиотрута
antipyreticus, a, um жарознижуючий
antisepticus, a, um антисептичний, знезаражуючий
anulus, i m кільце
anus, i m задній прохід
aorta, ae f аорта, головна артерія великого кола кровообігу
aper, apri m кабан
apertura, ae f апертура, отвір
apertus, a, um відкритий
apex, icis m верхівка
aphta, ae f афта
apicalis, e апікальний, розміщений на верхівці
apis, is f бджола
aponeurosis, is f апоневроз, розтяг сухожилку
apophysis, is f апофіз, відросток
appendicitis, is f апендицит, запалення червоподібного відростка
сліпої кишки
appendix, icis f апендикс, відросток, придаток
apud (z Acc.) u, при, біля
aqua, ae f вода
aquosus, a, um водний
arachne, es f павук
arachnoidea, ae f павутинна мозкова оболонка
arbor, oris f дерево
arcus, us m дуга, дужка
area, ae f поле, місце
argenteus, a, um срібний
Argentum, i n срібло
aries, arietis m баран
Arnica, ae f арніка
ars, artis f мистецтво, наука
Arsenicum, i n миш'як
arsenicus, a, um миш'яковий
arteria, ae f артерія
arteriosclerosis, is f артеріосклероз, звапнення артерій з
потовщенням артеріальної стінки
arterioscleroticus, a, um артеріосклеротичний
arteriosus, a, um артеріальний
arthralgia, ae f біль у суглобах

arthritis, itidis *f* артрит, запалення суглобів
arthrologia, ae *f* артрологія, наука про суглоби
arthron, i *n* (грецьк.) суглоб
arthropathia, ae *f* захворювання суглобів, викликане ураженням
центральної нервової системи
arthroplastica, ae *f* артропластика, оперативне відновлення функції
суглоба
arthrosis, is *f* артроз, хронічне захворювання суглобів
articularis, e суглобовий
articulatio, onis *f* суглоб
artiodyctyla, orum *n* парнокопитні
ascendes, ntis висхідний
ascites, ae *m* асцит, черевна водянка
asepticus, a, um асептичний
asinus, i *m* осел
asper, era, erum шорсткий, горбастий
aspera, orum *n* труднощі
asthenia, ae *f* загальна слабкість, виснаження
asthma, atis *n* астма, задишка
atlas, ntis *m* атлант, перший шийний хребець
atque і притому, до того ж
atrium, i *n* передсердя
atrociter жорстко, суворо
atrophia, ae *f* атрофія, зменшення розмірів тканин або органів і
послаблення їхньої функції
Atropinum, i *n* атропін
audio, ivi, ite, ire слухати
auditivus, a, um слуховий
auditus, us *m* слух
aureus, a, um золотий
auricula, ae *f* вушко, вушна раковина
auris, is *f* вухо
Aurum, i *n* золото
auscultatio, ōnis *f* аускультация, вислухування
ausculto, avi, atum, āre вислухувати
aut або
autoplastica, ae *f* автопластика, пересадка власних тканин з однієї
частини тіла на іншу
avis, is *f* птах
axis, is *m* вісь, другий шийний хребець
axungia, ae *f* жир, сало

В

- bacca, ae f** ягода
bacillus, i m бацила; паличка (*лікарська форма*)
bactericidus, a, um бактерицидний, вбиваючий бактерії
bacterium, i n бактерія
basilaris, e основний
basis, is f базис, основа; у фармакології – основний засіб у складному рецепті
Belladonna, ae f беладонна
bene добре
benignus, a, um доброякісний
Betula, ae f береза
bibo, bibi, – , ěre пити
bicarbinicus, a, um двовуглекислий
biceps, cipitis двоголовий
bicornis, e дворогий
biennis, e дворічний
bifidus, a, um роздвоєний
bifurcatio, onis f роздвоєння
bigeminus, a, um подвійний
bilateralis, e двосторонній
bilirubinum, i n білірубін, барвна речовина жовчі, пігмент
bilis, is f жовч, що виливається з жовчного міхура
bini, ae, a по два, по дві
biopsia, ae f біопсія, прижиттєве видалення частинки ураженої тканини для дослідження
bipennatus, a, um двоперий
bis двічі
Bismuthum, i n вісмут
blepharon, i n (*грецьк.*) повіка
bolus, i f глина
bolus, i m болус, велика пілюля
bonus, a, um хороший, добрий, чесний
borax, acis f бура, тетраборат натрію
boricus, a, um борний
bos, bovis m бик; *g.c.* велика рогата худоба
botulismus, i m ботулізм, харчове отруєння
bovinus, a, um бичачий
brachium, i n плече
brachys (*грецьк.*) короткий

bradycardia, ae f сповільнене серцебиття
bradykinesia, ae f загальна сповільненість рухів
bradypnoë, es f сповільнене дихання
bradys (грецьк.) короткий, повільний
bradysphygmia, ae f сповільнений пульс
brevis, e короткий
Bromcamphora, ae f бромкамфора
Bromum, i n бром
bronchialis, e бронхіальний
bronchitis, itidis f бронхіт, запалення слизової оболонки бронхів
bronchomycosis, is f бронхомикоз, захворювання бронхів,
викликане грибками
bronchus, i m бронх, розгалуження дихального горла в легенях
bucca, ae f щока
buccalis, e щічний
bulbus, i m цибулина, потовщення
bulbus oculi очне яблуко
burdo, onis m лошак
bursa, ae f сумка
butyrum, i n масло (*тверде*)

С

Cacao n (невідм.) какао
cachexia, ae f кахексія, загальне виснаження
cadāver, eris n труп
caecum, i n сліпа кишка
caecus, a, um сліпий
caeruleus (coeruleus), a, um блакитний, синій
calcar, aris n шпора, острога
calcaria, ae f вапно
Calcium, i n кальцій
calculus, i m камінь, камінчик
Calendula, ae f календула
calidus, a, um теплий, гарячий
callosus, a, um мозолистий
calor, oris m тепло, жар
calvaria, ae f черепне склепіння
calx, calcis f п'ята
calyx, ucis m чашка
Camphōra, ae f камфора

camphoratus, a, um камфорний
canaliculus, i m каналець
canalis, is m канал
cancer, cri m рак
cancerogēnes, is канцерогенний, той, що викликає розвиток ракової пухлини
candidus, a, um білосніжний, білий
caninus, a, um собачий
canis, is m, f собака
caper, pri m цап
capillaris, e капілярний
capillus, i m волос
capitulum, i n головка
capra, ae f коза
capsula, ae f капсула, оболонка
capsulorrhaphia, ae f зшивання суглобової сумки
caput, itis n голова
carbo, ōnis m вугілля
carbōnas, ātis m карбонат
carcinoma, atis n ракова пухлина
cardia, ae f серце; кардіальний відділ шлунка
cardiacus, a, um серцевий
cardialgia, ae f біль в області серця
cardinalis, e кардинальний, головний, основний
cardioparalysis, is f параліч серця
caries, ei f карієс, костоїда
caro, carnis f m 'ясо
carolinus, a, um карловарський
caroticus, a, um сонний
carpus, i m зап'ясток
cartilagineus, a, um хрящовий
cartilāgo, ĩnis f хрящ
Carvum, i n кмин
casus, us m випадок
catabolismus, i m катаболізм, сукупність хімічних реакцій розпаду складних органічних речовин в організмі
cataplasma, atis n припарка, гарячий компрес
cataracta, ae f катаракта
catarrhus, i m катар, запалення слизової оболонки
cauda, ae f хвіст
caudalis, e каудальний, хвостовий

causa, ae f причина
causticus, a, um каустичний; їдкий
caute обережно
caveo, cavi, cautum, ēre остерігатися
caverna, ae f печера, каверна
cavitas, atis f порожнина
cavum, i n порожнина
cavus, a, um порожнистий, порожній, пустий
celer, ěris, ěre швидкий
cellula, ae f клітина
centralis, e центральний
centrum, i n центр
cephalalgia, ae f головний біль
cera, ae f віск
ceratus, a, um навоскований
cerebellum, i n мозочок
cerebralis, e церебральний, мозковий
cerebrum, i n головний мозок
certus, a, um визначений, призначений
cervicalis, e шийний
cervicobrachialis, e шийноплечовий
cervix, icis f шия
Chamomilla, ae f ромашка
charta, ae f папір
charta sinapisata гірчичник
cheilos, i m (грецьк.) губа
cheiloschisis, is f розщеплення губи
chiasma, atis n перехрест
Chelidonium, i n чистотіл
China, ae f хіна
Chininum, i n хінін
chirurgia, ae f хірургія
chirurgus, i m хірург
chloratus, a, um хлористий
chloridum, i n хлорид
Chloroformium, i n хлороформ
cholaemia, ae f наявність жовчі в крові
cholagōgus, a, um жовчогінний
chole, es f (грецьк.) жовч
cholecystitis, itidis f холецистит, запалення жовчного міхура

cholecystographia, ae f холецистографія, рентгенографічне дослідження жовчного міхура
choledōchus, a, um жовчний
cholelithiāsis, is f холелітіаз, жовчнокам'яна хвороба
cholera, ae f холера
chondrodystrophia, ae f недостатність живлення і росту хрящів
chondros, i m (грецьк.) хрящ
chorda, ae f хорда, струна
chroma, atis n (грецьк.) колір
chromaturia, ae f виділення ненормально забарвленої сечі
chromocystoscopy, ae f огляд сечового міхура за допомогою цистоскопа після введення барвника
chronicus, a, um хронічний
cibus, i m їжа
cicatritix, icis f рубець, шрам
cilium, i n вія
cinereus, a, um сірий
cingulum, i n пояс
circularis, e циркулярний, круговий
circulatio, onis f циркуляція, кровообіг
circulus, i m коло
cito швидко
Citramōnum, i n цитрамон
citras, atis m цитрат
citricus, a, um лимонний
citus, a, um швидкий, скорий
claudicatio, ōnis f кульгавість
claudio, clausi, clausum, ěre закривати
clausus, a, um закритий
clavicula, ae f ключиця
clavicularis, e ключичний
clanicus, a, um клінічний
clysmā, atis n клізма, промивання
coccygeus, a, um куприковий
coccyx, ygis m куприк
coctus, a, um зварений, кип'ячений
Codeinum, i n кодеїн
Coffeinum, i n кофеїн
cogito, avi, atum, āre мислити, думати
collapsus, us m колапс, гостра судинна недостатність
collateralis, e колатеральний, боковий

collēga, ae *m* колега, товариш
collis, is *m* горбок
collum, i *n* шия
colo, avi, atum, āre проціджувати
colon, i *n* ободова кишка
color, oris *m* колір
columbus, i *m* голуб
columna, ae *f* стовп
columna vertebralis хребетний стовп
coma, atis *n* кома, повна втрата свідомості
combustio, onis *f* опік
comītant, ntis супровідний, супутній
commisura, ae *f* спайка
communicans, ntis сполучний
communis, e спільний, загальний, звичайний
compactus, a, um компактний, щільний
complētus, a, um повний
complexus, us *m* комплекс, сукупність
complicatus, a, um ускладнений
compositio, onis *f* склад
compositus, a, um складний
concāvus, a, um ввігнутий
concentratus, a, um концентрований, міцний
concha, ae *f* раковина
conditio, onis *f* умова
condylus, i *m* виросток
congelatio, onis *f* відмороження
congenitus, a, um вроджений
congestio, onis *f* прилив крові, активна гіперемія
coniunctivus, a, um сполучний
consillium, i *n* консиліум, нарада лікарів
conservatus, a, um консервований
conservo, avi, atum, āre зберігати
conspargo, spersi, spersum, ěre посипати
constituens, ntis формоутворюючий
consuetudo, ĩnis *f* звичка
consulto, avi, atum, āre радитися
contagiosus, a, um заразний
contineo, tinui, tentum, ěre мати, містити
contra (з *Acc.*) проти
contractio, onis *f* скорочення

contraho, traxi, tractum, ěre стягувати
contrarius, a, um протилежний
contudo, tуди, tusum, ěre дрібно товкти
contusio, onis f контузія, ушкодження тіла внаслідок механічної дії
 ззовні, забите місце
contūsus, a, um товчений, забитий
convalesco, valui, – , ěre одужувати
Convallaria, ae f конвалія
convulsio, onis f конвульсія, судорога
convulsivus, a, um конвульсивний
cor, cordis n серце
coracoideus, a, um дзьобовидний
cornea, ae f рогівка
cornu, us n ріг, ріжок
corona, ae f корона, вінок
coronarius, a, um коронарний, вінцевий
corpus, ōris n тіло
corrīgens, ntis коригуючий, поліпшуючий
corrugator, oris m зморщувач
cortex, ĩcis m кора, кірка
costa, ae f ребро
costalis, e реберний
coxa, ae f кульша, тазова кістка
cranialis, e краніальний, черепний
cranium, i n череп
crassus, a, um товстий
credo, didi, ditum, ěre вірити
creta, ae f крейда
cribrosus, a, um решітчастий
crisis, is f криза, швидке спадання гарячкової кривої, перелом у
 хворобі
crista, ae f гребінь
criticus, a, um критичний
cruposus, a, um крупозний
crus, cruris n гомілка
cryotherapia, ae f лікування холодом
crystallisatus, a, um кристалічний
crystallus, i f кристал
cubitus, i m лікоть
culex, icis m комар
culmen, inis n вершина, верхівка

cum (з *Abl.*) з, разом з
cunicūlus, i m кріль
Cuprum, i n мідь
cura, ae f піклування, турбота
curatio, onis f лікування
curo, avi, atum, āre лікувати, доглядати
cursus, us m біг, рух, курс
cutaneus, a, um шкірний
cuticūla, ae f кутикула, шкірочка
cutis, is f шкіра
cysta, ae f кіста
cystis, is f (грецьк.) міхур
cystitis, itidis f цистит, запалення слизової оболонки сечового міхура
cystographia, ae f цистографія, рентгенологічне обстеження сечового міхура
cystoscopy, ae f цистоскопія, огляд внутрішньої поверхні сечового міхура за допомогою цистоскопа
cytologia, ae f цитологія, наука про будову, розвиток і функції клітин
cytus, i m (грецьк.) клітина

D

dacrion, i n (грецьк.) сльоза
dacryorrhoea, ae f сльозотеча
dactylgia, ae f біль у пальцях
dactylospasmus, i m судорога пальців
dactylus, i m (грецьк.) палець
daltonismus, i m дальтонізм, нездатність розрізняти деякі кольори
datum, i n дата
de (з *Abl.*) про, за
debeo, ui, itum, ěre бути зобов'язаним
debilitas, atis f слабкість, дебільність, недоумство
decem десять
deciduus, a, um випадний
decigramma, ātis n дециграм
decoctum, i n відвар
decursus, us m перебіг
defectus, us m дефект, вада
deficiens, ntis недостатній, неповний

deformans, ntis деформуючий
degeneratio, onis *f* дегенерація, переродження, виродження
deltoides, a, um дельтоподібний
dens, dentis *m* зуб
dens deciduus випадний (молочний) зуб
dens caninus ікло
dens incisivus різець
dens molaris великий кутній зуб
dens premolaris малий кутній зуб
dens sapientiae (serotinus) зуб мудрості (пізній)
dentalis, e зубний
dentatus, a, um зубчастий
dentitio, onis *f* прорізування зубів
depressor, oris *m* м'яз-опускач
deprimo, pressi, pressum, ěre притискати, давити до низу
depuratus, a, um очищений (*тверді речовини*)
depuro, avi, atum, ěre очищати
derma, atis *n* (*грецьк.*) шкіра
dermatexanthēma, atis *n* висип на шкірі
dermatitis, itidis *f* дерматит, запалення шкіри
dermatologus, i *m* дерматолог
dermatorrhagia, ae *f* самовільне витікання крові з шкіри
descendes, ntis низхідний
descendo, scendi, scensum, ěre сходити, спускатися
describo, scripsi, scriptum, ěre описувати
designatio, onis *f* позначення
designo, avi, atum, āre позначати
desinfectio, onis *f* дезінфекція, знезаражування
destillatus, a, um дистильований
destillo, avi, atum, āre дистилювати
destruo, struxi, structum, ěre нищити
devito, avi, atum, āre уникати
dexter, tra, trum правий
diabetes, ae *m* діабет, сечове виснаження
diaeta, ae *f* дієта, режим харчування
diagnosis, is *f* діагноз, розпізнавання хвороби
diameter, tri *f* діаметр
diaphoreticus, a, um потогінний
diaphragma, atis *n* діафрагма, грудочеревна перетинка
diaphysis, is *f* середня частина трубчастої кістки
diarrhoea, ae *f* діарея

diastole, es *f* діастола, ритмічне розширення серця
diathermia, ae *f* діатермія, прогрівання тканин тіла
diathesis, is *f* діатез, схильність організму до тієї чи іншої хвороби
Dibasolum, i *n* дибазол
dichloridum, i *n* дихлорид
dico, dixi, dictum, ěre говорити, казати
diencephalon, i *n* проміжний мозок
dies, diei *m* день
differo, distui, dilatam, diffĕre розрізнятися; розносити
difficile важко, трудно
difficilis, e важкий, тяжкий
difficultas, atis *f* утруднення
diffundo, fudi, fusum, ěre розливати, розсіювати
diffusus, a, um розлитий, розсіяний
digastricus, a, um двочеревцевиць
digestio, onis *f* травлення
Digitalis, is *f* наперстянка
digĭtus, i *m* палець
diagnosco, gnovi, gnotum, ěre розпізнавати
dilatatio, onis *f* розширення
dilato, avi, atum, āre розширювати
diligens, ntis старанний, акуратний
diligenter старанно
diluo, dilui, dilutum, ěre розводити
dilutus, a, um розведений
dimidium, i *n* половина
diplegia, ae *f* двосторонній параліч
diploë, ës *f* губчаста речовина
disciplina, ae *f* наука, учення
discipŭlus, i *m* учень
disco, didici, – , ěre учитися
discus, i *m* диск
dispositio, onis *f* розміщення
dissectio, onis *f* розріз, розсікання
disseminatus, a, um розсіяний
distalis, e віддалений
distinguo, stinxi, stinctum, ěre розрізняти, відокремлювати
diu довго
diureticus, a, um сечогінний
Diuretinum, i *n* діуретин
diversus, a, um різний, різноманітний

divido, divisi, divisum, ěre ділити, розподіляти
divisus, a, um поділений, розділений
do, dedi, datum, dāre давати, видавати
doceo, docui, doctum, ěre учити, навчати
doctrina, ae f наука
doctus, a, um учений
dolor, oris m біль, страждання
domesticus, a, um домашній, свійський
domīnus, i m господар, власник
domus, us f дім
dormio, ivi, itum, ĩre спати
dorsalis, e спинний, тильний
dorsum, i n спина
dosis, is f доза
dragee n (невідм.) драже
dubius, a, um сумнівний
duco, duxi, ductum, ěre вести, проводити
ductus, us m протока, хід
dulcis, e солодкий
dum поки
duo, duae, duo два
duodecim дванадцять
duodenum, i n дванадцятипала кишка
duplex, icis подвійний
dura mater тверда мозкова оболонка
durus, a, um твердий
dysaesthesia, ae f розлад чутливості
dysfunctio, onis f дисфункція, порушення функції
dyskinesia, ae f розлад довільних рухів і координації
dysopsia, ae f розлад зору
dysphagia, ae f утруднене ковтання
dyspnoë, ës f задишка
dystonia, ae f дистонія, порушення тону м'язів, судин
dystrophia, ae f дистрофія
dysuria, ae f утруднене сечовиділення
dysosmia, ae f розлад нюху

Е

e, ex (z Abl.) z, із, від
ectasia, ae f розтягнення, розширення

ectoderma, atis *n* зовнішній зародковий листок
ectopia, ae *f* ектопія, вроджене зміщення органа
eczema, atis *n* екзема, запалення шкіри
edo, edi, esum, edēre їсти
effectus, us *m* ефект, результат, наслідок
efferens, entis виносний
ego я
elasticus, a, um еластичний
electrocardiogramma, atis *n* електрокардіограма
electuarium, i *n* кашка (лікарська форма)
elementum, i *n* елемент
elephas, antis *m* слон
embryo, onis *m* (**embryon, i** *n*) ембріон, зародок
embryocardia, ae *f* зародковий або маятниковий ритм серця
eminentia, ae *f* підвищення, виступ
emphysema, atis *n* надмірне скупчення повітря в органах
emplastrum, i *n* пластир
empyema, atis *n* скупчення гною в порожнині
emryologia, ae *f* ембріологія, наука про розвиток зародка
emulsio, onis *f* (**emulsum, i** *n*) емульсія
encephalitis, itidis *f* енцефаліт, запалення головного мозку
encephalomalacia, ae *f* розм'якшення мозку
encephalomyelitis, itidis *f* енцефаломієліт, запальний процес в
головному і спинному мозку
encephalopathia, ae *f* енцефалопатія, загальна назва хвороб
головного мозку
endocarditis, itidis *f* ендокардит, запалення внутрішньої оболонки
серця
endocardium, i *n* внутрішня оболонка серця
endogenes, is ендогенний, такий, що виник під впливом внутрішніх
факторів
endoscopia, ae *f* ендоскопія, обстеження порожнин тіла за
допомогою оптичних інструментів
enteritis, itidis *f* ентерит, запалення тонкої кишки
enterocolitis, itidis *f* ентероколіт, запалення слизової оболонки
тонкої і товстої кишок
enterolithus, i *m* ентероліт, кишковий камінь
enteron, i *n* (грецьк.) кишка
enzootia, ae *f* характерна для даної місцевості хвороба тварин
Ephedrinum, i *n* ефедрин
epidemia, ae *f* епідемія

epidemicus, a, um епідемічний
epidermis, is f епідерміс, надшкір'я
epiduralis, e розміщений над твердою мозковою оболонкою
epigastrium, i n надчеревна область
epiphysis, is f епіфіз, верхній або нижній кінець кістки
epithelium, i n епітелій, клітини поверхневих шарів шкіри і слизових оболонок
equinus, a, um кінський
Equisetum, i n хвощ
equus, i m кінь
error, oris m помилка
erysipelas, atis n бешиха
erythrocytus, i m еритроцит, червоне кров'яне тілце
Erythromycinum, i n еритроміцин
erythropenia, ae f зменшення кількості еритроцитів у крові
erythropoësis, is f еритропоез, утворення еритроцитів
et i
ethmoidalis, e решітчастий
etiam також, навіть
Eucalyptus, i f евкаліпт
eupnoë, ës f спокійне рівномірне дихання
evacuo, avi, atum, āre виводити, спорожнити
evidens, ntis очевидний
evoco, avi, atum, āre викликати
exacerbatio, onis f загострення
exacte точно, ретельно
examinatio, onis f дослідження, вивчення, обстеження
exanthema, atis n екзантема, висип на шкірі
exanthematicus, a, um висипний
excitans, ntis збудливий
excito, avi, atum, āre викликати, збуджувати
exemplar, aris n зразок
exemplum, i n приклад
exītus, us m кінець, вихід, відхід
exogēnes, is екзогенний, такий, що виник під впливом зовнішніх факторів
expectorans, antis відхаркувальний
experimentum, i n дослід, експеримент
experior, expertus sum, īre досліджувати, випробувати
exretio, onis f виділення
exsiccatus, a, um висушений

exsudatio, onis *f* ексудація, запальне потовиділення
extendo, ndi, nsum, ěre намазувати, намашувати; розтягати
extensor, oris *m* розгинач
externus, a, um зовнішній
extra (*з Abl.*) поза
extracardialis, e позасерцевий
extractum, i *n* екстракт, витяжка
extraho, traxi, tractum, ěre витягати
extremitas, ātis *f* кінцівка
extremus, a, um крайній, важливий
exulceratus, a, um вкритий виразками

F

facialis, e лицевий
facies, ei *f* лице, обличчя; поверхня
facile легко
facilis, e легкий
facio, feci, factum, ěre робити
factitius, a, um штучний
factum, i *n* дія, вчинок, зроблене
factus, a, um зроблений
facultas, atis *f* можливість
falsus, a, um неправильний, несправжній, помилковий
fames, is *f* голод
familia, ae *f* родина
Farfara, ae *f* підбіл, мати-й-мачуха
farina, ae *f* борошно
farina secalina житнє борошно
fascia, ae *f* фасція, оболонка м'язів; пов'язка
fascis, is *m* зв'язка, пучок
fauces, ium *f* зів
febris, is *f* гарячка, лихоманка
fecundatio, onis *f* запліднення
fel, fellis *f* жовч
feles (felis), is *f* кішка
felleus, a, um жовчний
femina, ae *f* жінка
femininus, a, um жіночий
femoralis, e стегновий

femur, oris *n* стегно
fermentum, i *n* фермент, закваска, дріжджі
fero, tuli, latum, ferre носити, переносити; терпіти
Ferrum, i *n* залізо
festino, avi, atum, āre спішити
fiant хай утворяться
fiat хай утвориться
fibra, ae *f* волокно
fibrosus, a, um волокнистий
fibūla, ae *f* малогомілкова кістка, мала гомілка
fibularis, e малогомілковий
fides, ei *f* віра, вірність, довіра
filtratus, a, um профільтрований, проціджений
filtro, avi, atum, āre фільтрувати, проціджувати
filiformis, e нитковидний
filum, i *n* нитка
finio, ivi, itum, ĩre кінчати, закінчувати
finis, is *f* кінець, край, межа
fio, factus sum, fiēri робитися, утворюватися, ставати
firmo, avi, atum, āre зміцнювати; підтверджувати
firmus, a, um міцний, надійний
fissura, ae *f* щілина, тріщина
fistula, ae *f* фістула, свищ
fixatio, onis *f* фіксація, прикріплення
fixus, a, um зафіксований, прикріплений
flavus, a, um жовтий
flexio, onis *f* згинання
flexor, oris *m* згинач
flexuosus, a, um зігнутий
flexus, us *m* згин, петля
flos, floris *m* квітка
fluctuans, antis коливний
fluidus, a, um рідкий
Foeniculum, i *n* фенхель
foetus, us *m* плід (*утробний*)
folium, i *n* листок
folliculus, i *m* фолікул
fons, fontis *m* джерело
fontanus, a, um джерельний
foramen, inis *n* отвір
forma, ae *f* форма, вигляд

Formalinum, i n формалін
formans, ntis формоутворюючий
formicinus, a, um мурашиний
formo, avi, atum, āre формувати, утворювати
formula, ae f формула
formula remediorum формула ліків
fornix, icis m склепіння, арка
fortis, e сильний, хоробрий
fossa, ae f яма, ямка, заглибина
fossula, ae f ямочка
fovea, ae f ямка
foveola, ae f ямочка
fractura, ae f перелом
Fragaria, ae f суниця
fragmentum, i n фрагмент, кусок, уривок, уламок
frango, fregi, fractum, ěre ламати
Frangula, ae f крушина
frenulum, i n уздечка
frequens, ntis частий
frigide холодно
frigidus, a, um холодний
frons, frontis f лоб, чоло
frontalis, e лобний, лобовий, фронтальний
fructuosus, a, um плодоносний
fructus, us m плід
functio, onis f функція
functionalis, e функціональний
fundus, i m дно
fungicidus, a, um протигрибковий
fungosus, a, um грибовидний
fungus, i m гриб
Furacillinum, i n фурацилін
furfur, uris m висівки
furunculus, i m фурункул, чиряк
fuscus, a, um темнуватий
futurus, a, um майбутній

G

gala, galactis f (грецьк.) молоко
galactorrhoea, ae f витікання молока з молочної залози

gallina, ae f курка
gallus, i m півень
ganglion, i n ганглії, нервовий вузол
gangraena, ae f гангрена, змертвіння
gangrenosus, a, um змертвілий
gaster, stris f шлунок
gastricus, a, um шлунковий
gastralgia, ae f гастралгія, біль у шлунку
gastrectomia, ae f гастректомія, видалення шлунка
gastritis, itidis f гастрит, запалення слизової оболонки шлунка
gastroenterocolitis, itidis f гастроентероколіт, запалення слизової оболонки шлунка, тонкої і товстої кишок
gastroenterologia, ae f гастроентерологія, наука про функції і захворювання шлунково-кишкового тракту
gaudeo, gavisus sum, ēre радіти, веселитися
gaudium, i n радість
gelatina, ae f желатин
gelatosa, ae f желатоза
gelatinosus, a, um желатиновий
gelu, us n лід, мороз
gemma, ae f брунька
generalisatus, a, um поширений
genesis, is f генезис, походження, початок
geniculum, i n колінце
genitalis, e генітальний, статевий
Gentiāna, ae f тирлич
genu, eris n рід
genu, us n коліно
gingiva, ae f ясна
gingivitis, itidis f гінгівіт, запалення ясен
glandula, ae f залоза
glaucoma, atis n глаукома, хворобливе підвищення очного тиску
globulus, i m кулька
globus, i m куля
glossa, ae f (грецьк.) язик
glossalgia, ae f біль в області язика
glossitis, itidis f глосит, запалення язика
glottis, itidis f голосова щілина
gluconas, atis m глюконат
Glucosum, i n глюкоза
glut(a)eus, a, um сідничний

glycaemia, ae f глікемія, вміст цукру в крові
Glycerinum, i n гліцерин
Glycyrrhiza, ae f солодка, солодковий корінь
gonalgia, ae f біль у колінному суглобі
gonarthritis, itidis f запалення колінного суглоба
gony, gonatos n (грецьк.) коліно
gossypium, i n вата
gracilis, e стрункий, тонкий
gradus, us m крок, ступінь
Graecus, a, um грецький
gramma, atis n грам
granulum, i n гранула, крупинка
gratia, ae f подяка, вдячність
gratis безкоштовно
gratus, a, um приємний
graviditas, atis f вагітність
gravis, e важкий
grex, gregis m стадо
griseus, a, um сірий
grossus, a, um великий, крупний
Gummi n (невідм.) камедь
Gummi arabicum аравійська камедь
Gummi Armeniacaе абрикосова камедь
gusto, avi, atum, āre пробувати, куштувати
gustus, us m смак
gutta, ae f крапля
guttur, uris n горло
gynaecologia, ae f гінекологія, розділ медицини, який вивчає фізіологію і патологію жіночих статевих органів
gyne, gynaikos f (грецьк.) жінка
gypsum, i n гіпс

Н

habeo, ui, itum, ēre мати
habitus, us m габітус, зовнішній вигляд
haema, atis n (грецьк.) кров
haematogenes, is кровотворний
haematologia, ae f гематологія, наука про кров і кровотворні органи
haematoma, atis n гематома, скупчення крові, кров'яна пухлина
haematopoiesis, is f кровотворення

haematopoieticus, a, um кровотворний
haemoglobinum, i n гемоглобін, барвна речовина крові, що переносить кисень від органів дихання до тканин організму
haemolysis, is f гемоліз, процес розпаду кров'яних тілець
haemophilia, ae f гемофілія, схильність до кровотеч
haemophthalmia, ae f крововилив в очне яблуко
haemostasis, is f гемостаз, припинення кровотечі
haemostaticus, a, um кровоспинний
haemothorax, acis m крововилив у грудну клітку
hallux, ucis m великий палець ноги
hamulus, i m гачок, крючок
Helianthus, i m соняшник
heliosis, is f сонячний удар
helmins, nthis f гельмінт, глист
helminthosis, is f гельмінтоз
hemiathrophia, ae f атрофія половини або частини тіла
hemispherium, i n півкуля
hepar, ātis n печінка
hepaticus, a, um печінковий
hepatitis, itidis f гепатит, запалення печінки
hepatolythus, i m камінь в печінці
hepatomegalia, ae f збільшення печінки
herba, ae f трава
hernia, ae f грижа
heroicus, a, um сильнодіючий
herpes, etis m герпес, пухирчастий лишай
heterogenes, is гетерогенний, різнорідний
heterolysis, is f гетероліз, розчинення тканини під впливом речовин, які виникають в інших органах або клітинах
hiatus, us m щілина, отвір
hic, haec, hoc цей, ця, це
hydradenitis, itidis f гідраденіт, запалення потових залоз
hiems, hiemis f зима
Hippophaë, ës f обліпіха
hippos, i m (грецьк.) кінь
hirudo, inis f п'явка
hirnudo, inis f ластівка
histologia, ae f гістологія, наука про тканини
histos, i m (грецьк.) тканина
homo, inis m людина
homogenes, is гомогенний, однорідний

homologia, ae f гомологія, наука про подібність
homologus, a, um подібний
honestus, a, um чесний, порядний
honor, oris m шана, почесь
hora, ae f година
horizontalis, e горизонтальний
hortus, i m сад, город
humanus, a, um людський
humērus, i m плече, плечова кістка
humidus, a, um вологий, вогкий
humilis, e низький
humor, oris m волога, рідина
humus, i f ґрунт, земля
hydraemia, ae f збільшення вмісту води в крові, розрідження крові
Hydrargyrum, i n ртуть
hydrocarbonas, atis m гідрокарбонат
hydrocardia, ae f гідрокардія, водянка серця
hydrocephalia, ae f гідроцефалія, водянка головного мозку
hydrochloricus, a, um соляний, хлористоводневий
hydrochloridum, i n гідрохлорид
Hydrogenium, i n водень
hydronephrosis, is f гідронефроз, водянка ниркових мисок
hydrophobia, ae f водобоязнь, сказ
hydrops, is m водянка
hydrothorax, acis m грудна водянка
hydroxydum, i n гідроксид
hygros (грецьк.) вологий, мокрий
hygroscopicus, a, um гігроскопічний, такий, що вбирає вологу
hyoideus, a, um під'язиковий
Hyoscyāmus, i m блекота
hypalgesia, ae f знижена больова чутливість
hyperaemia, ae f гіперемія, переповнення кров'ю певної ділянки тіла
hyperaesthesia, ae f гіперестезія, підвищена чутливість до різних видів подразнень
hyperalgesia, ae f підвищена больова чутливість
hyperergia, ae f підвищена реактивність організму
hypergia, ae f понижена реактивність організму
hyperglycaemia, ae f збільшення вмісту цукру в крові
Hypericum, i n звіробій
hyperpepsia, ae f надмірне виділення пепсину
hypersthenia, ae f надмірне підвищення сили або тону організму

hyperthermia, ae f перегрівання
hypertonia, ae f гіпертонія, підвищений тиск
hypertrophia, ae f гіпертрофія, надмірний розвиток органа, тканини
hypochondriacus, a, um підреберний
hypochylia, ae f понижена секреція шлункового соку
hypodermaticus, a, um підшкірний
hypogastrium, i n підчеревна область
hypoglycaemia, ae f зменшення вмісту цукру в крові
hypokinesis, is f зменшена рухливість
hypophysis, is f гіпофіз, нижній мозковий придаток
hyposthenia, ae f зменшення сили
hypothermia, ae f охолодження
hypotonia, ae f гіпотонія, знижений тиск

I

iaceo, cui, citum, ēre лежати
iam вже
iater, tri m (грецьк.) лікар
ibi там
Ichthyolum, i n іхтіол
icterus, i m жовтяниця
iecur, oris n печінка (риб і морських тварин)
ieiunum, i n порожня кишка
ignoratio, onis f незнання
immaturus, a, um незрілий
impar, aris нерівний
impressio, onis f втиснення
in (з Acc., Abl.) в, на
incisivus, a, um різцевий
incisura, ae f вирізка
incisus, a, um різаний, нарізаний
incognitus, a, um невідомий
incolo, colui, cultum, ēre жити, населяти, мешкати
incompletus, a, um неповний
incubatio, onis f інкубація, прихований період хвороби
incurabilis, e невиліковний
incus, udis f ковадло
index, icis m вказівний палець
indifferens, ntis індиферентний; нешкідливий

indivisus, a, um неподілений, нероздільний, недозований
induco, duxi, ductum, ěre вводити
inermis, e беззахисний
infantilis, e дитячий
infarctus, us m інфаркт, змертвіння ділянки тканини внаслідок закупорки живильної судини і зупинки кровопостачання
infectio, onis f інфекція, зараження
inferior, ius нижній
inficio, feci, fectum, ěre заражати
infiltratum, i n інфільтрат, ущільнення тканини на місці гострого запального процесу
inflammatio, onis f запалення
inflammatum, a, um запальний
influenza, ae f інфлюенца, грип
infra (з Acc.) під, нижче
infraarticularis, e підсуглобовий
infractio, onis f надлом
infraspinatus, a, um підостний
infrasternalis, e підгрудинний
infundo, fudi, fustum, ěre наливати
infūsum, i n настій
ingrediens, ntis інгредієнт, складова частина
inguen, inis n пахвина, клубова ділянка
inguinalis, e пахвинний
inhalatio, onis f вдихання, інгаляція
inhalator, oris m інгалятор
inicio, inieci, iniectum, ěre впорскувати
iniectio, onis f ін'єкція, впорскування, вливання
initium, i n початок
innatus, a, um вроджений
inquiēs, etis f неспокій
insanabilis, e невиліковний
inscribo, scripsi, scriptum, ěre писати, вписувати
inscriptio, onis f напис, заголовок
insectum, i n комаха
insolubilis, e нерозчинний
inspiratio, onis f вдих
instrumentum, i n інструмент, знаряддя
insufficiētia, ae f недостатність
insultus, us m інсульт, гостре порушення кровообігу внаслідок крововиливу

integumentum, i n покров, покриття
intellego, lexi, lectum, ěre сприймати, розуміти
inter (з Acc.) між, серед
interarticularis, e міжсуглобовий
intercostalis, e міжреберний
interdum іноді
interlobularis, e міжчастковий
intermedius, a, um проміжний
intermittens, entis переміжний
intermuscularis, e міжм'язовий
internus, a, um внутрішній
interosseus, a, um міжкістковий
interrogatio, onis f розпитування
interscapularis, e міжлопатковий
intervertebrallis, e міжхребцевий
intestĭnum, i n кишка
intĭmus, a, um найглибший, внутрішній
intoxicatio, onis f інтоксикація, отруєння
intra (з Acc.) всередині, в
intracellularis, e внутрішньоклітинний
intracranialis, e внутрішньочерепний
intramuscularis, e внутрішньом'язовий
intravenosus, a, um внутрішньовенний
intro, avi, atum, āre входити
introduco, duxi, ductum, ěre вводити
invado, vasi, vasum, ěre нападати, уражати
invalidus, a, um безсилий, слабкий
inventio, onis f винахід, відкриття
inversus, a, um перевернений, перекручений
inveteratus, a, um застарілий
invius, a, um непрохідний
iodĭdum, i n йодид
Iodoformium, i n йодоформ
Iodum, i n йод
Ipecacuanha, ae f іпекакуана, блювотний корінь
ipse, ipsa, ipsum сам, сама, само
iris, iridis f райдужна оболонка
irrationalis, e нерозумний
is, ea, id той, та, те; він, вона, воно
ischaemia, ae f ішемія
ischiadicus, a, um сідничний

ischias, adis *f* ішіас, невралгія сідничного нерва
isosthenuria, ae *f* ізостенурія, виділення сечі постійно низької
питомої ваги внаслідок ниркової недостатності
isothermia, ae *f* постійність температури під час хвороби
isotonia, ae *f* ізотонія, однаковість тиску
ita так, до такої міри
iuba, ae *f* грива
iucundus, a, um приємний
iugularis, e яремний
iunctura, ae *f* з'єднання, сполучення
iungo, nxi, nctum, ěre з'єднувати
Iunipĕrus, i *f* ялівець
iuvenis, e молодий, юний
iuventus, utis *f* молодість

К

Kalanchoë, ěs *f* каланхое
Kalium, i *n* калій
kephale, es *f* (грецьк.) голова
kephaloedema, atis *n* набряк голови
kephalomyositis, itidis *f* запалення м'язів голови
keras, atos *n* (грецьк.) ріг
keratinum, i *n* кератин, рогова речовина
keratitis, itidis *f* запалення рогової оболонки
keratoma, atis *n* роговий наріст, рогова пухлина
keratotomia, ae *f* розріз рогівки

L

labialis, e лабіальний, губний
labium, i *n* губа
labor, oris *m* праця, робота
laboratorium, i *n* лабораторія
laboriosus, a, um працюючий
laboro, avi, atum, āre працювати
lac, lactis *n* молоко
lacer, ěra, ěrum (lacĕrus, a, um) рваний
lacrĭma, ae *f* слеза

lacrimalis, e слізний
lactas, atis *m* лактат
lacteus, a, um молочний
lacticus, a, um молочнокислий
laedo, laesi, laedum, ěre шкодити, ушкоджувати
laesio, onis *f* пошкодження
laesus, a, um ушкоджений, порушений
Laevomycetinum, i *n* левоміцетин
lamina, ae *f* пластинка
lana, ae *f* шерсть, вовна
lanceolatus, a, um ланцетовидний
Lanolinum, i *n* ланолін
laparos, i *m* (грецьк.) живіт
laparotomia, ae *f* оперативний розтин черевної порожнини
lapis, idis *m* камінь
lapsus, us *m* помилка
laryngalgia, ae *f* біль у гортані
laryngeus, a, um гортанний
laryngitis, itidis *f* ларингіт, запалення гортані
laryngoscopia, ae *f* огляд гортані
laryngostenosis, is *f* звуження гортані
laryngotomia, ae *f* розтин гортані
larynx, yngis *m* гортань
latens, ntis прихований
lateralis, e латеральний, боковий
Latinus, a, um латинський
latus, a, um широкий
latus, eris *n* бік
lavo, lavi, lautum (lavatum), āre мити
laxans, ntis проносний
lego, legi, lectum, ěre читати
lemniscus, i *m* петля, лемніск
lens, lentis *f* кришталік, лінза; сочевиця
lente повільно
lentus, a, um повільний
leo, leonis *m* лев
Leonūrus, i *m* собача кропива
leporinus, a, um заячий
lepus, oris *m* заєць
letalis, e летальний, смертельний

leucocytosis, is *f* лейкоцитоз, тимчасове збільшення кількості лейкоцитів у крові
leucocytus, i *m* лейкоцит
leucos (leukos) (*грецьк.*) білий
leukaemia, ae *f* лейкемія, білокрів'я
levator, oris *m* піднімач
levis, e легкий
levo, avi, atum, āre полегшувати, піднімати; рятувати
lex, legis *f* закон
liber, ěra, ěrum вільний
liber, bri *m* книга
libertas, atis *f* свобода
lichen, enis *m* лишай
lien, lienis *m* селезінка
ligamentum, i *n* зв'язка
ligatura, ae *f* пов'язка
linea, ae *f* лінія, риска
lingua, ae *f* язик; мова
lingula, ae *f* язичок
linimentum, i *n* лінімент, рідка мазь
lintheum, i *n* полотно
Linum, i *n* льон
lipolysis, is *f* розщеплення жиру
lipoma, atis *n* ліпома, жирова пухлина
lipos, i *m* (*грецьк.*) жир
liquīdus, a, um рідкий
Liquiritia, ae *f* локриця
liquor, oris *m* рідина
liquor Ammonii anisatus нашатирно-ганусові краплі
liquor Ammonii caustici нашатирний спирт
lithos, i *m* камінь
lithotomia, ae *f* оперативний розтин сечового міхура з метою видалення каменя
littera, ae *f* буква
lobus, i *m* частка
localis, e місцевий, локальний
locatus, a, um розміщений
loco, avi, atum, āre розміщувати, розташовувати
locus, i *m* місце
longitūdo, inis *f* довжина
longitudinalis, e поздовжній

longus, a, um довгий
loquor, loqui, locutus sum говорити
lumbalis, e поперековий
lumbus, i m поперек
lupus, i m вовк
luteus, a, um жовтий
lux, lucis f світло
luxatio, onis f вивих
luxatus, a, um вивихнутий
lympha, ae f лімфа, прозора жовта рідина, що циркулює в тканинних щілинах і лімфатичних вузлах
lymphangeitis, itidis f лімфангіт, запалення лімфатичних судин
lymphaticus, a, um лімфатичний
lysis, is f розпад, розщеплення

М

maceratio, onis f мацерація, вимочування
macero, avi, atum, āre вимочувати
macropsia, ae f макропсія, зорове сприймання предметів у збільшеному вигляді
macula, ae f пляма
maculatus, a, um плямистий
magis більше
magister, stri m вчитель, викладач, керівник, наставник
magistra, ae f вчителька
Magnesium, i n магній, магnezія
magnitudo, inis f величина
Magnium, i n магній
magnopere дуже
magnus, a, um великий
maialis, e травневий
maior, maius великий, більший
malaria, ae f малярія
male погано
malignus, a, um злоякісний
malus, a, um поганий
malleolus, i m молоточок
Manganum, i n марганець
mamma, ae f молочна залоза

Mammalia, ium *n* ссавці
mandibūla, ae *f* нижня щелепа
maneo, mansi, mansum, ēre залишатися
manubrium, i *n* рукоятка, ручка
manus, us *f* кисть, рука
mare, maris *n* море
margo, inis *m* край
mas, maris *m* самець, мужчина, чоловік
masculus, a, um чоловічий
massa, ae *f* маса
massa pilularum пілюльна маса
masticatio, onis *f* жування
masticatorius, a, um жувальний
mastitis, itidis *f* мастит, запалення вимені
mastopathia, ae *f* захворювання молочної залози
mater, tris *f* мати; мозкова оболонка
materia, ae *f* матерія, речовина
maturo, avi, atum, āre прискорювати, дозрівати
maturus, a, um зрілий, спілий
maxilla, ae *f* верхня щелепа
maxillaris, e верхньощелепний
maxime дуже, найбільше
maximus, a, um найбільший
Mays, maydis *f* кукурудза
meatus, us *m* хід, прохід
medianus, a, um серединний
medicamen, inis *n* ліки
medicamentum, i *n* ліки
medicatrix, icis цілющий
medicatus, a, um лікувальний
medicina, ae *f* медицина
medicina veterinaria ветеринарія
medicinalis, e медичний, лікарський
medicor, medicatus sum, āri лікувати
medicus, i *m* лікар
medicus veterinarius ветеринар
medium, i *n* середина, центр
medius, a, um середній
medulla, ae *f* мозок (*кістковий, спинний*)
medulla oblongata довгастий мозок
medulla ossium кістковий мозок

medulla spinalis спинний мозок
medullaris, e мозковий
megacaecum, i n розширення і гіпертрофія сліпої кишки
megacolon, i n розширення і потовщення стінок ободової кишки
megalophthalmia, ae f природжене збільшення ока
mel, mellis n мед
melior, ius кращий, ліпший
melanglossia, ae f темне забарвлення язика
melanuria, ae f наявність у сечі темного пігменту
melas (грецьк.) чорний
membrana, ae f мембрана, перетинка, оболонка
membrum, i n кінцівка, член тіла
memini, meminisse пам'ятати
memoria, ae f пам'ять
meningitis, itidis f менінгіт, запалення мозкових оболонок
meningocele, es f грижа мозкових оболонок
meninx, ngis f мозкова оболонка
meniscus, i m меніск
mens, mentis f розум, мислення, думка
mensis, is m місяць
mentalis, e (від mens, mentis f) ментальний, розумовий, душевний, психічний
mentalis, e (від mentum, i n) підборідний
Mentha, ae f м'ята
Mentholum, i n ментол
mentum, i n підборіддя
merito заслужено
mesencephalon, i n середній мозок
mesocaecum, i n брижа сліпої кишки
mesogastrium, i n середня частина живота
mesophlebitis, itidis f запалення середньої оболонки вен
metabolismus, i m метаболізм, обмін речовин
metacarpalis, e п'ястковий
metacarpus, i m п'ясток
metallum, i n метал
metamorphosis, is f метаморфоза, перетворення, зміна форми або структури
metanephros, i m задня нирка
metastasis, is f метастаз, перенесення патологічного матеріалу з одного місця організму в інше

metatarsus, i m плюсна, передня частина стопи між п'ятою і пальцями
metencephalon, i n задній мозок
methylicus, a, um метиловий
Methylum, i n метил
meus, mea, meum мій, моя моє
microbiologia, ae f мікробіологія
microcytus, i m мікроцит, малий еритроцит
microorganismus, i m мікроорганізм
microphagus, i m мікрофаг, одна з форм лейкоцитів
micros (грецьк.) малий
micropsia, ae f зорове сприймання предметів у зменшеному вигляді
microscopium, i n мікроскоп
migrans, ntis блукаючий
migro, avi, atum, are мігрувати, переселятися, блукати
mille тисяча
Millefolium, i n деревій
millesimus, a, um тисячний
milligramma, atis n міліграм
millilitrum, i n мілілітр
mito, avi, atum, are воювати
mineralis, e мінеральний
minimus, a, um найменший
minor, minus менший, малий
minus менше
misceo, miscui, mixtum, ere мішати, змішувати
missio, onis f випускання
missio sanguinis кровопускання
mitralis, e мітральний, двійчастий
mitto, misi, missum, ere пускати, випускати, посилати
mixtio, onis f змішування
mixtura, ae f мікстура, суміш
mixtus, a, um змішаний
mobilis, e рухомий, рухливий
modicus, a, um помірний
modus, i m спосіб, міра
molaris, e кутній
molestus, a, um тяжкий, обтяжливий
mollis, e м'який
monobrachia, ae f вроджена відсутність однієї кінцівки
monochloridum, i n монохлорид

monocularis, e одноокий
monocytus, i m моноцит, одноподібна клітина
mons, montis f гора
monstro, avi, atum, āre показувати
montānus, a, um гірський
morbilli, orum m кір
morbis, i m хвороба
moribundus, a, um вмираючий
morior, mortuus sum, mori помирати
Morphinum, i n морфін
morphologia, ae f морфологія, наука про зовнішню форму і
 внутрішню структуру тіла
mors, mortis f смерть
morsus, us m укус
morsus, a, um укушений
mortifer, fēra, fērum смертельний
mortuus, a, um мертвий
mos, moris m звичай, характер
motus, us m рух
moveo, movi, motum, ēre рухати, спонукати
mucilāgo, īnis f слиз
mucosus, a, um слизовий
muliebris, e жіночий
multicellularis, e багатоклітинний
multo значно, набагато
multum багато
multus, a, um численний
muscularis, e м'язовий
musculus, i m м'яз
musca, ae f муха
mus, muris m миша
mutatio, onis f мутація, зміна
muto, avi, atum, āre рухати, міняти, змінювати
mutus, a, um німий
myces, etis m грибок
mycotherapia, ae f лікування дріжджами
myelalgia, ae f невралгія спинного мозку
myelocoele, es f грижа спинного мозку
myelomalacia, ae f розм'якшення спинного мозку
myelomeningocoele, es f випадання частини спинного мозку у вигляді
 кісти

myelopathia, *ae f* захворювання спинного мозку
myelos, *i m* (грецьк.) спинний, кістковий мозок
myocardium, *i n* міокард, серцевий м'яз
myologia, *ae f* міологія, наука про м'язи
myopathia, *ae f* захворювання м'язів
myopia, *ae f* міопія, короткозорість
myositis, *itidis f* запалення м'язів
Myrtillus, *i m* чорниці

N

nam тому що, бо
Naphthalānum, *i n* нафталан
Naphthizinum, *i n* нафтізин
narcosis, *is f* наркоз
narcoticus, *a, um* наркотичний
naris, *is f* ніздря
nasalis, *e* носовий
nascor, **natus sum**, **nasci** народжуватися, виникати
nasus, *i m* ніс
Natrium, *i n* натрій
natura, *ae f* природа
naturalis, *e* природний
necessarius, *a, um* необхідний
necesse est необхідно
necessitas, *atis f* необхідність
necrodermia, *ae f* змертвіння шкіри
necros (грецьк.) мертвий
necrosis, *is f* некроз, відмирання тканин, органів
necroticus, *a, um* змертвілий
negotium, *i n* заняття, робота
nemo ніхто
neoformatio, *onis f* новоутворення
neos (грецьк.) новий
nephritis, *itidis f* нефрит, запалення нирок
nephrogenes, *is* нефрогенний
nephropathia, *ae f* захворювання нирок
nephrorrhagia, *ae f* ниркова кровотеча
nephros, *i m* нирка
nephrosis, *is f* нефроз
nephrotomia, *ae f* розріз нирки

ne не, ані
neque ... , neque ні ..., ні
nervosus, a, um нервовий
nervus, i m нерв
neuralgia, ae f невралгія, біль за ходом чутливого нерва
neuritis, itidis f неврит, запалення нерва
neurocranium, i n мозковий череп
neurologia, ae f неврологія, наука про нервову систему
neuropathologia, ae f невропатологія, наука про захворювання
 нервової системи
neurosis, is f невроз, функціональне захворювання нервової системи
neuter, tra, trum жоден з двох, ні той, ні інший; середній
niger, gra, grum чорний
nihil ніщо
nitens, ntis блискучий
nitras, atis m нітрат
nitricus, a, um азотний
nitris, itis m нітрит
Nitrogenium, i n азот
nitrosus, a, um азотистий
nobilis, e відомий, благородний
noceo, cui, citum, ěre шкодити
nodus, i m вузол
nolo, nolui, – , nolle не бажати
nomen, inis n ім'я, назва
nomino, avi, atum, āre називати
non не, ні
non solum ... , sed etiam не тільки ..., але і
nonnullus, a, um деякий
nonus, a, um дев'ятий
normalis, e нормальний, правильний
Norsulfasolum, i n норсульфазол
nos ми
nosco, novi, notum, ěre пізнавати
nosologia, ae f нозологія, наука про форми хвороб
noster, stra, strum наш, наша наше
noto, avi, atum, āre позначати, зауважувати
notus, a, um відомий
novo, avi, atum, āre оновлювати
Novocainum, i n новокаїн
novus, a, um новий

nox, noctis *f* ніч
noxius, a, um шкідливий
nucha, ae *f* вия
nucleus, i *m* ядро
nullus, a, um ніякий, жодний
numērus, i *m* число, кількість, номер
numquam ніколи
nunc тепер
nutrio, ivi, itum, ire годувати
nutritius, a, um живильний
nux, nucis *f* горіх
nux vomica блювотний горіх

О

o, ob (*з Acc.*) через
obduco, duxi, ductum, ěre покривати оболонкою
obductus, a, um покритий оболонкою
oblata, ae *f* облатка
obliquus, a, um косий
oblongatus, a, um довгастий
obscurus, a, um темний
observo, avi, atum, āre спостерігати
obstetratio, onis *f* акушерство
obturatus, a, um закупорений, замкнутий
obtusus, a, um тупий
occipitalis, e потиличний
occiput, itis *n* потилиця
occupo, avi, atum, āre займати, захоплювати
octavus, a, um восьмий
octo вісім
Octoestrolum, i *n* октоестрол
oculista, ae *m* окуліст
oculus, i *m* око
odontalgia, ae *f* зубний біль
odontogenes, is одонтогенний, пов'язаний з розвитком зубів
odontologia, ae *f* одонтологія, наука про хвороби зубів та їх лікування
odontonecrosis, is *f* костоїда зубів
odontopoësis, is *f* утворення зуба

odontorrhagia, *ae f* кровотеча із зуба
odor, oris *m* запах
odoratus, a, um запашний
odoratus, us *m* нюх
odus, odontos *m* (грецьк.) зуб
oedēma, ātis *n* набряк
oesophagectasia, *ae f* розширення стравоходу
oesophagorrhagia, *ae f* кровотеча зі слизової оболонки стравоходу
oesophagosco피아, *ae f* огляд внутрішньої поверхні стравоходу за допомогою езофагоскопа
oesophagus, i *m* стравохід
officina, *ae f* майстерня, аптека
officinalis, *e* офіціальний, аптечний, лікарський
olecranon, i *n* ліктювий відросток
oleum, i *n* олія
oleum Helianthi соняшникова олія
oleum icoris Aselli риб'ячий жир (з печінки тріски)
oleum Persicorum персикова олія
oleum Ricini рицинова олія
oleum Terebinthinae терпентинова олія, скипидар
olfacio, feci, factum, ěre нюхати, відчувати запах
olfactus, us *m* нюх
oligaemia, *ae f* олігемія, зменшення загальної кількості крові в організмі
oligosialia, *ae f* недостатне виділення слини
oligotrophia, *ae f* недостатне живлення
olla, ae f банка
omāsum, i *n* книжка (відділ шлунка жуйних тварин)
omentum, i *n* сальник
omnis, e весь, всякий
omodynia, *ae f* біль у плечі
omos, i *m* (грецьк.) плече
omphalorrhagia, *ae f* кровотеча з пупка
omphalos, i *m* (грецьк.) пупок
oncologia, *ae f* онкологія, наука про пухлини
ontogenesis, is *f* онтогенез, історія розвитку організму
operabilis, e операбельний, такий, який піддається оперуванню
operatio, onis *f* операція
ophthalmodynamometria, *ae f* вимірювання кров'яного тиску в артеріях сітківки
ophthalmologia, *ae f* офтальмологія, наука про очні хвороби

ophthalmologus, i m офтальмолог
ophthalmomalacia, ae f розм'якшення очного яблука
ophthalmomegalia, ae f збільшення ока
ophthalmos, i m (грецьк.) око
ophthalmoscopya, ae f обстеження очного дна
opinio, onis f думка
Opium, i n опій
opticus, a, um оптичний, зоровий
optime найкраще
optimus, a, um найкращий
opto, avi, atum, āre бажати, прагнути
opus, operis n справа, робота, твір
oralis, e оральний
orbis, is m коло
ordo, inis m порядок
organismus, i m організм
organon, i n орган
origo, inis f походження, початок
orior, ortus sum, oriri виникати
orno, avi, atum, āre прикрашати
orthopaedia, ae f ортопедія, розділ медицини, що вивчає
 захворювання органів руху і опору, методи їх лікування і
 профілактики
Oryza, ae f рис
os, oris n рот
os, ossis n кістка
osseus, a, um кістковий
ossiculum, i n кісточка
osteoarthritis, is f остеоартроз, захворювання суглоба з
 характерними змінами
osteochondrolysis, is f відшарування кісткового хряща
osteogenesis, is f утворення кісткової тканини
osteolysis, is f розплавлення кістки
osteomalacia, ae f розм'якшення кістки
osteomyelitis, itidis f остеомієліт, інфекційний запальний процес у
 кістковому мозку
osteonecrosis, is f остеонекроз, змертвіння кістки
osteoplastica, ae f остеопластика, пластична операція кістки
osteotomia, ae f розтин кістки
ostitis, itidis f остит, запалення кістки
ostium, i n отвір, вхід

otalgia, ae f біль у вусі
otitis, itidis f отит, запалення вуха
otium, i n відпочинок, дозвілля
otologia, ae f отологія, наука про будову і хвороби вуха
otorhinolaryngologia, ae f наука про хвороби вуха, горла, носа
otorrhagia, ae f кровотеча з вуха
otorrhoea, ae f течя з вуха
ovalis, e овальний
ovarium, i n яєчник
ovis, is f вівця
ovum, i n яйце
Oxycoccus, i m журавлина
oxydatus, a, um окислений
oxydum, i n оксид, окис
Oxygenium, i n кисень

Р

palatinus, a, um піднебінний
palātum, i n піднебіння
pallidus, a, um блідий
palma, ae f долоня
palmaris, e долонний
palpatio, onis f пальпація, прощупування
palpebra, ae f повіка
palpo, avi, atum, āre прощупувати
paluster, stris, stre болотний
panarthritis, itidis f панартрит, запалення всіх тканин суглоба
pancreas, atis n підшлункова залоза
pancreaticus, a, um підшлунковий
pandemia, ae f пандемія, епідемія, яка охоплює більшу частину країни
panis, is m хліб
panotitis, itidis f запалення внутрішнього і середнього вуха
Papāver, eris n мак
Papaverinum, i n папаверин
papilla, ae f сосок, сосочок
par, paris рівний; парний
paraffinum, i n парафін
paralysis, is f параліч

paratus, a, um приготовлений
paries, parietis m стінка
parietalis, e пристінний
paro, avi, atum, āre готувати
pars, partis f частина
partus, us m пологи, роди
parvus, a, um малий
pasta, ae f паста
patella, ae f колінна чашка, надколінок
pathogenesis, is f патогенез, походження і розвиток хвороби
pathologicus, a, um патологічний
patienter терпеливо
patria, ae f батьківщина
pecten, inis n гребінь
pectoralis, e грудний
pectus, oris n груди
pecu, us n худоба
peior, peius гірший
pelvinus, a, um тазовий
pelvis, is f таз
Penicillinum, i n пеніцилін
Pentalginum, i n пенталгін
Pentaphenum, i n пентафен
pentastoma, atis n п'ятиротка, личинка собачого глиста
pepsinum, i n пепсин, фермент шлункового соку
pepsis, is f травлення
per (z Acc.) через, протягом, за допомогою
percussio, onis f вистукування, простукування
percutio, cussi, cussum, ěre вистукувати, простукувати
perfectus, a, um доконаний, досконалий, відмінний
perforans, antis проколюючий
perforatio, onis f прорив, проколення
perforatus, a, um проколотий, пробитий
perforo, avi, atum, āre проколювати, пробивати
periartthritis, itidis f періартрит, запалення м'яких тканин, що оточують суглоб
pericardium, i n осердя
periculosus, a, um небезпечний
periculum, i n небезпека
periodontitis, itidis f періодонтит, запалення зубного окістя
periodontium, i n окістя зубного кореня

periodus, i f період
periosteum, i n окістя
periostitis, itidis f запалення окістя
peritonēum, i n очеревина
peritonitis, itidis f перитоніт, запалення очеревини
peritus, a, um досвідчений
perlucidus, a, um прозорий
permanens, ntis постійний
perniciosus, a, um небезпечний
perone, es f малогомілкова кістка
peroneus, a, um малогомілковий
peroxydum, i n пероксид, перекис
perpetuus, a, um постійний, вічний
persona, ae f особа
Pertussinum, i n пертусин
pertussis, is f коклюш
pes, pedis m стопа, нога
pessimus, a, um найгірший
pestis, is f чума
petrosus, a, um кам'янистий
phalanx, ngis f фаланга
pharmaceuta, ae m фармацевт
pharmaceuticus, a, um фармацевтичний, аптекарський
pharmacologia, ae f фармакологія, наука про лікарські засоби
pharmacopon, i n ліки
pharmacopola, ae m аптекар
pharyngitis, itidis f фарингіт, запалення глотки
pharyngorrhagia, ae f кровотеча з глотки
pharyngoscopia, ae f огляд глотки
pharynx, ngis f глотка
Phenolum, i n фенол
phlebectasia, ae f розширення вени
phlebitis, itidis f флебіт, запалення вен
phlebographia, ae f запис венозного пульсу
phleborrhexis, is f розрив вени
phlegmone, es f флегмона, розлите гнійне запалення підшкірної клітковини
phlebs, phlebos f (грецьк.) вена
phonendoscopium, i n фонендоскоп, трубка для прослуховування
phosphoricus, a, um фосфорний
Phosphorus, i m фосфор

Phthalazōlum, i n фталазол
phthisis, is f туберкульоз легень
phylogenesis, is f філогенез, еволюція органічного світу
physiologia, ae f фізіологія, наука про життєдіяльність організмів
phytotherapia, ae f фітотерапія, лікування за допомогою рослин
pigmentum, i n пігмент
pilŭla, ae f пілюля
pilus, i m волос
Pinus, i f сосна
Piper, eris n перець
piperitus, a, um перцевий
piscis, is m риба
pituita, ae f мокрота
pius, a, um м'який, ніжний
pix, picis f смола
pix liquida дьоготь
placenta, ae f плацента
planta, ae f рослина; підошва, стопа
Plantāgo, inis f подорожник
planus, a, um плоский, рівний, гладкий
plasma, atis n плазма
plasmodium, i n плазмодій, паразит малярії
plerumque переважно
pleura, ae f плевра, прилегенева і підреберна дуга
pleuritis, itidis f плеврит, запалення плеври
plexus, us m сплетіння
plica, ae f складка
plus більше
Plumbum, i n свинець
plures, plura більш численні
pneumonia, ae f пневмонія, запалення легень
pneumotomia, ae f пневмотомія, операція розтину легені
pneumothorax, acis m пневмоторакс, скупчення повітря у
 плевральній порожнині
pnoë, ës f дихання
pollex, icis m великий палець руки
polyaemia, ae f повнокровність
polyarthritus, itidis f поліартрит, множинне запалення суглобів
polyneuritis, itidis f поліневрит, множинне запалення нервів
polyomyelitis, itidis f поліомієліт, запалення сірої речовини спинного
 мозку

polypus, i m поліп
pons, pontis m міст
poples, itis m підколінна ямка
popliteus, a, um підколінний
porca, ae f свиня
porcellus, i m порося
porcinus, a, um свинячий
porro далі
porto, avi, atum, āre носити
porus, i m отвір, пора
possum, potui, – , posse могли, бути спроможним
post (z Acc.) після
posterior, ius задній
postfrontalis e позалобний
postremus, a, um останній
postulo, avi, atum, āre вимагати
potentia, ae f сила, міць
potio, onis f напій
praecedo, cessi, cessum, ěre переважати, йти попереду
praecceptum, i n припис, вказівка
praecipitatus, a, um осаджений
praecipue переважно
praecox, ocis ранній
praematurus, a, um передчасний
praemolaris, e малий кутній зуб
praeparo, avi, atum, āre готувати
praeparatum, i n препарат
praescribo, scripsi, scriptum, ere прописувати
praesens, ntis теперішній, присутній
praesentia, ae f присутність, наявність
Primula, ae f первоцвіт
primus, a, um перший
principalis, e головний
prius спочатку, раніше
pro (z Abl.) за, для
processus, us m відросток
proctitis, itidis f проктит, запалення слизової оболонки прямої
 кишки
proctoscopia, ae f обстеження прямої кишки
prodromus, i m передвісник хвороби
produco, duxi, ductum, ěre виробляти, утворювати

profundus, a, um глибокий
prognosis, is f прогноз
progredior, gredi, gressus sum іти вперед
progressivus, a, um прогресивний
progressus, us m прогрес, розвиток
prominentia, ae f виступ
prope (з Acc.) близько, біля, коло
propero, avi, atum, āre спішити, поспішати
propono, posui, positum, ěre пропонувати
proprius, a, um власний
protego, texi, tectum, ěre прикривати, захищати
protos (грецьк.) перший
protovertebra, ae f первинний хребець
provoco, avi, atum, āre викликати
proxime дуже близько
proximus, a, um найближчий
prurigo, inis f сверблячка
pterygoideus, a, um криловидний
puella, ae f дівчинка
puer, eri m хлопчик
pugno, avi, atum, āre битися, боротися
pulcher, chra, chrum красивий, гарний
pulex, icis m блоха
pulmo, onis m легеня
pulmonalis, e легеневий
pulpa, ae f пульпа, м'яка сполучна тканина, що заповнює порожнину зуба
pulsus, us m пульс
pulveratus, a, um порошкоподібний
pulvis, ěris m порошок
punctum, i m точка, крапка
punctus, a, um колотий
pupilla, ae f зіниця
purgo, avi, atum, āre чистити
purificatio, onis f очищення
purificatus, a, um очищений (*сироватка*)
purgativus, a, um (purgans, ntis) проносний
purulentus, a, um гнійний
purus, a, um чистий
pus, puris n гній
pyelitis, itidis f запалення ниркової миски

pylōrus, i m пілорус, воротар шлунка
pyon, i n (грецьк.) гній
pyorrhoea, ae fгноетеча
pyothorax, acis m піоторакс, скупчення гною в плевральній порожнині
pyr, pyros m (грецьк.) вогонь
pyramidalis, e пірамідальний

Q

quadratus, a, um квадратний
quadriceps, cipitis чотириголовий
quails, e який
qualitas, atis fякість, властивість
quam ніж, як
quantitas, atis fкількість
quantum скільки
quantum satis скільки треба
quartus, a, um четвертий
quater чотири рази
quaterni, ae, a по чотири
quattuor чотири
Quercus, us f дуб
qui, quae, quod який, яка, яке
quies, etis f спокій, відпочинок
quinque п'ять
quintus, a, um п'ятий
quis? quid? хто? що?
quoque також
quotidianus, a, um щоденний

R

rabies, ei f сказ
radialis, e променевиий
radiculitis, itidis f радикуліт, запалення корінців спинномозкових нервів
radius, i m променева кістка
radix, icis f корінь

ramus, i m гілка
rana, ae f жаба
raro рідко
rarus, a, um рідкісний
rasus, a, um чистий
ratio, onis f розум; спосіб, метод
rattus, i m пацюк, щур
reactio, onis f реакція
recens, ntis свіжий
receptum, i n рецепт
recidivum, i n рецидив, повернення хвороби
recipiens, ntis реципієнт
recipio, recepi, receptum, ěre брати, одержувати
reclinatio, onis f відхилення назад, загин
reconvalescens, ntis одужуючий
rectalis, e ректальний
rectificatus, a, um очищений (*рідкі речовини*)
recte прямо
rectum, i n пряма кишка
rectus, a, um прямий
recurrens, ntis поворотний
recurso, curri, cursum, ěre повертатися
reductus, a, um відновлений
reflexus, us m рефлекс, реакція на подразнення
refrigeratio, onis f охолодження
regeneratio, onis f регенерація, відновлення
regio, onis f область, ділянка
regredior, gredi, gressus sum іти назад
regressivus, a, um регресивний, схильний до повернення
reliquus, a, um інший
remedium, i n лікарський засіб
remissio, onis f ремісія, полегшення, послаблення
remōtus, a, um віддалений
ren, renis m нирка
renalіs, e нирковий
Reopyrinum, i n реопірин
repetitio, onis f повторення
repeto, ivi, itum, ěre повторювати
res, rei f справа, річ
resectio, onis f резекція, видалення частини органа
respiratio, onis f дихання

respiratorius, a, um дихальний
respiro, avi, atum, āre дихати, видихати
rete, retis *n* сітка
retina, ae *f* сітківка
rhachiotomia, ae *f* оперативний розтин хребетного каналу
rhachitis, itidis *f* рахіт
Rhamnus, i *f* жостір
rhaphe, es *f* (грецьк.) шов
Rheum, i *n* ревінь
rheumaticus, a, um ревматичний
rheumatismus, i *m* ревматизм
rhinalgia, ae *f* біль у носі
rhinitis, itidis *f* риніт, запалення слизової оболонки носа
rhinoscopia, ae *f* риноскопія, обстеження порожнини носа
rhis, rhinos *m* (грецьк.) ніс
rhizoma, ātis *n* кореневище
rhythmus, i *m* ритм
Ribes, is *n* смородина
Ricinus, i *f* рицина
rima, ae *f* щілина
Roma, ae *f* Рим
Romanus, a, um римський
rosa, ae *f* троянда, шипшина
rostrum, i *n* дзьоб
rotundus, a, um круглий
ruber, bra, brum червоний
rubor, oris *m* почервоніння
Rubus idaeus, i *m* малина
rudimentum, i *n* рудимент
rudis, e сирий
ruptura, ae *f* розрив
ruminator, oris *m* жуйна тварина
rusticus, a, um сільський

S

saccharum, i *n* цукор
saccharum lactis лактоза, молочний цукор
sacer, cra, crum (sacralis, e) крижовий
sacrocoscygeus, a, um крижовокуприковий
sacrodynia, ae *f* біль у крижах

sacroischiadicus, a, um крижовосідничний
sacrolumbalis, e крижовопоперековий
sacrum, i n крижова кістка, крижі
saeculum, i n століття
saepe часто
sal, salis m сіль
sal carolinus карловарська сіль
sal factitius штучна сіль
salicylas, atis m саліцилат
salicylicus, a, um саліциловий
salīva, ae f слина
salivalis, e слинний
salivatio, onis f салівація, слинотеча
Salix, icis f верба
salmonella, ae f сальмонела
Salōlum, i n салол
salsus, a, um солоний
saluber, bris, bre здоровий, цілющий
salus, utis f здоров'я, благополуччя
Salvia, ae f шавлія
Sambūcus, i f бузина
sanabilis, e виліковний
sanatio, onis f санація, лікування
sanatorium, i n санаторій
sanguineus, a, um кровоносний
sanguis, inis m кров
sanies, ei f сукровиця
sanitas, atis f здоров'я
sano, avi, atum, āre лікувати, оздоровляти
sanus, a, um здоровий
sapiens, ntis розумний, мудрий
sapienter розумно, мудро
sapientia, ae f мудрість
sapo, onis m мило
saponatus, a, um мильний
sapor, oris m смак
sarcoma, atis n саркома, злоякісна пухлина
satis досить
satisfactio, onis f задоволення
satur, ura, urum ситий, насичений
scabies, ei f короста

scalpellum, i n скальпель
scapūla, ae f лопатка
scapularis, e лопатковий
scapulodynia, ae f біль у лопатках
scarlatina, ae f скарлатина
scatula, ae f коробочка
sceleton, i n скелет
schema, atis n схема, зразок
schematicus, a, um схематичний
schisma, atis n щілина
Schizandra, ae f лимонник
scientia, ae f знання, наука
scio, scivi, scitum, scire знати
sclera, ae f білкова оболонка ока
sclerosis, is f склероз, затвердіння тканин або органів
scribo, scripsi, scriptum, ěre писати
scriptus, a, um написаний
Secāle, is n жито
secalinus, a, um житній
seco, secui, sectum, āre різати, розрізати
secretio, onis f секреція, виділення секрету
sectio, onis f розріз, розрізання
secundarius, a, um вторинний
secundus, a, um другий
sed але, однак
sedativus, a, um заспокійливий
sella, ae f сідло
sella turica турецьке сідло
semel один раз
semen, inis n насіння, сім'я
semilunaris, e півмісячний
semper завжди, постійно
senectus, utis f старість
senex, senis старий
senilis, e старечий
Senna, ae f сена, олександрійський лист
sensorius, a, um сенсорний, чутливий
sensus, us m почуття, відчуття
sentio, sensi, sensum, ĩre почувати, відчувати; думати, вважати
separatio, onis f відділення, відокремлення
separo, avi, atum, āre відділяти, відокремлювати

sepsis, is f сепсис, зараження крові
septem сім
septimus, a, um сьомий
septum, i n перегородка
series, ei f ряд
sero пізно
serotinus, a, um пізній
serpens, ntis m, f змія
serratus, a, um зубчастий
serum, i n сироватка
serus, a, um пізній
servio, ivi, itum, ire служити
servo, avi, atum, are зберігати
seu тобто, або, чи
sex шість
sextus, a, um шостий
sexus, us m стать
si якщо
sialolithiasis, is f сіалолітіаз, утворення каменів у слинних залозах
sialon, i n (грецьк.) слина
sialorrhoea, ae f сильне виділення слини
sic так, до того
siccus, a, um сухий
signatura, ae f позначення
significo, avi, atum, are позначати
signo, avi, atum, are позначати
signum, i n знак, ознака
silva, ae f ліс
silvaticus, a, um лісовий
silvester, stris, stre лісовий
simia, ae f мавпа
similis, e подібний
simplex, icis простий
simpliciter просто
sinapis, is f гірчиця
sinapisatus, a, um гірчичний
sine (з Abl.) без
sinister, tra, trum лівий
sinus, us m пазуха
sinusitis, itidis f синусит, запалення навколоносових пазух
sirūpus, i m сироп

sitis, is *f* спрага
situs, a, um розміщений
situs, us *m* положення
sive або
sol, solis *m* сонце
solubilis, e розчинний
solus, a, um єдиний, одинокий
solutio, onis *f* розчин
solutus, a, um розчинений
solvo, solvi, solutum, ěre розчиняти
soma, atis *n* (грецьк.) тіло
somaticus, a, um соматичний, тілесний
somatoscopia, ae *f* огляд тіла
somnifer, fera, ferum снодійний
somnus, i *m* сон
sorbeo, sorbui (sorpsi), – , ěre поглинати, вбирати
Sorbus, i *f* горобина
spasmophilia, ae *f* схильність до спазмів
spasmaticus, a, um спазматичний
spasmus, i *m* спазм, судома
specialis, e спеціальний
species, ei *f* збір (лікарська форма); вид
sperma, atis *n* сперма
spero, avi, atum, āre надіятися, сподіватися
spes, spei *f* надія
sphaera, ae *f* куля, шар, сфера
sphenoidalis, e клиновидний
sphygmogramma, atis *n* сфігмограма, крива пульсу
sphygmomanometrum, i *n* сфігмоманометр, прилад для
 вимірювання тиску крові
sphygmophonia, ae *f* вислухування пульсу
sphygmus, i *m* (грецьк.) пульс
spatium, i *n* простір
spina, ae *f* ость
spinosus, a, um остистий
spirituosus, a, um спиртовий
Spiritus, us *m* спирт; дух
spiro, avi, atum, āre дихати
spissus, a, um густий
splanchnologia, ae *f* спланхнологія, наука про нутрощі
splanchnon, i *n* (грецьк.) нутрощі

splen, splenis *m* селезінка
splenicus, a, um селезінковий
splenitis, itidis *f* запалення селезінки
splenomegalia, ae *f* збільшення селезінки
spondylitis, itidis *f* спондиліт, запалення одного або декількох хребців
spondylolysis, is *f* розслаблення зв'язку між хребцями
spondylomyelitis, is *f* запалення хребта і спинного мозку
spondylosis, is *f* спондиліоз, нерухомість суглобів хребта
spondylos, i *m* (грецьк.) хребець
spongia, ae *f* губка
spongiosus, a, um губчастий
spontaneus, a, um спонтанний, довільний
spurius, a, um несправжній
squama, ae *f* луска
squamosus, a, um лускатий
stabilis, e стабільний, постійний, стійкий
stapes, edis *m* стремінце
statim негайно
status, us *m* стан
status praesens теперішній стан
status quo попередній стан
stenocardia, ae *f* стенокардія, грудна жаба
stenosis, is *f* стеноз, болісне звуження каналів або отворів
sterilis, e стерильний
sterilisatio, onis *f* стерилізація, знезаражування
steriliso, avi, atum, āre стерилізувати
sternum, i *n* грудина
stethomyositis, itidis *f* запалення грудних м'язів
stethoparalysis, is *f* параліч грудних м'язів
stethos, i *m* (грецьк.) груди
stethoscopium, i *n* стетоскоп, трубка для вислуховання
stimulans, ntis стимулюючий, спонукаючий
stimulatio, onis *f* стимуляція, спонукання
stimulo, avi, atum, āre стимулювати, спонукати
sto, steti, statum, stāre стояти
stoma, atis *n* (грецьк.) рот
stomachus, i *m* шлунок
stomatalgia, ae *f* біль у порожнині рота
stomatitis, itidis *f* стоматит, запалення слизової оболонки порожнини рота

stratum, i n шар, прошарок
Streptocydum, i n стрептоцид
Streptomycinum, i n стрептоміцин
Strophanthus, i m строфант
struma, ae f зоб
Strychninum, i n стрихнін
Strychnos, i m блювотний горіх (*рослина*)
studeo, ui, – , ēre учитися
studiosus, i m студент
stultus, a, um дурний
styloideus, a, um шилоподібний
sub (*з Abl.*) під
subaciditas, atis f зменшення соляної кислоти у шлунковому соку
subacutus, a, um підгострий
subamarus, a, um гіркуватий
subclavius, a, um підключичний
subcostalis, e підреберний
subcutaneus, a, um підшкірний
subduralis, e субдуральний, розташований під твердою мозковою оболонкою
subfrigidus, a, um прохолодний
subfrontalis, e підлобний
subito раптом
subitus, a, um раптовий, несподіваний
submandibularis, e підщелепний
subnitras, atis m основний нітрат
subscriptio, onis f підпис
substantia, ae f речовина
subtilis, e дрібний, тонкий, ніжний
succus, i m сік
sudo, avi, atum, āre потіти
sudor, oris m піт
sudorifer, fera, ferum потогінний
suillus, a, um свинячий
sulcus, i m борозна
Sulfadimezinum, i n сульфадимезин
sulfas, atis m сульфат
sulfis, itis m сульфід
Sulfur, ūris n сірка
sulfuricus, a, um сірчаний
sulfurosus, a, um сірчистий

sum, fui, – , esse бути, існувати
sumo, sumpsi, sumptum, ĕre брати, приймати
summus, a, um найвищий
super (з *Acc.*) над
supercilium, i n брова
superficialis, e поверхневий
superficies, ei f поверхня
superior, ius верхній
suppositorium, i n свічка
supraspinalis, e надостний
suprarenalis, e наднирковий
supremus, a, um найвищий
sura, ae f литка
surditas, atis f глухота
sus, suis m, f свиня
suspensio, onis f суспензія
sutura, ae f шов
suus, sua, suum свій, своя, своє
symbiosis, is f симбіоз
symblepharon, i n зрощення повіки з очним яблуком
symphysis, is f симфіз, зрощення, зчленування
symptoma, atis n симптом, ознака
synchondrosis, is f синхондроз, з'єднання двох кісток за допомогою хряща
syndesmologia, ae f синдесмологія, вчення про зв'язки і суглоби
syndesmosis, is f фіброзне зчленування кісток
syndrōmum, i n синдром, група симптомів
systema, ātis n система
systole, es f систола, ритмічне скорочення серця

Т

tabes, is f сухотка
tabūla, ae f дошка
tabuletta, ae f таблетка
taceo, tacui, tacitum, ĕre мовчати
tachycardia, ae f тахікардія, прискорене серцебиття
tachypnoë, ës f прискорене дихання
tactus, us m дотик
Talcum, i n тальк

talis, e такий
tam так, до такої міри
tamen однак
tango, tetigi, tactum, ęre торкати
Taraxăcum, i n кульбаба
tartarus dentium зубний камінь
taurus, i m бик
tego, texi, tectum, ęre покривати, вкривати
tela, ae f тканина, марля
telencephălon, i n кінцевий мозок
temperamentum, i n темперамент, ступінь сприйнятливості та збудливості
temperantia, ae f помірність, стриманість
temporalis, e скроневий, висковий
tempus, őris n скроня; час
tendo, ĩnis m сухожилок
tener, era, erum ніжний
tenuis, e тонкий
tepidus, a, um теплий
Terebinthina, ae f терпентин, живиця
teres, etis круглий
terni, ae, a по три
tero, trivi, tritum, ęre терти, розтирати
terra, ae f земля
tertius, a, um третій
testis, is m яєчко
tetanus, i m стовбняк
tetraboras, atis m тетраборат
Tetracyclinum, i m тетрациклін
tetraplegia, ae f параліч чотирьох кінцівок
tetrapodus, i m чотириногий
thalamus, i m таламус, зоровий горб
thea, ae f чай
theanus, a, um чайний
Teophyllum, i n теофілін
therapeuticus, a, um терапевтичний, лікувальний
therapia, ae f терапія, лікування
thermanalgesia, ae f втрата теплової чутливості
thermometrum, i n термометр
thermoplegia, ae f тепловий удар
thermotherapia, ae f термотерапія, лікування теплом

Thermopsis, idis *f* термопсис
Thiaminum, i *n* тіамін
Thiopentallum, i *n* тіопентал
thoracalis, e грудний
thorax, ācis *m* грудна клітка
thrombopenia, ae *f* тромбопенія, зменшення кількості тромбоцитів у крові
thrombophlebitis, itidis *f* тромбофлебіт, запалення вени з утворенням тромбу
Thymus, i *m* чебрець
thyreoides, a, um щитовидний
thyreoiditis, itidis *f* запалення щитовидної залози
tibia, ae *f* великогомілкова кістка, велика гомілка
tibialis, e великогомілковий
Tilia, ae *f* липа
timeo, ui, - , ere боятися
tinctura, ae *f* настойка
tonsilla, ae *f* мигдалик
tonsillitis, itidis *f* тонзиліт, запалення піднебінних мигдалин
tonsillectomia, ae *f* оперативне видалення мигдалин
Tormentilla, ae *f* перстач
totus, a, um весь, цілий
toxaemia, ae *f* токсемія, наявність токсичних речовин у крові
trachēa, ae *f* трахея, дихальне горло
tracheitis, itidis *f* трахеїт, запалення трахеї
tracheosopia, ae *f* трахеоскопія, огляд гортані
tracheotomia, ae *f* розріз гортані
tractus, us *m* тракт, шлях
tranquillus, a, um спокійний
transformatio, onis *f* трансформація, перетворення
transfusio, onis *f* переливання крові
transmissio, onis *f* трансмісія, передача
transversus, a, um поперечний
trapezius, a, um трапецієвидний
trauma, atis *n* травма
tremor, oris *m* тремтіння
tres, tria три
triangularis, e трикутний
triceps, cipitis триголовий
tricolor, oris трикольоровий
Trifolium, i *n* конюшина

Triphthazinum, i n трифтазін
triplex, icis потрійний
Triticum, i n пшениця
triticus, a, um пшеничний
tritus, a, um третій, розтертий
trochanter, eris m вертел
trochantericus, a, um вертлюжний
trochlea, ae f блок
truncus, i m тулуб, стовбур
tu ти
tuba, ae f труба, трубка
tuber, eris n горб, бульба
tuberculosis, is f туберкульоз
tuberculum, i n горбок
tuberositas, atis f горбистість
tuberosus, a, um горбистий
tubula, ae f трубочка
tumor, oris m пухлина
tunica, ae f оболонка
tussis, is f кашель
tuto безпечно
tutus, a, um безпечний
tuus, tua, tuum твій, твоя, твоє
tympanicus, a, um барабанний
tympānum, i n барабан
typhlectasia, ae f розширення сліпої кишки
typhlitis, itidis f запалення сліпої кишки
typhloptosis, is f опущення сліпої кишки
typhlosis, is f сліпота
typhosus, a, um тифозний
typhus, i m тиф
typhus abdominalis черевний тиф
typhus exanthematicus висипний тиф
typhus reccurens поворотний тиф

U

uber, eris n вим'я
ubi де, коли
ubicumque скрізь, всюди

ulagia, ae f біль в яснах
ulitis, itidis f запалення ясен
ulcerosus, a, um виразковий
ulcus, eris n виразка
ullus, a, um будь-який
Ulmus, i f в'яз
ulna, ae f ліктьова кістка, лікоть
ulnaris, e ліктьовий
ulon, uli n (грецьк.) ясна
ulorrhagia, ae f кровотеча з ясен
ultimus, a, um останній
umbilicalis, e пупковий
umbilicus, i m пупок
umbra, ae f тінь
unguentum, i n мазь
unguentum Hydrargyri album біла ртутна мазь
unguentum Hydrargyri cinereum сіра ртутна мазь
unguentum Zinci цинкова мазь
unguis, is f ніготь, кіготь
ungula, ae f копито
unicellularis, e одноклітинний
unicolor, oris однокольоровий
unio, onis f об'єднання, союз
unitus, a, um спільний, об'єднаний
unus, a, um один
uraemia, ae f наявність крові в сечі
urethra, ae f уретра, сечовипускний канал
urina, ae f сеча
urodynia, ae f біль при сечовипусканні
urolithiasis, is f утворення сечових каменів
urolithus, i m сечовий камінь
urologia, ae f урологія, вчення про хвороби сечових шляхів
uropoëticus, a, um сечотворний
uropoësis, is f уропоез, утворення сечі
Urotropinum, i n уротропін
Urtica, ae f кропива
us, otos f (грецьк.) вухо
ustus, a, um палений
usus, us m вживання, користування, досвід
ut щоб, як
utērus, i m матка

utilis, e корисний
utilitas, atis *f* користь
utor, usus sum, uti користуватися, вживати

V

vacca, ae *f* корова
vaccina, ae *f* вакцина
vado, – , – , **ēre** іти
vagina, ae *f* вагіна, піхва
vaginalis, e вагінальний, піхвовий
vagus, a, um блукаючий
valeo, ui, itum, ēre бути здоровим, сильним; мати значення, вплив
Valeriana, ae *f* валеріана
valetudo, ĩnis *f* здоров'я
validus, a, um здоровий, дужий, сильний
valva, ae *f* (**valvula**, ae *f*) заслона, клапан
varicella, ae *f* вітряна віспа
varicosis, is *f* варикоз, розширення вен
variola, ae *f* справжня віспа
varius, a, um різний, різноманітний
varix, icis *m* венозний вузол
vas, vasis *n* судина
vasculum, i *n* судинка
Vaselinum, i *n* вазелін
vasodilatator, oris *m* судинорозширювач
vegetabilis, e рослинний
vel або
velociter швидко
vena, ae *f* вена
venenum, i *n* отрута
venio, venti, ventum, ĩre приходити
venosus, a, um венозний
venter, tris *m* черевце, живіт
ventralis, e вентральний
ventriculus, i *m* шлуночок
verbum, i *n* слово; дієслово
veritas, atis *f* правда
vermis, is *m* черв'як, хробак
vernalis, e весняний

vero справді, дійсно
verso, avi, atum, āre обертати, вертіти
versus, a, um звернений
vertebra, ae f хребець
vertebralis, e хребцевий, хребетний
vertex, icis m тім'я
verto, verti, versum, ěre повертати, обертати
verum дійсно
verus, a, um справжній
vesica, ae f міхур
vestibulum, i n пристінок
vestibulum oris передня частина ротової порожнини, що знаходиться між губами і зубами
vestio, ivi, itum, ĩre одягати, покривати
veterinarius, a, um ветеринарний
via, ae f дорога, шлях
Viburnum, i n калина
victoria, ae f перемога
video, vidi, visum, ěre бачити, дивитися
vinco, vici, victum, ěre перемагати
vinum, i n вино
Viōla, ae f фіалка
vir, viri m чоловік, мужчина
virīde, is n зелень
Virīde (is) nitens (ntis) брильянтовий зелений, блискуча (брильянтова) зелень
virīdis, e зелений
virus, i n вірус
vis, – f сила, міць
visceralis, e вісцеральний
viscus, eris n нутрощі
visus, us m зір
vita, ae f життя
vitaminum, i n вітамін
vitium, i n порок, вада
vito, avi, atum, āre уникати
vitrum, i n скло, склянка
vitulus, i m теля
vivo, vixi, victum, ěre жити
vivus, a, um живий
vocalis, e голосний, голосовий

voco, avi, atum, āre звати, називати
volatilis, e легкий
vomer, eris *m* леміш
vomitus, us *m* нудота, блювота
vos ви
vox, vocis *f* голос
vulgaris, e звичайний
vulnus, eris *n* рана
vulpes, is *f* лисиця

X

xanthocromia, ae *f* жовте забарвлення шкіри або спинномозкової рідини
xanthoma, atis *n* відкладання жовтого пігменту крові в епітелії шкіри
xanthos (*грецьк.*) жовтий
xeroderma, atis *n* ксеродерма, суха шкіра
Xeroformium, i *n* ксероформ
xerophthalmia, ae *f* сухість сполучної і рогової оболонки ока
xeros (*грецьк.*) сухий
xerosis, is *f* ксероз, патологічна сухість шкіри
xerostomia, ae *f* сухість в роті
xiphoideus, a, um мечовидний

Z

Zincum, i *n* цинк
zona, ae *f* зона, пояс
zonula, ae *f* поясок
zoologia, ae *f* зоологія
zoon, i *n* (*грецьк.*) тварина
zootoxinum, i *n* зоотоксин
zygōma, atis *n* вилиця
zygomaticus, a, um виличний

УКРАЇНСЬКО-ЛАТИНСЬКИЙ СЛОВНИК

А

або *vel, seu, sive*
абсцес *abscessus, us m*
абрикос *Armeniaca, ae f*
адамантин *adamantinum, i n*
адонізид *Adonisidum, i n*
адреналін *adrenalinum, i n*
аерозоль *aërosolum, i n*
азот *Nitrogenium, i n*
азотистий *nitrosus, a, um*
азотний *nitricus, a, um*
акроміальний *acromialis, e*
акроміон *acromion, i n*
активний *activus, a, um*
активований *activatus, a, um*
акустичний *acusticus, a, um*
акушерство *obstetritio, onis f*
але *sed, at*
алерген *allergenum, i n*
алергічний *allergicus, a, um*
алергія *allergia, ae f*
алкалоз *alcalosis, is f*
алоє *Aloë, ës f*
алтей *Althaea, ae f*
алюміній *Alluminium, i n*
альвеола *alveolus, i m*
аміак *Ammonium, i n*
аміачний *ammoniacus, a, um*
амідопірин *Amidopyrinum, i n*
аміназин *Aminazinum, i n*
амоній *Ammonium, i n*
ампула *ampulla, ae f*
ампутація *amputatio, onis f*
ампутувати *amputo, avi, atum, āre*
амфіартроз *amphiarthrosis, is f*

анаболізм anabolismus, *i m*
аналгезія analgesia, *ae f*
аналіз analysis, *is f*
анальгін Analginum, *i n*
анатоксин anatoxinum, *i n*
анатомічний anatomicus, *a, um*
анатомія anatomia, *ae f*
ангіїт angiitis, *itidis f*
ангіна angina, *ae f*
анемія anaemia, *ae f*
анестезін Anaesthezinum, *i n*
анестезія anaesthesia, *ae f*
аніс Anisum, *i n*
антибіотик antibioticum, *i n*
антисептичний antisepticus, *a, um*
аорта aorta, *ae f*
апендицит appendicitis, *itidis f*
аптека officina, *ae f*; apotheca, *ae f*
аптекарь pharmacopola, *ae m*
аритмія arrhythmia, *ae f*
арніка Arnica, *ae f*
ароматичний aromaticus, *a, um*
артроз arthrosis, *is f*
артеріальний arteriosus, *a, um*
артерія arteria, *ae f*
артрит arthritis, *itidis f*
астма asthma, *atis n*
атеросклероз atherosclerosis, *is f*
атлант, перший шийний хребець atlas, *ntis m*
атропін Atropinum, *i n*
атрофія atrophia, *ae f*
афта aphta, *ae f*
ацетат acetas, *atis m*
ацетилсаліциловий acetylsalicylicus, *a, um*

Б

багато multum
базис basis, *is f*
бактерицидний bactericidus, *a, um*

бактерія bacteria, ae *f*
бальзам Balsamum, i *n*
барабан tympanum, i *n*
барабанний tympanicus, a, um
баран aries, arietis *m*
барій Barium, i *n*
батьківщина patria, ae *f*
бацила bacillus, i *m*
бачити video, vidi, visum, ēre
без sine (з Abl.); absque (з Abl.)
беззахисний inermis, e
беладонна Belladonna, ae *f*
береза Betūla, ae *f*
бик taurus, i *m*; bos, bovis *m*
бичачий bovinus, a, um
бік latus, eris *n*
білий albus, a, um
білірубін bilirubinum, i *n*
білок albumen, inis *n*
білокрів'я leukaemia, ae *f*
біль dolor, oris *m*
більше plus; magis
більший maior, maius
біоміцин Biomycinum, i *n*
бічний, боковий lateralis, e
блекота Hyoscyāmus, i *m*
блок trochlea, ae *f*
блукаючий migrans, ntis; vagus, a, um
блювота vomitus, us *m*
болезаспокійливий analgeticus, a, um
болюс bolus, i *f*
борний boricus, a, um
борозна sulcus, i *m*
ботулізм botulismus, i *m*
брадикардія bradycardia, ae *f*
брадипепсія bradyperpsia, ae *f*
брати recipio, cepi, ceptum, ēre; sumo, sumpsī, sumptum, ēre
брильнатовий зелений Virīde (is) nitens (ntis)
брова supercilium, i *n*
бром Bromum, i *n*
бромистий bromatus, a, um

бромід bromidum, *i n*
бромкамфора bromcamphora, *ae f*
бронх bronchus, *i m*
бронхіальний bronchialis, *e*
бронхіт bronchitis, *itidis f*
брунька gemma, *ae f*
будова structura, *ae f*
бузина Sambūcus, *i f*
бура borax, *acis f*
бути sum, fui, – , esse
бутирол Butyrolum, *i n*

В

в, у in (*з Acc., Abl.*)
вагіна vagina, *ae f*
вагінальний vaginalis, *e*
вагітність graviditas, *atis f*
вада vitium, *i n*
важкий difficilis, *e*; gravis, *e*
важко difficile
вазелін Vaselinum, *i n*
валеріана Valeriana, *ae f*
валідол Validolum, *i n*
вапно calcaria, *ae f*
варити coquo, coxi, coctum, *ěre*
ввігнутий concavus, *a, um*
вводити induco, duxi, ductum, *ěre*; introduco, duxi, ductum, *ěre*
великий magnus, *a, um*; grossus, *a, um*
великий палець кисті pollex, *icis m*
великий палець стопи hallux, *ucis m*
великогомілкова кістка, велика гомілка tibia, *ae f*
великогомілковий tibialis, *e*
величина magnitudo, *inis f*
вена vena, *ae f*
венозний venosus, *a, um*
венозний вузол varix, *icis m*
вертел trochanter, *eris m*
вертлюжний trochantericus, *a, um*
верхівка apex, *icis m*

верхній superior, ius
верхня щелепа maxilla, ae *f*
верхньощелепний maxillaris, e
весняний vernalis, e
весь, всякий omnis, e
ветеринар medicus veterinarius
ветеринарія medicina veterinaria
ветеринарний veterinarius, a, um
вживання usus, us *m*
вживати adhibeo, hibui, hibitum, ēre
вивих luxatio, onis *f*
вивихнутий luxatus, a, um
виводити evacuo, avi, atum, āre
викладач magister, stri *m*
викликати excito, avi, atum, āre; provoco, avi, atum, āre
використовувати utor, uti, usus sum
вилиця zygoma, atis *n*
вличний zygomaticus, a, um
виліковний sanabilis, e; curabilis, e
виліковувати sano, avi, atum, āre
вим'я uber, eris *n*
вино vinum, i *n*
випадок casus, us *m*
виразка ulcus, eris *n*
виразковий ulcerosus, a, um
вирізка incisura, ae *f*
виробляти produco, duxi, ductum, ěre
виросток condylus, i *m*
висипний exanthematicus, a, um
висівки furfur, uris *m*
висковий temporalis, e
вислухування auscultatio, onis *f*
вислухувати ausculto, avi, atum, āre
висок, скроня tempus, ōris *n*
високий altus, a, um
виступ eminentia, ae *f*; prominentia, ae *f*
висушений exsiccatus, a, um
висхідний ascendes, ntis
витяжка extractum, i *n*
вия nucha, ae *f*
вівця ovis, is *f*

від а, ab (з *Abl.*)
відвар decoctum, *i n*
відведення abductio, onis *f*
відвідний abducens, ntis
відвідний м'яз abductor, oris *m*
віддалений distalis, e; remotus, a, um
відкритий apertus, a, um
відмороження congelatio, onis *f*
відновлений reductus, a, um
відомий notus, a, um
відросток processus, us *m*
відсутній absens, ntis
відхаркувальний expectorans, antis
відчувати sentio, sensi, sentum, īre
відчуття sensus, us *m*
вільний liber, era, erum
вінцевий coronarius, a, um
віра fides, ei *f*
вірус virus, *i n*
вісім octo
віск cera, ae *f*
вісмут Bismuthum, *i n*
віспа вітряна varicella, ae *f*
віспа справжня variola, ae *f*
вісь axis, is *m*
вія cilium, *i n*
вказівний палець index, icis *m*
власний proprius, a, um
внутрішній internus, a, um
внутрішньовенний intravenosus, a, um
внутрішньоклітинний intracellularis, e
внутрішньом'язовий intramuscularis, e
внутрішньочерепний intracranialis, e
вовк lupus, *i m*
вогонь ignis, is *m*; pyr, pyros *m*
вода aqua, ae *f*
водень Hydrogenium, *i n*
водний aquosus, a, um
водянка hydrops, is *m*
вологий humidus, a, um
волокнутий fibrosus, a, um

волокно fibra, ae *f*
волос capillus, i *m*
воротар шлунка pylorus, i *m*
восковий ceratus, a, um
восьмий octavus, a, um
впорскування iniectio, onis *f*
вроджений innatus, a, um; congenitus, a, um
втиснення impressio, onis *f*
вторинний secundarius, a, um
вугілля carbo, onis *m*
вуглекислий carbonicus, a, um
вуглець Carboneum, i *n*
вузлик nodulus, i *m*
вузол nodus, i *m*
вухо auris, is *f*
вхід aditus, us *m*
входити intro, avi, atum, āre

Г

галун Alumen, inis *n*
ганглії ganglion, i *n*
гангрена, змертвіння gangraena, ae *f*
гарний pulcher, chra, chrum
гарячий calidus, a, um
гарячка febris, is *f*
гастрит gastritis, itidis *f*
гельмінт, глист helmins, nthis *f*
гельмінтоз helminthosis, is *f*
гематома haematoma, atis *n*
гемоглобін haemoglobinum, i *n*
гепатит hepatitis, itidis *f*
гідрокарбонат hydrocarbonas, atis *m*
гідрокардія hydrocardia, ae *f*
гідрокортизон Hydrocortisonum, i *n*
гідроксид hydroxydum, i *n*
гідрохлорид hydrochloridum, i *n*
гідроцефалія hydrocephalia, ae *f*
гілка ramus, i *m*
гінгівіт gingivitis, itidis *f*

гіпертонія hypertonia, ae *f*
гіпертрофія hypertrophia, ae *f*
гіркий amarus, a, um
гіркуватий subamarus, a, um
гірський montānus, a, um
гірчиця sinapis, is *f*
гірчичний sinapisatus, a, um
гірчичник charta sinapisata
гірший peior, peius
глаукома glaucoma, atis *n*
глибокий profundus, a, um
глина bolus, i *f*
гліцерин Glycerinum, i *n*
глотка pharynx, ngis *f*
глухота surditas, atis *f*
глюкоза Glucosum, i *n*
глюконат gluconas, atis *m*
гній pus, puris *n*
гнійний purulentus, a, um
гноєтеча pyorrhoea, ae *f*
говорити dico, dixi, dictum, ěre
годувати nutrio, ivi, itum, ĩre
голка acus, us *f*
голова caput, itis *n*
головка capitulum, i *n*
головний principalis, e
голод fames, is *f*
голос vox, vocis *f*
голуб columbus, i *m*
гомілка crus, cruris *n*
горб tuber, eris *n*
горбистий tuberosus, a, um
горбистість tuberositas, atis *f*
горбок tuberculum, i *n*
голицвіт Adōnis, ĩdis *m*
горіх nux, nucis *f*
горобина Sorbus, i *f*
гортанний laryngeus, a, um
гортань larynx, yngis *m*
гострий acutus, a, um; acer, acris, acre
готувати praeparo, avi, atum, āre; paro, avi, atum, āre

грам *gramma, atis n*
гранула *granulum, i n*
гребінь *crista, ae f; pecten, inis n*
гриб *fungus, i m*
грибок *myces, etis m*
грива *iuba, ae f*
грижа *hernia, ae f*
груди *pectus, oris n*
грудина *sternum, i n*
грудна водянка *hydrothorax, acis m*
грудна клітка *thorax, ācis m*
грудний *thoracalis, e; pectoralis, e*
губа *labium, i n*
губка *spongia, ae f*
губний *labialis, e*
губчаста речовина *diploë, ës f*
губчастий *spongiosus, a, um*
гуска *anser, eris m*
густий *spissus, a, um*

Д

давати, видавати *do, dedi, datum, dāre*
два *duo, duae, duo*
дванадцятипала кишка *duodenum, i n*
дванадцять *duodecim*
двічі *bis*
двоголовий *biceps, cipitis*
дворічний *biennis, e*
дворогий *bicornis, e*
двосторонній *bilateralis, e*
де *ubi*
дев'ятий *nonus, a, um*
дегенерація *degeneratio, onis f*
дезінфекція *desinfectio, onis f*
дельтовидний *deltoideus, a, um*
день *dies, diei m*
деревій *Millefolium, i n*
дерево *arbor, oris f*
дерматит *dermatitis, itidis f*

десять decem
дефект defectus, us *m*
деформуючий deformans, ntis
дециграм decigramma, atis *n*
джерельний fontanus, a, um
дзьоб rostrum, i *n*
дзьобовидний coracoideus, a, um
дибазол Dibasolum, i *n*
дивитися video, vidi, visum, ēre
диск discus, i *m*
дистилювати destillo, avi, atum, āre
дистильований destillatus, a, um
дихальний respiratorius, a, um
дихання respiratio, onis *f*; рноє, єs *f*
дихати spiro, avi, atum, are
дихлорид dichloridum, i *n*
діабет diabetes, ae *m*
діагноз diagnosis, is *f*
діаметр diameter, tri *f*
діарея diarrhoea, ae *f*
діастола diastole, es *f*
діатез diathesis, is *f*
діафрагма diaphragma, atis *n*
дієта diaeta, ae *f*
ділити divido, divisi, divisum, ěre
ділянка regio, onis *f*
дім domus, us *f*
діуретин Diuretinum, i *n*
дія, рух actio, onis *f*
для ad (з Acc.); pro (з Abl.)
для внутрішнього вживання ad usum internum; pro usu interno
для зовнішнього вживання ad usum externum; pro usu externo
для ін'єкцій pro iniectionibus
для наркозу pro narcosi
дно fundus, i *m*
добре bene
доброякісний benignus, a, um
довгастий oblongatus, a, um
довгий longus, a, um
довго diu
довжина longitudo, inis *f*

додавати addo, didi, ditum, ěre
додатковий accessorius, a, um
доза dosis, is *f*
домашній domesticus, a, um
допомагати adiuvo, iuvi, iutum, āre
допоміжний adiuvens, ntis
дорога via, ae *f*
досвідчений peritus, a, um
досить satis
досліджувати experior, expertus sum, iri
дотик tactus, us *m*
дошка tabŭla, ae *f*
драже dragee *n* (невідм.)
дрібний subtilis, e
дрібно minutim
другий secundus, a, um
дуб Quercus, us *f*
дуга, дужка arcus, us *m*
дьоготь pix (picis) liquida (ae)

Е

евкаліпт Eucalyptus, i *f*
екзантема exanthema, atis *n*
екзема eczema, atis *n*
екзогенний exogenes, is
екстракт extractum, i *n*
еластичний elasticus, a, um
елемент elementum, i *n*
ембріон embryon, i *n*; embryo, onis *m*
емульсія emulsio, onis *f*; emulsum, i *n*
ендокардит endocarditis, itidis *f*
ентерит enteritis, itidis *f*
ентероколіт enterocolitis, itidis *f*
ентероліт, кишковий камінь enterolithus, i *m*
енцефаліт encephalitis, itidis *f*
енцефаломієліт encephalomyelitis, itidis *f*
епідерміс epidermis, is *f*
епітелій epithelium, i *n*
епіфіз epiphysis, is *f*

еритроміцин Erythromycinum, *i n*
еритроцит erythrocytus, *i m*
етанол Aethanōlum, *i n*
етиловий aethylicus, *a, um*
ефедрин Ephedrinum, *i n*
ефект effectus, *us m*
ефір Aether, *eris m*
ефірний aethereus, *a, um*

Ж

жаба rana, *ae f*
жар, тепло calor, *oris m*
жарознижуючий antipyreticus, *a, um*
желатин gelatina, *ae f*
желатиновий gelatinosus, *a, um*
желато́за gelatosa, *ae f*
живий vivus, *a, um*
живильний nutritius, *a, um*
живіт abdōmen, *īnis n*
жир adeps, *adipis m*; axungia, *ae f*
жировий, жирний adiposus, *a, um*
жити vivo, *vixi, victum, ěre*
житній secalinus, *a, um*
жито Secāle, *is n*
життя vita, *ae f*
жінка femina, *ae f*
жіночий femininus, *a, um*; muliebris, *e*
жовтий flavus, *a, um*; luteus, *a, um*
жовтяниця icterus, *i m*
жовч fel, *fellis f*; bilis, *is f*; chole, *es f*
жовчний felleus, *a, um*; choledōchus, *a, um*
жовчогінний cholagogus, *a, um*
жостір Rhamnus, *i f*
жувальний masticatorius, *a, um*
жування masticatio, *onis f*
журавлина Oxycoccus, *i m*

з, із e, ex (*з Abl.*)
з, разом з cum (*з Abl.*)
з'єднання iunctura, ae *f*
з'єднувати iungo, nxi, nctum, ěre
завжди semper
загострення exacerbatio, onis *f*
задишка dyspnoë, ës *f*
задній posterior, ius
задній мозок metencephalon, i *n*
задній прохід anus, i *m*
здня нирка metanephros, i *m*
заєць lepus, oris *m*
займати occupo, avi, atum, āre
закривати claudio, clausi, clausum, ěre
закритий clausus, a, um
закупорений obturatus, a, um
залізо Ferrum, i *n*
залоза glandula, ae *f*
зап'ясток carpus, i *m*
запалення inflammatio, onis *f*
запальний inflammatus, a, um
запах odor, oris *m*
запашний odoratus, a, um
запліднення fecundatio, onis *f*
заражати inficio, feci, fectum, ěre
заразний contagiosus, a, um
зародок embryon, i *n*; embryo, onis *m*
заспокійливий sedativus, a, um
застарілий inveteratus, a, um
заячий leporinus, a, um
зберігати servo, avi, atum, āre; conservo, avi, atum, āre
збір species, ei *f*
збудливий excitans, ntis
зв'язка ligamentum, i *n*
звичай mos, moris *m*
звичайний vulgaris, e
звіробій Hypericum, i *n*
згин flexus, us *m*
згинання flexio, onis *f*

згинач flexor, oris *m*
здоров'я salus, utis *f*; sanitas, atis *f*; valetūdo, ĩnis *f*
здоровий sanus, a, um; saluber, bris, bre; valīdus, a, um
зелений virīdis, e
зелень virīde, is *n*
земля terra, ae *f*
зів fauces, ium *f*
зігнутий flexuosus, a, um
зіниця pupilla, ae *f*
зір visus, us *m*
зловживання abusus, us *m*
злякїсний malignus, a, um
змертвілий gangrenosus, a, um; necroticus, a, um
змертвіння gangraena, ae *f*
зміцнювати firmo, avi, atum, āre
змішаний mixtus, a, um
змішування mixtio, onis *f*
змія serpens, ntis *m, f*
зморщувач corrugator, oris *m*
знак signum, i *n*
знання scientia, ae *f*
знати scio, scivi, scitum, scire
знезаражуючий antisepticus, a, um
зоб struma, ae *f*
зовнішній externus, a, um
золотий aureus, a, um
золото Aurum, i *n*
зона, пояс zona, ae *f*
зоотоксин zootoxinum, i *n*
зоровий opticus, a, um
зразок exemplar, aris *n*; exemplum, i *n*
зрілий maturus, a, um
зроблений factus, a, um
зуб dens, dentis *m*
зубний dentalis, e
зубчастий dentatus, a, um; serratus, a, um

I, ĩ

i et, ac, -que (сполучна частка, яка ставиться в кінці слова)

ікло dens caninus
ім'я nomen, inis *n*
ін'єкція iniectio, onis *f*
інгредієнт ingrediens, ntis
іноді interdum
інструмент instrumentum, i *n*
інсульт insultus, us *m*
інтоксикація intoxicatio, onis *f*
інфаркт infarctus, us *m*
інфекція infectio, onis *f*
інфільтрат infiltratum, i *n*
інший reliquus, a, um
іпекакуана Ipecacuancha, ae *f*
історія хвороби anamnesis, is *f*
іти vado, – , – , ěre
іхтіол Ichthyolum, i *n*
ішемія ischaemia, ae *f*
ішіас ischias, adis *f*
їжа cibus, i *m*
їсти edo, edi, esum, edĕre

Й

йод Iodum, i *n*
йодид iodidum, i *n*
йодоформ Iodoformium, i *n*

К

кабан aper, apri *m*
какао Cacao *n* (невідм.)
каланхое kalanchoë, ěs *f*
календула Calendula, ae *f*
калина Viburnum, i *n*
калій Kalium, i *n*
кальцій Calcium, i *n*
кам'янистий petrosus, a, um
камедь Gummi (невідм.)
камедь абрикосова Gummi Armeniacaе

камедь аравійська Gummi arabicum
камінь lapis, idis *m*
камінь, камінчик calculus, i *m*
камфора Camphōra, ae *f*
камфорний camphoratus, a, um
канал canalis, is *m*
каналець canaliculus, i *m*
капілярний capillaris, e
капсула capsula, ae *f*
карбонат carbōnas, ātis *m*
карбункул carbunculus, i *f*
карієс caries, ei *f*
карловарський carolinus, a, um
катар catarrhus, i *m*
катаракта cataracta, ae *f*
каудальний caudalis, e
каустичний causticus, a, um
качка anas, anatis *f*
кашель tussis, is *f*
кашка electuarium, i *n*
квадратний quadratus, a, um
квітка flos, floris *m*
кератин keratinum, i *n*
кип'ячений coctus, a, um
кисень Oxygenium, i *n*
кислий acidus, a, um
кислота acidum, i *n*
киста cysta, ae *f*
кисть manus, us *f*
кишка intestīnum, i *n*
кіготь unguis, is *f*
кількість quantitas, atis *f*
кільце anulus, i *m*
кінець exitus, us *m*; finis, is *f*
кінський equinus, a, um
кінцівка extremītas, ātis *f*; membrum, i *n*
кінчати, закінчувати finio, ivi, itum, īre
кінь equus, i *m*
кір morbilli, orum *m*
кістка os, ossis *n*
кістковий osseus, a, um

кісточка ossiculum, *i n*
кішка feles (felis), *is f*
клапан valva, *ae f*; valvula, *ae f*
клінічний clinicus, *a, um*
клітина cellula, *ae f*
ключиця clavícula, *ae f*
ключичний clavicularis, *e*
кмин Carvum, *i n*
книга liber, *bri m*
книжка (відділ шлунка жуйних тварин) omāsum, *i n*
ковадло incus, *udis f*
кодеїн Codeinum, *i n*
коза capra, *ae f*
коклюш pertussis, *is f*
колатеральний collateralis, *e*
колега collega, *ae m*
коливний fluctuans, *antis*
колінна чашка patella, *ae f*
коліно genu, *us n*
колінце geniculum, *i n*
колір color, *oris m*
коло circulus, *i m*; orbis, *is m*
колотий punctus, *a, um*
комар culex, *icis m*
комаха insectum, *i n*
компактний compactus, *a, um*
комплекс complexus, *us m*
конвалія Convallaria, *ae f*
конвульсивний convulsivus, *a, um*
конвульсія convulsio, *onis f*
консервований conservatus, *a, um*
консиліум consillium, *i n*
контрактура contractura, *ae f*
контузія contusio, *onis f*
концентрований concentratus, *a, um*
конюшина Trifolium, *i n*
копито ungula, *ae f*
кора, кірка cortex, *icis m*
кордіамін Cordiaminum, *i n*
кореневище rhizoma, *ātis n*
коригуючий corrīgens, *ntis*

корисний utilis, e
користуватися utor, usus sum, uti
користь utilitas, atis *f*
корінь radix, icis *f*
коробочка scatula, ae *f*
корова vacca, ae *f*
корона corona, ae *f*
коронарний coronarius, a, um
короста scabies, ei *f*
короткий brevis, e
косий obliquus, a, um
край margo, inis *m*
крайній extremus, a, um
краніальний cranialis, e
крапля gutta, ae *f*
красивий pulcher, chra, chrum
кращий, ліпший melior, ius
крейда creta, ae *f*
крижова кістка, крижі sacrum, i *n*
крижовий sacer, cra, crum; sacralis, e
крижовокуприковий sacrococcygeus, a, um
крижовоперековий sacrolumbalis, e
крижовосідничний sacroischiadicus, a, um
криза crisis, is *f*
крило ala, ae *f*
криловидний pterygoideus, a, um
кристал crystallus, i *f*
кристалічний crystallisatus, a, um
критичний criticus, a, um
кріль cuniculus, i *m*
кров sanguis, inis *m*
кровоносний sanguineus, a, um
кровообіг circulatio, onis *f*
кровоспинний haemostaticus, a, um
кровотворний haematogenes, is
крок gradus, us *m*
кропива Urtica, ae *f*
крохмаль amyllum, i *n*
крохмальний amylaceus, a, um
круглий rotundus, a, um; teres, etis
крупузний cruposus, a, um

крушина Frangula, ae *f*
ксероформ Xeroformium, i *n*
кукурудза Mays, maydis *f*
куля globus, i *m*
кульбаба Taraxacum, i *n*
кульгавість claudicatio, onis *f*
кулька globulus, i *m*
кульша, тазова кістка соха, ae *f*
куприк соссух, ygis *m*
куприковий cossygeus, a, um
курка gallina, ae *f*
кут angulus, i *m*
кутикула cuticula, ae *f*
кутній molaris, e

Л

лабораторія laboratorium, i *n*
лактат lactas, atis *m*
лактоза saccharum lactis
ламати frango, fregi, fractum, ěre
ланолін Lanolinum, i *n*
ланцетовидний lanceolatus, a, um
ларингіт laryngitis, itidis *f*
латинський Latinus, a, um
лев leo, leonis *m*
левоміцетин Laevomycetinum, i *n*
легеневий pulmonalis, e
легеня pulmo, onis *m*
легкий facilis, e; levis, e
легкий volatilis, e
легко facile
лежати iaceo, cui, – , ěre; cubo, avi, atum, āre
лейкемія leukaemia, ae *f*
лейкоцит leucocytus, i *m*
лейкоцитоз leucocytosis, is *f*
леміш vomer, eris *m*
летальний letalis, e
лимон Citrus, i *f* (дерево); Citrum, i *n* (плід)
лимонник Schizandra, ae *f*

липа Tilia, ae *f*
липкий adhaesivus, a, um
лисиця vulpes, is *f*
листок folium, i *n*
литка sura, ae *f*
лице, обличчя facies, ei *f*
лицевий facialis, e
лишай lichen, enis *m*
лівий sinister, tra, trum
лікар medicus, i *m*
лікарський officinalis, e
лікарський засіб remedium, i *n*
ліки medicamentum, i *n*; medicamen, inis *n*; pharmacon, i *n*
лікоть cubitus, i *m*
ліктьова кістка ulna, ae *f*
ліктьовий ulnaris, e
ліктьовий відросток olecranon, i *n*
лікувальний medicatus, a, um
лікування curatio, onis *f*; sanatio, onis *f*
лікувати curo, avi, atum, āre; sano, avi, atum, āre; medicor, medicatus
 sum, āri
лімфа lymphā, ae *f*
лімфангіїт lymphangitis, itidis *f*
лімфатичний lymphaticus, a, um
лінімент linimentum, i *n*
лінія linea, ae *f*
ліпома lipoma, atis *n*
ліс silva, ae *f*
лісовий silvaticus, a, um; silvester, stris, stre
лоб frons, frontis *f*
лобний, лобовий frontalis, e
локриця Liquiritia, ae *f*
лопатка scapula, ae *f*
лопатковий scapularis, e
лошак burdo, onis *m*
луска squama, ae *f*
лускатий squamosus, a, um
людина homo, inis *m*
людський humanus, a, um
льон Linum, i *n*

М

магній Magnesium, *i n*; Magnium, *i n*
мазь unguentum, *i n*
майбутній futurus, *a, um*
мак Papaver, *eris n*
малий parvus, *a, um*
малина Rubus idaeus, *i m*
малогомілкова кістка, мала гомілка fibŭla, *ae f*
малогомілковий fibularis, *e*; peroneus, *a, um*
малярія malaria, *ae f*
марганець Manganum, *i n*
марля tela, *ae f*
маса massa, *ae f*
маса пілюльна massa pilularum
масло (тверде) butyrum, *i n*
матерія materia, *ae f*
мати habeo, *ui, itum, ěre*
мати mater, *tris f*
матка utĕrus, *i m*
медицина medicina, *ae f*
медичний medicinalis, *e*
меліса Melissa, *ae f*
мембрана membrana, *ae f*
менінгіт meningitis, *itidis f*
ментол Mentholum, *i n*
менше minus
менший, малий minor, *minus*
мертвий mortuus, *a, um*
метаболізм metabolismus, *i m*
метал metallum, *i n*
метастаз metastasis, *is f*
метил Methylium, *i n*
метиловий methylicus, *a, um*
ми nos
мигдалик tonsilla, *ae f*
мигдаль Amygdalus, *i f (дерево)*; Amygdala, *ae f (плід)*
мило sapo, *onis m*
мильний saponatus, *a, um*
мислити cogito, *avi, atum, āre*
мистецтво ars, *artis f*

мити lavo, lavi, lautum (lavatum), āre
миш'як Arsenicum, i n
миш'яковий arsenicus, a, um
миша mus, muris m
мідь Cuprum, i n
між inter (з Acc.)
міжкістковий interosseus, a, um
міжлопатковий interscapularis, e
міжм'язовий intermuscularis, e
міжреберний intercostalis, e
міжхребцевий intervertebrallis, e
міжчастковий interlobularis, e
мій, моя, моє meus, mea, meum
мікроорганізм microorganismus, i m
мікроскоп microscopium, i n
мікроцит microcytus, i m
мікстура mixtura, ae f
міліграм milligramma, atis n
мілілітр millilitrum, i n
мінеральний mineralis, e
міняти muto, avi, atum, āre
міокард myocardium, i n
міст pons, pontis m
містити contineo, tinui, tentum, ēre
місце locus, i m
місцевий localis, e
місяць mensis, is m
міхур vesica, ae f
міцний firmus, a, um
мішати, змішувати misceo, miscui, mixtum, ēre
мова lingua, ae f
мовчати taceo, tacui, tacitum, ēre
могти possum, potui, –, posse
можливість facultas, atis f
мозкова оболонка meninx, ngis f
мозковий (стосовний до головного мозку) cerebralis, e; (стосовний до кісткового, спинного мозку) medullaris, e
мозок головний cerebrum, i n
мозок довгастий medulla oblongata
мозок кістковий medulla ossium
мозок спинний medulla spinalis

мозолистий callosus, a, um
мозочок cerebellum, i *n*
мокрота pituita, ae *f*
молодий iuvenis, e
молодість iuventus, utis *f*
молоко lac, lactis *n*
молоточок malleolus, i *m*
молочна залоза mamma, ae *f*
молочний lacteus, a, um
молочнокислий lacticus, a, um
моноклорид monochloridum, i *n*
моноцит monocytus, i *m*
море mare, maris *n*
морфін Morphinum, i *n*
мудрість sapientia, ae *f*
мурашиний formicinus, a, um
мутація mutatio, onis *f*
муха musca, ae *f*
м'яз musculus, i *m*
м'язовий muscularis, e
м'який mollis, e
м'ясо caro, carnis *f*
м'ята Mentha, ae *f*

Н

набряк oedēma, ātis *n*
набутий acquisitus, a, um
навоскований ceratus, a, um
навчати doceo, docui, doctum, ēre
над super (з Acc.)
надія spes, spei *f*
надіятися spero, avi, atum, āre
надколінок patella, ae *f*
надлом infractio, onis *f*
наднирковий suprarenalis, e
надостний supraspinalis, e
надчеревна область epigastrium, i *n*
надшкір'я epidermis, is *f*
назва nomen, inis *n*

називати *nomino, avi, atum, āre*
найбільше *maxime*
найбільший *maximus, a, um*
найближчий *proximus, a, um*
найвищий *supremus, a, um*
найгірший *pessimus, a, um*
найкраще *optime*
найкращий *optimus, a, um*
найменший *minimus, a, um*
накопичення *accumulatio, onis f*
наливати *infundo, fudi, fusum, ěre*
намазувати *extendo, ndi, nsum, ěre*
наперстянка *Digitalis, is f*
напис *inscriptio, onis f*
написаний *scriptus, a, um*
напій *potio, onis f*
нарив *abscessus, us m*
наркоз *narcosis, is f*
наркотичний *narcoticus, a, um*
народжуватися *nascor, natus sum, nasci*
насіння *semen, inis n*
настій *infusum, i n*
настойка *tinctura, ae f*
натрій *Natrium, i n*
наука *disciplina, ae f doctrina, ae f*
нафталан *Naphthalanum, i n*
нафтізин *Naphthizinum, i n*
наш *noster, stra, strum*
нашатирний спирт *liquor (solutio) Ammonii caustici*
нашатирно-ганусові краплі *liquor Ammonii anisatus*
не, ні *non*
небезпека *periculum, i n*
небезпечний *periculosus, a, um; perniciosus, a, um*
невиліковний *incurabilis, e; insanabilis, e*
невідомий *incognitus, a, um*
невралгія *neuralgia, ae f*
неврит *neuritis, itidis f*
невроз *neurosis, is f*
негайно *statim*
недозований *indivisus, a, um*
недостатній *deficiens, ntis*

недостатність insufficientia, ae *f*
незнання ignoratio, onis *f*
незрілий immaturus, a, um
некроз necrosis, is *f*
необхідний necessarius, a, um
необхідність necessitas, atis *f*
неповний incompletus, a, um
непрохідний invius, a, um
нерв nervus, i *m*
нервовий nervosus, a, um
нервовий вузол ganglion, i *n*
нерівний impar, aris
нероздільний indivisus, a, um
нерозумний irrationalis, e
нерозчинний insolubilis, e
несправжній spurius, a, um
нефрит nephritis, itidis *f*
нефроз nephrosis, is *f*
нижній inferior, ius
нижня щелепа mandibula, ae *f*
низхідний descendes, ntis
низький humilis, e
нирка ren, renis *m*
нирковий renalis, e
нитка filum, i *n*
нитковидний filiformis, e
нищити destruo, struxi, structum, ęre
ніготь unguis, is *f*
ніжний tener, era, erum
ніздря naris, is *f*
ніколи numquam
ніс nasus, i *m*
нітрат nitras, atis *m*
нітрит nitris, itis *m*
ніч nox, noctis *f*
ніщо nihil
ніякий nullus, a, um
новий novus, a, um
новокаїн Novocainum, i *n*
нога pes, pedis *m*
нормальний normalis, e

норсульфазол Norsulfasolum, *i n*
носити fero, tuli, latum, ferre; porto, avi, atum, āre
носовий nasalis, *e*
нудота vomitus, *us m*
нутрощі viscus, *eris n*
нюх olfactus, *us m*
нюхати olfacio, feci, factum, ěre

О

обережно caute
область regio, *onis f*
облатка oblata, *ae f*
обліпиха Hippophaë, *ēs f*
ободова кишка colon, *i n*
оболонка tunica, *ae f*
оболонка м'язів fascia, *ae f*
овальний ovalis, *e*
овес Avena, *ae f*
один unus, *a, um*
один раз semel
одинокий solus, *a, um*
однак tamen
одноклітинний unicellularis, *e*
однокольоровий unicolor, *oris*
одноокий monocularis, *e*
однорідний homogenes, *is*
одужувати convalesco, valui, – , ěre
одужуючий reconvalescens, *ntis*
одягати vestio, *ivi, itum, ĩre*
ожиріння adipositas, *atis f*
ознака signum, *i n*; symptoma, *atis n*
окислений oxydatus, *a, um*
окістя periosteum, *i n*
око oculus, *i m*
оксид oxydum, *i n*
октоестрол Octoestrolum, *i n*
олія oleum, *i n*
олія персикова oleum Persicorum
олія рицинова oleum Ricini

олія соняшникова oleum Helianthi
олія терпентинова oleum Terebinthinae
оновлювати novo, avi, atum, āre
операбельний operabilis, e
операція operatio, onis *f*
описувати describo, scripsi, scriptum, ěre
опій Opium, i *n*
опік combustio, onis *f*
оптичний opticus, a, um
опускач depressor, oris *m*
оральний oralis, e
орган organon, i *n*
осаджений praecipitatus, a, um
осел asinus, i *m*
осердя pericardium, i *n*
основа basis, is *f*
основний basilaris, e
основний нітрат subnitras, atis *m*
особа persona, ae *f*
останній ultimus, a, um; postremus, a, um
остерігатися caveo, cavi, cautum, ěre
остистий spinosus, a, um
ость spina, ae *f*
отвір foramen, inis *n*; apertura, ae *f*; ostium, i *n*
отруєння intoxicatio, onis *f*
отрута venenum, i *n*
охолодження refrigeratio, onis *f*
оцет acetum, i *n*
оцтовокислий aceticus, a, um
очевидний evidens, ntis
очеревина peritoneum, i *n*
очищати depuro, avi, atum, ěre
очищений rectificatus, a, um (*рідкі речовини*); depuratus, a, um (*тверді речовини*); purificatus, a, um (*сироватка*)
очищення purificatio, onis *f*
очне яблуко bulbus oculi

П

пазуха sinus, us *m*
палений ustus, a, um

палець digitus, *i m*
паличка bacillus, *i m*
пальпація palpatio, *onis f*
пам'ятати meminī, meminisse
пам'ять memoria, *ae f*
папаверин Papaverinum, *i n*
папір charta, *ae f*
параліч paralysis, *is f*
парафін paraffinum, *i n*
парнокопитні artiodactyla, *orum*
паста pasta, *ae f*
патологічний pathologicus, *a, um*
пахвина inguen, *inis n*
пахвинний inguinalis, *e*
пацюк rattus, *i m*
пеніцилін Penicillinum, *i n*
пенталгін Pentalginum, *i n*
пентафен Pentaphenum, *i n*
пепсин pepsinum, *i n*
первоцвіт Primula, *ae f*
перебіг decursus, *us m*
переважати praecedo, cessi, cessum, *ěre*
переважно plerumque, praecipue
перегородка septum, *i n*
перегрівання hyperthermia, *ae f*
перед ante (*з Acc.*)
передній anterior, *ius*
передпліччя antebrachium, *i n*
передсердя atrium, *i n*
передчасний praematurus, *a, um*
переливання крові transfusio, *onis f*
перелом fractura, *ae f*
перемагати vinco, vici, victum, *ěre*
переміжний intermittens, *entis*
перемінний alternans, *ntis*
перемога victoria, *ae f*
пересадка transplantatio, *onis f*
перетворення transformatio, *onis f*; metamorphosis, *is*
перехрест chiasma, *atis n*
перець Capsicum, *i n*; Piper, *eris n*
перитоніт peritonitis, *itidis f*

період *periodus, i f*
пероксид, перекис *peroxydum, i n*
перстач *Tormentilla, ae f*
пертусин *Pertussinum, i n*
перцевий *piperitus, a, um*
перший *primus, a, um*
петрушка *Petroselinum, i n*
печера *caverna, ae f*
печінка *hepar, ātis n*
печінковий *hepaticus, a, um*
писати *scribo, scripsi, scriptum, ěre*
пити *bibo, bibi, ěre, ěre*
півень *gallus, i m*
півкуля *hemispherium, i n*
півмісячний *semilunaris, e*
під *infra (з Acc.); sub (з Abl.)*
під'язиковий *hyoideus, a, um; hypoglossus, a, um; sublingualis, e*
підбіл *Farfara, ae f*
підборіддя *mentum, i n*
підборідний *mentalis, e*
підвищення *eminentia, ae f*
підгострий *subacutus, a, um*
підгрудинний *infrasternalis, e*
підколінна ямка *poples, itis m*
підколінний *popliteus, a, um*
підлобний *subfrontalis, e*
піднебінний *palatinus, a, um*
піднебіння *palātum, i n*
піднімач *levator, oris m*
підостний *infraspinatus, a, um*
підпис *subscriptio, onis f*
підреберний *subcostalis, e; hypochondriacus, a, um*
підсуглобовий *infraarticularis, e*
підтверджувати *firmo, avi, atum, are*
підчеревна область *hypogastrium, i n*
підшкірний *subcutaneus, a, um; hypodermaticus, a, um*
підшлункова залоза *pancreas, atis n*
підшлунковий *pancreaticus, a, um*
підщелепний *submandibularis, e*
пізнавати *nosco, novi, notum, ěre*
пізній *serotinus, a, um; serus, a, um*

пізно sero
піклування cura, ae *f*
пілорус pylorus, i *m*
пілюля pilŭla, ae *f*
пірамідальний pyramidalis, e
після post (з Acc.)
піт sudor, oris *m*
піхва vagina, ae *f*
піхвовий vaginalis, e
плазма plasma, atis *n*
пластинка lamina, ae *f*
пластир emplastrum, i *n*
плацента placenta, ae *f*
плевра pleura, ae *f*
плеврит pleuritis, itidis *f*
плече brachium, i *n*
плечова кістка humĕrus, i *m*
плід foetus, us *m* (утробний)
плід fructus, us *m*
плодоносний fructuosus, a, um
плоский planus, a, um
плюсна metatarsus, i *m*
пляма macula, ae *f*
плямистий maculatus, a, um
пневмонія pneumonia, ae *f*
по, порівну ana
пов'язка ligatura, ae *f*
повертати verto, verti, versum, ěre
повертатися recurro, curri, cursum, ěre
поверхневий superficialis, e
поверхня facies, ei *f*; superficies, ei *f*
повіка palpebra, ae *f*
повільний lentus, a, um
повільно lente
повітря aĕr, aĕris *m*
повний completus, a, um
поворотний recurrens, ntis
повторення repetitio, onis *f*
повторювати repeto, ivi, itum, ěre
поганий malus, a, um
погано male

поглинати sorbeo, sorbui (sorpsi), – , ěre
подвійний duplex, icis; bigeminus, a, um
подібний similis, e; homologus, a, um
поділений divisus, a, um
подорожник Plantago, inis *f*
подяка gratia, ae *f*
поза extra (з *Abl.*)
позалобний postfrontalis e
позасерцевий extracardialis, e
поздовжній longitudinalis, e
позначати signo, avi, atum, āre; designo, avi, atum, āre; significo, avi, atum, āre; noto, avi, atum, āre
позначення designatio, onis *f*; signatura, ae *f*
показувати monstro, avi, atum, āre
поки dum
покривати tego, texi, tectum, ere
покривати оболонкою obduco, duxi, ductum, ěre
покритий оболонкою obductus, a, um
покров integumentum, i *n*
поле area, ae *f*
полин Absinthium, i *n*
поліп polypus, i *m*
поліпшуючий corrigens, ntis
половина dimidium, i *n*
пологи partus, us *m*
положення situs, us *m*
полотно linteum, i *n*
помилка error, oris *m*; lapsus, us *m*
помирати morior, mortuus sum, mori
помірний modicus, a, um
помірність temperantia, ae *f*
поперек lumbus, i *m*
поперековий lumbalis, e
поперечний transversus, a, um
пора porus, i *m*
порожнина cavum, i *n*; cavitas, atis *f*
порожнистий, порожній cavus, a, um
порожня кишка iejunum, i *n*
порок vitium, i *n*
порося porcellus, i *m*
порошкоподібний pulveratus, a, um

порошок pulvis, ěris *m*
порушений laesus, a, um
порядок ordo, inis *m*
посипати conspergo, spersi, persum, ěre
постійний permanens, ntis; perpetuus, a, um
постійно semper
потилиця occiput, ětis *n*
потиличний occipitalis, e
потіти sudo, avi, atum, āre
потогінний diaphoreticus, a, um
потрійний triplex, icis
початок initium, i *n*; origo, inis *f*
почервоніння rubor, oris *m*
почесть honor, oris *m*
почувати sentio, sensi, sensum, ěre
поширений generalisatus, a, um
пошкоджений laesus, a, um
пошкодження laesio, onis *f*
пояс singulum, i *n*; zona, ae *f*
поясок zonula, ae *f*
правда veritas, atis *f*
правий dexter, tra, trum
працювати laboro, avi, atum, āre
праця labor, oris *m*
препарат praeparatum, i *n*
при apud (з Acc.)
привідний м'яз adductor, oris *m*
приготовлений paratus, a, um
приємний gratus, a, um; iucundus, a, um
приклад exemplum, i *n*
прикрашати orno, avi, atum, āre
прикріплений affixus, a, um; fixus, a, um
прикріплення fixatio, onis *f*
приносний afferens, entis
припис praeseptum, i *n*
природа natura, ae *f*
природний naturalis, e
присипка adpersio, onis *f*
прискорювати maturo, avi, atum, āre
пристінок vestibulum, i *n*
пристіночний parietalis, e

притискати deprimō, pressi, pressum, ěre
прихований latens, ntis
приходить venio, venti, ventum, ĩre
причина causa, ae *f*
про de (*з Abl.*)
пробивати perforo, avi, atum, āre
пробитий perforatus, a, um
пробувати gusto, avi, atum, āre
прогноз prognosis, is *f*
прогрес progressus, us *m*
прогресивний progressivus, a, um
прозорий perlucidus, a, um
проколотий perforatus, a, um
проколювати perforo, avi, atum, āre
проктит proctitis, itidis *f*
променева кістка radius, i *m*
променевий radialis, e
проміжний intermedius, a, um
проміжний мозок diencephalon, i *n*
проносний laxans, ntis; purgans, ntis; purgativus, a, um
прописувати praescribo, scripsi, scriptum, ěre
пропонувати propono, posui, positum, ěre
прорив perforatio, onis *f*
прорізування зубів dentitio, onis *f*
простий simplex, icis
простір spatium, i *n*
просто simpliciter
простукування percussio, onis *f*
простукувати percutio, cussi, cussum, ěre
проти contra (*з Acc.*)
протиастматичний antiasthmaticus, a, um
протигрибковий fungicidus, a, um
протилежний contrarius, a, um
протиотрута antidōtum, i *n*
протока ductus, us *m*
протягом per (*з Acc.*)
профільтрований filtratus, a, um
прохід meatus, us *m*
прохолодний subfrigidus, a, um
проїджувати colo, avi, atum, āre
прошарок stratum, i *n*

прощупувати palpo, avi, atum, āre
пряма кишка rectum, *i n*
прямий rectus, a, um
прямо recte
птаха avis, is *f*
пульпа pulpa, ae *f*
пульс pulsus, us *m*
пупковий umbilicalis, e
пупок umbilicus, *i m*; omphalos, *i m*
пускати mitto, misi, missum, ěre
пустий cavus, a, um
пухлина tumor, oris *m*
пшениця Triticum, *i n*
пшеничний triticus, a, um
п'явка hirudo, inis *f*
п'ястковий metacarpalis, e
п'ясток metacarpus, *i m*
п'ята calx, calcis *f*
п'ятий quintus, a, um
п'ять quinque

Р

радикуліт radiculitis, itidis *f*
радитися consulto, avi, atum, āre
райдужна оболонка iris, iridis *f*
рак cancer, cri *m*
раковина concha, ae *f*
рана vulnus, eris *n*
ранній praesox, ocis
рахіт rhachitis, itidis *f*
рваний lacer, ěra, ěrum; lacěrus, a, um
реакція reactio, onis *f*
реберний costalis, e
ребро costa, ae *f*
ревінь Rheum, *i n*
ревматизм rheumatismus, *i m*
ревматичний rheumaticus, a, um
регенерація regeneratio, onis *f*
регресивний regressivus, a, um

ректальний *rectalis, e*
ремісія *remissio, onis f*
реопірин *Reopyrinum, i n*
рефлекс *reflexus, us m*
рецепт *receptum, i n*
рецидив *recidivum, i n*
реципієнт *recipiens, ntis*
речовина *substantia, ae f*
решітчастий *cribrosus, a, um; ethmoidalis, e*
риб'ячий жир (з печінки тріски) *oleum iecoris Aselli*
риба *piscis, is m*
рис *Oryza, ae f*
ритм *rhythmus, i m*
рицина *Ricinus, i f*
рівний *par, paris; aequalis, e*
ріг, ріжок *cornu, us n*
рід *genu, eris n*
рідина *liquor, oris m*
рідкий *fluidus, a, um; liquidus, a, um*
рідкісний *rarus, a, um*
рідко *raro*
різаний *incisus, a, um*
різати *seco, secui, sectum, āre*
різець *dens incisivus*
різний, різноманітний *varius, a, um*
різцевий *incisivus, a, um*
рік *annus, i m*
риніт *rhinitis, itidis f*
річ *res, rei f*
робити *facio, feci, factum, ěre*
рогівка *cornea, ae f*
родина *familia, ae f*
розведений *dilutus, a, um*
розводити *diluo, dilui, dilutum, ěre*
розгинач *extensor, oris m*
роздвоєний *bifidus, a, um*
роздвоєння *bifurcatio, onis f*
розділений *divisus, a, um*
розливати *diffundo, fudi, fusum, ěre*
розлитий *diffusus, a, um*
розміщений *locatus, a, um; situs, a, um*

розміщення dispositio, onis *f*
розміщувати loco, avi, atum, āre
розрив ruptura, ae *f*
розріз sectio, onis *f*; dissectio, onis *f*
розрізняти distinguo, stinxi, stinctum, ěre
розсіяний disseminatus, a, um; diffusus, a, um
розум mens, mentis *f*; ratio, onis *f*
розумний sapiens, ntis
розчин solutio, onis *f*
розчинений solutus, a, um
розчинний solubilis, e
розчиняти solvo, solvi, solutum, ěre
розширення dilatatio, onis *f*; ectasia, ae *f*
розширювати dilato, avi, atum, āre
ромашка Chamomilla, ae *f*
ропізнавати dignosco, gnovi, gnotum, ěre
рослина planta, ae *f*
рослинний vegetabilis, e
рот os, oris *n*
ртуть Hydrargyrum, i *n*
рубць cicatrix, icis *f*
рука manus, us *f*
рукоятка manubrium, i *n*
рух motus, us *m*
рухати moveo, movi, motum, ěre
рухливий mobilis, e
ряд series, ei *f*

С

сабур Aloë, es *f*
саліцилат salicylas, atis *m*
саліциловий salicylicus, a, um
салол Salolum, i *n*
сальник omentum, i *n*
сам, сама, само ipse, ipsa, ipsum
санация sanatio, onis *f*
сверблячка prurigo, inis *f*
свинець Plumbum, i *n*
свиня sus, suis *m, f*; porca, ae *f*

свинячий suillus, a, um; porcinus, a, um
свіжий recens, ntis
свій, своя, своє suus, sua, suum
свійський domesticus, a, um
світло lux, lucis *f*
свічка suppositorium, i *n*
свобода libertas, atis *f*
секреція secretio, onis *f*
селезінка lien, lienis *m*; splen, splenis *m*
селезінковий splenicus, a, um
сена, олександрійський лист Senna, ae *f*
сенсорний sensorius, a, um
сепсис sepsis, is *f*
середина medium, i *n*
серединний medianus, a, um
середній medius, a, um
серце cor, cordis *n*
серцевий cardiacus, a, um
сечогінний diureticus, a, um
сибірська виразка anthrax, acis *m*
сила potentia, ae *f*; vis, –*f*
сильний fortis, e
сильнодіючий heroicus, a, um
симбіоз symbiosis, is *f*
симптом symptoma, atis *n*
симфіз symphysis, is *f*
синдром syndrōmum, i *n*
сирий rudis, e
сироватка serum, i *n*
сироп sirupus, i *m*
система systēma, ātis *n*
систола systole, es *f*
сичуг abomāsum, i *n*
сідло sella, ae *f*
сідничний glut(a)eus, a, um; ischiadicus, a, um
сік succus, i *m*
сіль sal, salis *m*
сільський rusticus, a, um
сім septem
сірий cinereus, a, um; griseus, a, um
сірка Sulfur, ūris *n*

сірчаний sulfuricus, a, um
сірчистий sulfurosus, a, um
сітка rete, retis *n*
сітківка retina, ae *f*
сказ rabies, ei *f*; hydrophobia, ae *f*
скарлатина scarlatina, ae *f*
скелет skeleton, i *n*
скільки quantum
скільки треба quantum satis
склад compositio, onis *f*
складка plica, ae *f*
складний compositus, a, um
склепіння fornix, icis *m*
склероз sclerosis, is *f*
склянка vitrum, i *n*
скроневий temporalis, e
скроня tempus, oris *n*
слиз mucilāgo, ĩnis *f*
слизовий mucosus, a, um
слина saliva, ae *f*
слинний salivalis, e
слізний lacrimalis, e
сліпа кишка caecum, i *n*
сліпий caecus, a, um
слово verbum, i *n*
служити servio, ivi, itum, ĩre
слух auditus, us *m*
слухати audio, ivi, ite, ĩre
слуховий acusticus, a, um; auditivus, a, um
сльоза lacrima, ae *f*
смак gustus, us *m*; sapor, oris *m*
смертельний letalis, e; mortifer, fĕra, fĕrum
смерть mors, mortis *f*
смола pix, picis *f*
смородина Ribes, is *n*
снодійний somnifer, fera, ferum
собака canis, is *m, f*
собача кропива Leonūrus, i *m*
собачий caninus, a, um
солодка Glycyrrhiza, ae *f*
солодкий dulcis, e

солоний salsus, a, um
соляний hydrochloricus, a, um
сон somnus, i *m*
сонний caroticus, a, um
сонце sol, solis *m*
соняшник Helianthus, i *m*
сосна Pinus, i *f*
спазм spasmus, i *m*
спазматичний spasmodicus, a, um
спайка commisura, ae *f*
спати dormio, ivi, itum, īre
сперечатися disputo, avi, atum, āre
сперма sperma, atis *n*
спеціальний specialis, e
спина dorsum, i *n*
спинний dorsalis, e
спирт Spiritus, us *m*
спиртовий spirituosus, a, um
спільний communis, e
спішити festino, avi, atum, āre; propero, avi, atum, āre
сплетіння plexus, us *m*
спокій quies, etis *f*
сполучення iunctura, ae *f*
сполучний communicans, ntis; coniunctivus, a, um
спорожняти evacuo, avi, atum, āre
спосіб modus, i *m*
спостерігати observo, avi, atum, āre
спочатку prius
справа res, rei *f*; opus, operis *n*
справжній verus, a, um
спрага sitis, is *f*
сприяти adiuvo, iuvi, iutum, āre
срібло Argentum, i *n*
срібний argenteus, a, um
стабільний stabilis, e
ставити sito, situm, ere
стадо grex, gregis *m*
стан status, us *m*
старанний diligens, ntis
старанно diligenter
старечий senilis, e

старий senex, senis
старість senectus, utis *f*
стать sexus, us *m*
стегно femur, oris *n*
стегновий femoralis, e
стеноз stenosis, is *f*
стерилізація sterilisatio, onis *f*
стерилізувати steriliso, avi, atum, āre
стерильний sterilis, e
стимулюючий stimulans, ntis
стінка paries, parietis *m*
стовбняк tetanus, i *m*
стовбур truncus, i *m*
стовп columna, ae *f*
стопа pes, pedis *m*
сторонній alienus, a, um
стояти sto, steti, statum, stare
стравохід oesophagus, i *m*
стремінце stapes, edis *m*
стрептоміцин Streptomycinum, i *n*
стрептоцид Streptocydum, i *n*
стрихнін Strychninum, i *n*
строфант Strophanthus, i *m*
стрункий gracilis, e
суглоб articulatio, onis *f*
суглобовий articularis, e
судина vas, vasis *n*
судинка vasculum, i *n*
сукровиця sanies, ei *f*
сульфадимезин Sulfadimezinum, i *n*
сульфат sulfas, atis *m*
сульфіт sulfis, itis *m*
сумка bursa, ae *f*
сумнівний dubius, a, um
суниці Fragaria, ae *f*
супутній comitans, ntis
суспензія suspensio, onis *f*
сухий siccus, a, um
сухожилок tendo, ĩnis *m*
сухотка tabes, is *f*
сфера sphaera, ae *f*

схема schema, atis *n*
сьомий septimus, a, um

Т

таблетка tabuleta, ae *f*
таз pelvis, is *f*
тазовий pelvinus, a, um
так, до такої міри sic, tam, ita
такий talis, e
також etiam, quoque
тальк Talcum, i *n*
там ibi
танін Taninum, i *n*
тварина animal, is *n*
твердий durus, a, um
твій, твоя, твоє tuus, tua, tuum
теля vitulus, i *m*
темний obscurus, a, um
теофілін Theophyllum, i *n*
тепер nunc
теперішній praesens, ntis
теплий calidus, a, um; tepidus, a, um
тепло calor, oris *m*
термопсис Thermopsis, idis *f*
терпентин Terebinthina, ae *f*
терти, розтирати tero, trivi, tritum, ěre
тертий tritus, a, um
тетраборат tetraboras, atis *m*
тетрациклін Tetracyclinum, i *m*
тильний dorsalis, e
тирлич Gentiana, ae *f*
тисяча mille
тисячний millesimus, a, um
тиф typhus, i *m*
тіамін Thiaminum, i *n*
тіло corpus, ōris *n*
тім'я vertex, icis *m*
тіопентал Thiopentallum, i *n*
тканина tela, ae *f*

товстий crassus, a, um
товчений contusus, a, um
той, та, те is, ea, id
токсичний toxicus, a, um
тому що nam
тонзиліт tonsillitis, itidis *f*
тонкий tenuis, e
точка punctum, i *m*
точно exacte
трава herba, ae *f*
травлення digestio, onis *f*; pepsis, is *f*
травма trauma, atis *n*
травневий maialis, e
тракт tractus, us *m*
трансформація transformatio, onis *f*
трапецієвидний trapezius, a, um
трахеїт tracheitis, itidis *f*
трахея trachēa, ae *f*
тремтіння tremor, oris *m*
третій tertius, a, um
три tres, tria
триголовий triceps, cipitis
трикольоровий tricolor, oris
трикутний triangularis, e
трифтазін Triphthazinum, i *n*
тріщина fissura, ae *f*
труба, трубка tuba, ae *f*
трубочка tubula, ae *f*
тулуб truncus, i *m*
тупий obtusus, a, um

У

уздечка frenulum, i *n*
укус morsus, us *m*
укушений morsus, a, um
умова conditio, onis *f*
ундевіт Undevitum, i *n*
уникати vito, avi, atum, āre; devito, avi, atum, āre
уражати invado, vasi, vasum, ěre

уретра urethra, ae *f*
уривчастий abruptus, a, um
уротропін Urotropinum, i *n*
ускладнений complicatus, a, um
утворювати formo, avi, atum, āre
утворюватися fio, factus sum, fieri
утримання abstinencia, ae *f*
учений doctus, a, um
учень discipulus, i *m*
учити doceo, docui, doctum, ēre
учитися studeo, ui, –, ēre
ушкоджений laesus, a, um

Ф

фаланга phalanx, ngis *f*
фарингіт pharyngitis, itidis *f*
фармацевт pharmaceuta, ae *m*
фармацевтичний pharmaceuticus, a, um
фасція fascia, ae *f*
фенол Phenolum, i *n*
фенолбарбітал Phenolbarbitalum, i *n*
фенхель Foeniculum, i *n*
фермент fermentum, i *n*
фіалка Viola, ae *f*
фіксація fixatio, onis *f*
фільтрувати filtro, avi, atum, āre
фістула fistula, ae *f*
флебіт phlebitis, itidis *f*
флегмона phlegmone, es *f*
фолікул folliculus, i *m*
форма forma, ae *f*
формалін Formalinum, i *n*
формоутворюючий constituens, ntis
формувати formo, avi, atum, āre
формула formula, ae *f*
фосфор Phosphorus, i *m*
фосфорний phosphoricus, a, um
фталазол Phthalazolum, i *n*
функціональний functionalis, e

функція *functio, onis f*
фурацилін *Furacillinum, i n*
фурункул *furunculus, i m*

X

хвіст *cauda, ae f*
хворий *aeger, gra, grum; aegrotus, a, um; aeger, i m*
хворіти *aegroto, – , – , āre*
хвороба *morbus, i m*
хвощ *Equisetum, i n*
хід *meatus, us m*
хіна *China, ae f*
хінін *Chininum, i n*
хірург *chirurgus, i m*
хліб *panis, is m*
хлорид *chloridum, i n*
хлористий *chloratus, a, um*
хлористоводневий *hydrochloricus, a, um*
хлороформ *Chloroformium, i n*
холера *cholera, ae f*
холецистит *cholecystitis, itidis f*
холодний *frigidus, a, um*
хорда *chorda, ae f*
хребець *vertebra, ae f*
хребцевий *vertebralis, e*
хронічний *chronicus, a, um*
хрящ *cartilāgo, ĩnis f*
хрящовий *cartilagineus, a, um*
худоба *pecu, us n*

Ц

цап *saper, pri m*
цей, ця, це *hic, haec, hoc*
центр *centrum, i n*
центральний *centralis, e*
цинк *Zincum, i n*
циркуляція *circulatio, onis f*

цироз cirrhosis, is *f*
цистит cystitis, itidis *f*
цитрамон Citramonum, i *n*
цитрат citras, atis *m*
цілий totus, a, um
цілющий saluber, bris, bre; medicatrix, icis
цукор saccharum, i *n*

Ч

чай thea, ae *f*
час tempus, ōris *n*
частий frequens, ntis
частина pars, partis *f*
частка lobus, i *m*
часто saepe
чебрець Thymus, i *m*
червоний ruber, bra, brum
черевний abdominalis, e
черевце venter, tris *m*
через per (з Acc.)
череп cranium, i *n*
черепне склепіння calvaria, ae *f*
черепний cranialis, e
четвертий quartus, a, um
численний multus, a, um
число numerus, i *m*
чистий purus, a, um
чистити purgo, avi, atum, āre
чистотіл Chelidonium, i *n*
читати lego, legi, lectum, ěre
чоловік vir, viri *m*
чоловічий masculinus, a, um
чорний niger, gra, grum
чорниці Myrtillus, i *m*
чотири quattuor
чотири рази quater
чотириголовий quadriceps, cipitis
чотириногий tetrapodus, i *m*
чужий alienus, a, um

чума pestis, is *f*

Ш

шавлія Salvia, ae *f*

шар stratum, i *n*

швидкий citus, a, um; celer, eris, ere

швидко cito

шерсть lana, ae *f*

шийний cervicalis, e

шийноплечовий cervicobrachialis, e

шипшина rosa, ae *f*

широкий latus, a, um

шия collum, i *n*; cervix, icis *f*

шість sex

шкідливий noxius, a, um

шкіра cutis, is *f*

шкірний cutaneus, a, um

шкірочка cuticula, ae *f*

шкодити noceo, cui, citum, ěre; laedo, laesi, laedum, ěre

шлунковий gastricus, a, um

шлунок gaster, stris *f*

шлуночок ventriculus, i *m*

шлях via, ae *f*; tractus, us *m*

шов sutura, ae *f*; rhapshe, es *f*

шорсткий asper, era, erum

шостий sextus, a, um

шпора calcar, aris *n*

шрам cicatrix, icis *f*

штучний factitius, a, um

Щ

щитовидний thyreoideus, a, um

щілина fissura, ae *f*; rima, ae *f*; schisma, atis *n*

щільний compactus, a, um

щічний buccalis, e

щоб ut

шока bucca, ae *f*

Я

я ego

ягня agnus, *i m*

ягода bacca, *ae f*

ядро nucleus, *i m*

яєчко testis, *is m*

язик lingua, *ae f*

язичок lingula, *ae f*

яйце ovum, *i n*

як ut

який quails, *e*

який, яка, яке qui, quae, quod

якість qualitas, *atis f*

якщо si

ялівець Juniperus, *i f*

ямка fossa, *ae f*; fovea, *ae f*

ямочка fossula, *ae f*; foveola, *ae f*

яремний iugularis, *e*

ясна gingiva, *ae f*

ячмінь Hordeum, *i n*

ДОДАТОК I

ГРЕКО-ЛАТИНСЬКІ ДУБЛЕТНІ ПОЗНАЧЕННЯ

Грецькі терміноелементи	Латинські слова	Значення
acro-	<i>membrum, i n</i>	кінцівка
acus-	<i>auditus, us m</i>	слух
adeno-	1) <i>glandula, ae f</i> ; 2) <i>nodus lymphaticus</i>	1) залоза; 2) лімфатичний вузол
aesthesi-	<i>sensus, us m</i>	відчуття
angi-	<i>vas, vasis n</i>	судина
arthro-	<i>articulatio, onis f</i>	суглоб
bio-	<i>vita, ae f</i>	життя
blephar-	<i>palpebra, ae f</i>	повіка
brachy-	<i>brevis, e</i>	короткий
brady-	<i>tardus, a, um</i>	повільний
carcin-	<i>cancer, cri m</i>	рак
card-	<i>cor, cordis n</i>	серце
cheilo-	<i>labium, i n</i>	губа
cheiro-, chir-	<i>manus, us f</i>	рука, кисть
chlor-	<i>viridis, e</i>	зелений
chol-	<i>fel, fellis n</i>	жовч
cholecyst-	<i>vesica fellea</i>	жовчний міхур
chondr-	<i>cartilago, inis f</i>	хрящ
chromat-	<i>color, oris m</i>	колір
chron-	<i>tempus, oris n</i>	час
col-	<i>crassum, i n</i>	товста кишка
colp-	<i>vagina, ae f</i>	піхва
cyst-	<i>vesica urinaria</i>	сечовий міхур
cyto-	<i>cellula, ae f</i>	клітина
dacry-	<i>lacrima, ae f</i>	сльоза
dactyl-	<i>digitus, i m</i>	палець
derm-, dermat-	<i>cutis, is f</i>	шкіра
desm-	<i>ligamentum, i n</i>	зв'язка
embry-	<i>foetus, us m</i>	зародок, плід
encephal-	<i>cerebrum, i n</i>	головний мозок
enter-	<i>intestinum, i n</i>	кишка

erythr-	ruber, bra, brum	червоний
galact-	lac, lactis <i>n</i>	молоко
gastr-	ventriculus, <i>i m</i>	шлунок
geus-	gustus, us <i>m</i>	смак
glosso-	lingua, ae <i>f</i>	язик
glyk-, glyc-, gluc-	dulcis, e	солодкий
gnatho-	maxilla, ae <i>f</i>	верхня щелепа
gon-, gonat-	genu, us <i>n</i>	коліно
gyn-	femina, ae <i>f</i>	жінка
haem-, haemat-	sanguis, inis <i>m</i>	кров
hidr-	sudor, oris <i>m</i>	піт
histo-	textus, us <i>m</i>	тканина
hydro-	aqua, ae <i>f</i>	вода
hygr-	humidus, a, um	вологий
hypn-	somnus, <i>i m</i>	сон
kephalo-, cephalo-	caput, itis <i>n</i>	голова
kerat-	cornea, ae <i>f</i>	рогівка
kines-	motus, us <i>m</i>	рух
lapar-	abdomen, inis <i>n</i>	живіт
leuk-, leuc-	albus, a, um	білий
lip-	adeps, ipis <i>m</i>	жир
litho-	calculus, <i>i m</i>	камінь
mast-	mamma, ae <i>f</i>	молочна залоза
mega-, megal-	magnus, a, um	великий
melan-	niger, gra, grum	чорний
mes-	medius, a, um	середній
myel-	medulla, ae <i>f</i>	мозок (кістковий, спинний)
myo-	musculus, <i>i m</i>	м'яз
necr-	mortuus, a, um	мертвий
neo-	novus, a, um	новий
nephr-	ren, renis <i>m</i>	нирка
neur-	nervus, <i>i m</i>	нерв
nos-	morbus, <i>i m</i>	хвороба
odont-	dens, dentis <i>m</i>	зуб
omphal-	umbilicus, <i>i m</i>	пупок
onc-	tumor, oris <i>m</i>	пухлина
ophthalm-	oculus, <i>i m</i>	око
ops-	visus, us <i>m</i>	зір
orth-	rectus, a, um	прямий
osm-	olfactus, us <i>m</i>	нюх

oste-, -ost-	os, ossis <i>n</i>	кістка
oto-	auris, is <i>f</i>	вухо
pachy-	crassus, a, um	товстий
path-	morbus, i <i>m</i>	хвороба
pharmac-	medicamentum, i <i>n</i>	ліки
phleb-	vena, ae <i>f</i>	вена
physi-	natura, ae <i>f</i>	природа
phyt-	planta, ae <i>f</i>	рослина
pneumon-	pulmo, onis <i>m</i>	легеня
pod-	pes, pedis <i>m</i>	нога, стопа
poly-	multus, a, um	численний
proct-	1) rectum, i <i>n</i> ; 2) anus, i <i>m</i>	1) пряма кишка; 2) задній прохід
ptyal-	saliva, ae <i>f</i>	слина
pyel-	pelvis renalis	ниркова миска
pyo-	pus, puris <i>n</i>	гній
pyr-	1) calor, oris <i>m</i> ; 2) ignis, is <i>m</i>	1) тепло, жар; 2) вогонь
rhahi-	columna vertebralis	хребетний стовп
rhin-	nasus, i <i>m</i>	ніс
salping-	tuba uterina	маткова труба
scler-	durus, a, um	твердий
sial-	saliva, ae <i>f</i>	слина
som-, somat-	corpus, oris <i>n</i>	тіло
sphygm-	pulsus, us <i>m</i>	пульс
splanchn-	viscus, eris <i>n</i>	нутроці
splen-	lien, lienis <i>m</i>	селезінка
spondylo-	vertebra, ae <i>f</i>	хребець
steth-	pectu, oris <i>n</i>	груди
stomat-	os, oris <i>n</i>	рот
tachy-	celer, eris, ere	швидкий
ten-	tendo, inis <i>m</i>	сухожилок
therm-	calor, oris <i>m</i>	тепло
top-	locus, i <i>m</i>	місце
tox-, toxic-	venenum, i <i>n</i>	отрута
trich-	pilus, i <i>m</i>	волос
troph-	cibus, i <i>m</i>	їжа, живлення
typhl-	caecum, i <i>n</i>	сліпа кишка
ul-	gingiva, ae <i>f</i>	ясна
ur-	urina, ae <i>f</i>	сеча
urano-	palatum, i <i>n</i>	піднебіння

xanth-	flavus, a, um	жовтий
xer-	siccus, a, um	сухий
zoo-	animal, is <i>n</i>	тварина.

Кінцеві терміноелементи

Терміноелементи	Значення
-aemia	кров, стан крові
-aesthesia	чутливість
-algesia	больове відчуття
-algia	біль (без органічних змін)
-blastus	росток, зародок
-cele	грижа
-centesis	прокол, пункція
-ectasia	розширення, розтягнення порожнистого або трубчастого органа
-ectomy	вирізання, видалення
-ergia	робота, діяльність, реактивність організму
-genes	утворюючий, твірний
-genesis	утворення
-gramma	запис, графічне зображення, результат реєстрації сигналів
-graphia	процес запису зображення, графічна реєстрація сигналів
-iater	лікар
-iatria	лікування
-lithus	камінь
-logia	наука, вчення, розділ наукової дисципліни
-lysis	розпад, руйнування, звільнення
-malacia	розм'якшення
-mania	хвороблива схильність, пристрасть
-megalia	збільшення
-metria	вимірювання
-mycosis	грибкове захворювання
-necrosis	змертвіння, відмирання тканини, органа або частини тіла
-odynia	біль (без органічних змін)
-opsia	зір

-paedia	виправлення недоліків, прищеплення правильних навичок
-pathia	страждання, захворювання
-penia	нестача
-pexia	хірургічна операція прикріплення внутрішнього органа, фіксація
-phagia	поїдання, поглинання, ковтання
-philia	схильність
-phobia	боязнь, нав'язливий страх
-plasia	утворення, розвиток тканин, органів, клітин
-plastica	оперативне відновлення, пересадка тканин, пластична операція
-plegia	удар, параліч
-pnoë	дихання
-poësis	утворення
-ptosis	опущення
-rrhagia	кровотеча
-rrhaphia	зшивання, накладання шва
-rrhexis	розрив
-rrhoea	витікання секрету або рідини, виділення
-schisis	розділення, розщеплення (губи, щелепи)
-sclerosis	затвердіння тканини або органа
-scopia	огляд, обстеження за допомогою інструментів
-spasmus	спазм
-stasis	припинення, зупинка
-stenosis	звуження
-sthenia	сила
-stomia	виведення штучного отвору, свища, фістули
-tensio	гідростатичний тиск у судинах, порожнистих органах
-therapia	лікування
-tomia	розріз, розтин, операція
-tonia	тиск, тонус
-trophia	живлення.

ДОДАТОК II

ЛАТИНСЬКІ ПРИСЛІВ'Я, АФОРИЗМИ ТА СПЕЦІАЛЬНІ МЕДИЧНІ ВИРАЗИ

- Ab ovo.** – Від яйця, від самого початку (*частина виразу ab ovo usque ad mala – від яйця до яблук: у римлян обід починався з яєць і закінчувався фруктами*).
- Absente aegroto.** – У відсутності хворого.
- Ad disputandum.** – Для обговорення.
- Ad exemplum.** – Наприклад.
- Ad Kalendas Graecas.** – До грецьких календ, ніколи (*у римлян календами називалися перші дні місяця, греки ж календ не знали*).
- Ad oculus.** – Пред очима, наочно.
- Ad rem.** – До справи.
- Alea iacta est.** – Жереб кинуте.
- Aliena vitia in oculis habemus, a tergo nostra sunt.** – Чужі вади бачимо, своїх не помічаємо.
- Alit aemulatio ingenia.** – Змагання розвиває здібності.
- Alma mater.** – Мати-годувальниця (*традиційна образна назва навчальних закладів*).
- Alter ego.** – Друге я; близький друг, однодумець.
- Alteri vivas oportet, si vis tibi vivere.** – Живи для інших, якщо хочеш жити для себе.
- Amat victoria curam.** – Перемога любить старанність.
- Amicus certus in re incerta cernitur.** – Вірний друг пізнається в біді.
- Amicus Plato, sed magis amica veritas.** – Платон (мені) друг, однак істина дорожча.
- Amor non est medicabilis herbis.** – Любов не лікується травами.
- Amor tussique non celatur.** – Любов і кашель не приховаєш.
- Aquila non captat muscas.** – Орел не ловить мух.
- Arbor vitae.** – Дерево життя.
- Ars longa, vita brevis.** – Мистецтво вічне, життя коротке.
- Arte et humanitate, labore et scientia!** – Мистецтвом і людяністю, працею і знанням!
- Asinus asinorum in saecula saeculorum.** – Осел з ослів навіки-віків.
- Audi multa, loquere pauca.** – Слухай багато, говори мало.
- Audiatur et altera pars.** – Хай буде вислухана й інша сторона.
- Aurea mediocritas.** – Золота середина.
- Ausculata et perpende.** – Вислухай і зваж.

Aut Caesar, aut nihil. – Або Цезар, або ніхто.

Aut cum scuto, aut in scuto. – Або зі щитом, або на щиті.

Bene dignoscitur, bene curatur. – Що добре розпізнається, добре лікується.

Bona valetudo melior est quam maxime divitiae. – Добре здоров'я краще найбільшого багатства.

Brevis nobis vita data est, at memoria bene redditae vitae sempiterna.
– Нам дано коротке життя, але пам'ять про добре прожите життя вічна.

Carpe diem! – Лови день!

Casus ordinarius. – Звичайний випадок.

Casus extraordinarius. – Незвичайний випадок.

Causa causae est causa causati. – Причина причини є причина результату.

Cave! – Стережися!

Chirurgiae effectus inter omnis medicinae partes evidentissimus est. – Ефект хірургії з усіх частин медицини – найпомітніший.

Cibus utilisimus est simplex. – Проста їжа – найкорисніша.

Circulus vitiosus. – Порочне коло.

Citius, altius, fortius! – Швидше, вище, сильніше! (*девіз Олімпійських ігор*).

Cito! – Швидко!

Cogito, ergo sum. – Я мислю, отже, я існую.

Conditio sine qua non. – Обов'язкова умова.

Consensus omnium. – Спільна згода.

Consuetudo est altera natura. – Звичка – це друга натура.

Contra spem spero. – Без надії сподіваюсь.

Contra vim mortis non est medicamen in hortis. – Проти сили смерті немає ліків у садах (*із “Салернського кодексу здоров'я”*).

Contraria contrariis curantur. – Протилежне лікується протилежним (*принцип алопатії*).

Corpus sine spiritu cadaver est. – Тіло без душі – це труп.

Cui prodest? – Кому вигідно?

Cum grano salis. – З дрібною солі (*в'їдливо*).

Cum principia negante non est disputandum. – З тим, хто заперечує принципи, не сперечаються.

Curriculum vitae. – Життєвий шлях, життєпис.

De facto. – Фактично.

De gustibus non est disputandum. – Про смаки не сперечаються.

De mortuis aut bene, aut nihil. – Про мертвих (слід говорити) або добре, або нічого.

Debes, ergo potes. – Ти повинен, отже, ти можеш.

Diagnosis bona – curatio bona. – Добрий діагноз – добре лікування.

Diagnosis ex iuvantibus. – Діагноз на основі допоміжних засобів.

Diagnosis ex observatione. – Діагноз на основі спостереження.

Dicere non est facere. – Сказати не означає зробити.

Dictum – factum. – Сказано – зроблено.

Docendo discimus. – Навчаючи, вчимося.

Doctrina multiplex, veritas una. – Учення численні, істина одна.

Dosis pro cursu. – Доза на курс лікування.

Dosis pro die. – Доза на день (*добу*).

Dosis pro dosi. – Доза на один прийом.

Dulce laudari a laudato viro. – Приємно почути похвалу від людини, гідної похвали.

Dum spiro, spero. – Доки дихаю, надіюсь.

Duo lepores insequens, netrum cepit. – За двома зайцями поженешся, жодного не спіймаєш.

Dura lex, sed lex. – Суворий закон, але (все ж) закон.

Dura necessitas. – Суворі необхідність.

Edimus, ut vivamus, non vivimus, ut edamus. – Ми їмо, щоб жити, а не живемо, щоб їсти.

Eo ipso. – В силу цього.

Errare humanum est. – Людині властиво помилятися.

Eruditio aspera optima est. – Суворе навчання – найкраще.

Est modus in rebus. – Є міра в речах.

Et cetera. – І так далі.

Ex necessitate. – За необхідністю.

Ex cathedra. – З кафедри, авторитетно.

Ex nihilo nihil. – З нічого – ніщо.

Ex officio. – За обов'язком.

Ex promptu. – Без підготовки, експромтом.

Exempli causa. – Наприклад.

Exercitatio artem parat. – Вправи породжують майстерність.

Fac et spera! – Роби і надійся!

Fac simile. – Зроби подібне; факсиміле, точне відтворення будь-якого графічного оригіналу.

Facies Hippocratica. – Гіппократове лице, обличчя вмираючого.

Facile dictu, difficile factu. – Легко сказати, важко зробити.

Facile omnes, cum valemus, recta consilia aegrotis damus. – Усі ми, коли здорові, легко даємо правильні поради хворому.

Facilius est morbum evitare, quam curare. – Легше попередити хворобу, ніж лікувати.

Feci, quod potui, faciant meliora potentes. – Я зробив усе, що міг, хай зробить краще, хто може.

Festina lente. – Поспішай поволі.

Fiat lux! – Хай буде світло!

Fide, sed cui fidas, vide. – Довіряй, але дивися, кому довіряєш.

Finis coronat opus. – Кінець вінчає діло.

Fortuna caeca est. – Доля сліпа.

Gutta cavat lapidem non vi, sed saepe cadendo. – Крапля точить камінь не силою, а частим падінням.

Habent sua fata libelli. – Книги мають свою долю.

Habitus aegroti. – Зовнішній вигляд хворого.

Hic locus est, ubi mors gaudet succurrere vitae. – Тут місце, де смерть радіє, допомагаючи життю (*напис на анатомічних театрах*).

Hic mortui vivunt, hic muti loquuntur. – Тут мертві живуть, тут німі говорять (*напис на бібліотеках*).

Hominis mens discendo alitur et cogitando. – Людський розум живиться навчанням і мисленням.

Homo improbus beatus non est. – Нечесна людина не може бути щасливою.

Homo locum ornat, non hominem locus. – Людина прикрашає місце, а не місце людину.

Homo sapiens. – Людина розумна.

Homo sum, humani nihil a me alienum puto. – Я людина, і ніщо людське мені не чуже.

Honores mutant mores. – Почесті міняють звичаї.

Honoris causa. – Ради пошани (*найчастіше вживається при надаванні наукового ступеня за заслуги, без захисту дисертації*).

Hygiena amica valetudinis. – Гігієна – подруга здоров'я.

Ignorantia non est argumentum. – Незнання – не довід.

Ignoscito saepe alteri, nunquam tibi. – Іншому пробачай часто, собі – ніколи.

Ignoti nulla curatio morbi. – Не можна лікувати невідому хворобу.

In brevi. – Коротко.

In concreto. – Конкретно.

In corpore. (In pleno.) – У повному складі.

In medias res. – У суть справи.

In scientia naturali principia observationibus confirmari debent. – У природничій науці принципи мають підтверджуватися спостереженнями.

In situ. – На місці.

In statu nascendi. – У стані зародження, в момент виникнення.

In statu praesenti. – У теперішньому стані.
In statu, quo ante. – У попередньому стані.
In summa (in toto). – У цілому.
In vitro. – У пробірці (*експеримент у лабораторії*).
In vivo. – На живому організмі.
Indicatio causalis. – Причинне показання (*усунення причини захворювання*).
Indicatio vitalis. – Життєве показання (*усунення загрози смерті*).
Inter collegas. – Поміж колегами.
In via est in medicina via sine lingua Latina. – Непрохідним є шлях у медицині без латинської мови.
Labor callum obducit dolori. – Праця пом'якшує скорботу.
Labor corpus firmat. – Праця зміцнює тіло.
Labor omnia vincit. – Праця все перемагає.
Laboremus! – Працюймо!
Labores pariunt honores. – Праця породжує пошану.
Lapsus calami. – Помилка пера, описка.
Lapsus linguae. – Помилка язика, обмовка.
Lapsus memoriae. – Помилка пам'яті.
Lege artis. – За правилами мистецтва.
Liber est mutus magister. – Книга – це німий вчитель.
Loco citato. – У цитованому місці.
Maiori cede. – Поступайся старшим.
Mala gallina malum ovum. – Погана курка – погане яйце.
Mala herba cito crescit. – Погана трава швидко росте.
Manu scriptum. – Написане рукою; рукопис, манускрипт.
Mea culpa. – Моя провина.
Medica mente, non medicamentis. – Лікуй розумом, а не ліками.
Medicamenta heroica in manu imperiti sunt, ut gladius in manu dextra furiosi. – Сильнодіючі ліки в руках недосвідченого, як меч у правій руці божевільного.
Medice, cura aegrotam, non morbum. – Лікарю, лікуй хворого, а не хворобу.
Medice, cura te ipsum! – Лікарю, вилікуй самого себе (зцілися сам)!
Medicina soror philosophiae. – Медицина – сестра філософії.
Medicus philosophus est, non enim multa est inter sapientiam et medicinam differentia. – Медик – це філософ, адже немає великої різниці між мудрістю і медициною.
Memento mori. – Пам'ятай про смерть.
Mens sana in corpore sano. – У здоровому тілі здоровий дух.
Modus vivendi. – Спосіб життя.

Morbi non eloquentia, sed remediis curantur. – Хвороби лікуються не красномовством, а ліками.

Multi multa sciunt, nemo omnia. – Багато хто знає багато, ніхто всього.

Multum vinum bibere, non diu vivere. – Багато вина пити – недовго жити.

Natura arte adiuta interdum facit miracula. – Природа за допомогою мистецтва (науки) інколи робить дива.

Natura incipit, ars dirigit, usus perficit. – Природа починає, мистецтво спрямовує, досвід удосконалює.

Natura nihil facit frustra. – Природа нічого не робить даремно.

Natura non facit saltus. – Природа не робить стрибків.

Natura rerum. – Природа речей.

Natura sanat, medicus curat. – Природа оздоровляє, лікар лікує.

Naturalia non sunt turpia. – Природне не огидне.

Naturam mutare difficile est. – Важко змінити природу.

Ne noceas, si iuvare non potes. – Не нашкодь, якщо не можеш допомогти.

Ne quid nimis! – Нічого зайвого!

Nemo sapiens nisi patiens. – Ніхто не розумний, якщо не терпеливий.

Nihil aequae sanitatem impedit, quam remediorum crebra mutatio. – Ніщо так не заважає здоров'ю, як часта переміна ліків.

Nihil fit sine ratione sufficienti. – Ніщо не робиться без достатньої підстави.

Nihil patologicum. – Нічого патологічного.

Nihil tam difficile est, quin quaerendo investigari posit. – Немає нічого настільки важкого, чого б не можна було досягти старанням.

Nil admirari. – Не дивуйся.

Nil desperandum. – Не впадай у відчай.

Noli me tangere. – Не чіпай мене.

Noli nocere. – Не нашкодь.

Nomina sunt odiosa. – Імена ненависні (*не будемо називати імен*).

Non curatur, qui curat. – Не лікується той, хто турбується.

Non est census super censum salutis. – Немає нічого більш цінного за здоров'я.

Non est vivere, sed valere vita. – Життя полягає не в тому, щоб існувати, а в тому, щоб бути здоровим.

Non multa, sed multum. – Не багато (за кількістю), але багато (за значенням).

Non numeranda, sed ponderanda argumenta. – Докази цінуються не за кількістю, а за якістю.

Non omne, quod nitet, aurum est. – Не все золото, що блищить.

Non progredi est regredi. – Не йти вперед означає йти назад.

Non scholae, sed vitae discimus. – Не для школи, а для життя вчимося.

Non tam praeclarum est scire Latine, quam turpe nescire. – Не так почесно знати латинську мову, як ганебно її не знати.

Nosce te ipsum. – Пізнай самого себе (*напис на храмі Дельфійського оракула в Стародавній Греції і на анатомічних театрах*).

Nota bene! (NB!) – Познач добре, зверни увагу.

Nulla aetas ad discendum sera. – Вчитися ніколи не пізно.

Nulla dies sine linea. – Жодного дня без рядка (*занять, праці*).

Nulla regula sine exceptione. – Немає правила без винятку.

Nullus est liber tam malus, ut non aliqua parte prosit. – Немає такої поганої книги, яка б хоч частково не була корисною.

Nullus locus tibi dulcior esse debet patria tua. – Жодне місце не повинно бути тобі дорожче за батьківщину.

Officium medici est, ut tuto, ut celeritur, ut iucunde sanet. – Обов'язок лікаря полягає в тому, щоб лікувати безпечно, швидко, приємно.

Omne initium difficile est. – Усякий початок важкий.

Omne nimium nocet. – Все надмірне шкодить.

Omnia mea mecum porto. – Все своє ношу з собою.

Omnis ars naturae imitatio est. – Всяке мистецтво є наслідуванням природи.

Omnium artium medicina nobilissima est. – З усіх мистецтв медицина – найбагородніша.

Optimum medicamentum quies est. – Найкращі ліки – це спокій.

Otia dant negotia. – Лінощі породжують вади.

Otium post negotium. – Відпочинок після роботи.

Per aspera ad astra. – Через терни до зірок.

Per scientiam ad salutem aegroti. – Через знання до здоров'я хворого.

Perfice te! – Удосконалюй себе!

Persona grata. – Бажана особа (*особа, кандидатура якої в ролі дипломатичного представника в якій-небудь державі прийнята її урядом*).

Persona non grata. – Небажана особа.

Post coenam stabis vel mille passus meabis. – Після обіду стій або відміряй тисячу кроків.

Post factum. – Після того, що сталося; заднім числом.

Post hoc non est propter hoc. – Після цього, але не внаслідок цього.

Post mortem. – Після смерті.

Post mortem medicina. – Лікування після смерті; запізнiла медична допомога.

Post scriptum (P.S.). – Після написаного, приписка в кінці листа, постскрипtum.

Potius sero quam nunquam. – Краще пізніше, ніж ніколи.

Praesente medico nihil nocet. – У присутності лікаря нічого не шкодить.

Primus inter pares. – Перший серед рівних.

Pro analysi. – Для аналізу.

Pro auctore seu pro me. – Для автора або для мене (*при виписуванні лікарем рецепта для себе*).

Pro diagnosi. – Для діагнозу.

Pro et contra. – За і проти.

Pro forma. – Ради форми, проформа.

Pro memoria. – Для пам'яті.

Prognosis optima. – Найкращий прогноз.

Prognosis pessima. – Найгірший прогноз.

Propria manu. – Власноруч.

Quae nocent, docent. – Що шкодить, (те) навчає.

Quale opus est, tale est praemium. – Яка робота, така нагорода.

Qualis vita, finis ita. – Яке життя, такий кінець.

Qui bene interrogat, bene dignoscit; qui bene dignoscit, bene curat. – Хто добре розпитує, добре ставить діагноз; хто добре ставить діагноз, добре лікує.

Qui discit sine libro, aquam haurit cribro. – Хто вчиться без книги, той черпає воду решетом.

Qui non laborat, non manducet. – Хто не працює, той не їсть.

Qui quaerit, reperit. – Хто шукає, той знаходить.

Qui scribit, bis legit. – Хто пише, той двічі читає.

Quid pro quo. – Одне замість іншого.

Quidquid agis, prudenter agas et respice finem. – Що б ти не робив, роби розумно і передбачай результат.

Quo vadis? – Куди ідеш?

Quod licet Iovi, non licet bovi. – Що дозволено Юпітерові, не дозволено бикові.

Quod tibi fieri non vis, alteri non feceris. – Не роби іншому того, чого собі не бажаєш.

Quot capita, tot sensus. – Скільки голів, стільки умів.

Radices litterarum amarae sunt, fructus dulces. – Корені науки гіркі, плоди – солодкі.

Ratio medendi. – Спосіб лікування.

Re, non verbis. – Ділами, а не словами.

Repetitio est mater studiorum. – Повторення – мати навчання.

Restitutio ad integrum. – Повернення до попереднього нормального стану.

Rubor, tumor, calor, dolor et functio laesa. – Почервоніння, припухлість, жар, біль і порушена функція (*клінічні ознаки запалення*).

Salus aegroti suprema lex medicorum. – Благо хворого – найвищий закон (для) лікарів.

Salus populi – suprema rex. – Благо народа – найвищий закон.

Sapienti sat. – Розумному досить.

Satius est bene ignorare, quam male didicisse. – Краще не знати взагалі, ніж погано вивчити.

Scientia potentia est. – Знання – сила.

Semel scriptum, decies lectum. – Один раз написане – це десять разів прочитане.

Senectus insanabilis morbus est. – Старість – невиліковна хвороба.

Sero tarde venientibus – ossa. – Тим, хто пізно приходить, – кістки.

Si iuvatur, natura laudatur, si non iuvatur, medicus accusatur. – Якщо допомагає, хвалять природу, якщо не допомагає, звинувачують лікаря.

Si sapis, sis apis. – Якщо ти розумний, будь (працьовитим), як бджола.

Sic transit gloria mundi. – Так минає мирська слава.

Similia similibus curantur. – Подібне лікується подібним.

Sine causa. – Без причини.

Sine dubio. – Без сумніву.

Sine ira et studio. – Без гніву і пристрасті.

Sine labore non erit panis in ore. – Без праці не буде хліба в роті.

Sine spe. – Без надії.

Sol lucet omnibus. – Сонце світить всім.

Spes vana. – Марна надія.

Statim! – негайно!

Sublata causa, tollitur morbus. – З усуненням причини усувається хвороба.

Sui generis. – Свого роду, своєрідний.

Summum bonum cumulatur ex integritate corporis et ex mentis ratione perfecta. – Найбільше благо складається з фізичного і душевного здоров'я.

Summum bonum medicinae sanitas. – Найбільше благо медицини – здоров'я.

Suum cuique. – Кожному своє.

Tabula rasa. – Чиста дошка; щось неторкнуте.

Tantum scitur, quantum memoria tenetur. – Стільки знається, скільки пам'ятається.

Te hominem esse memento. – Пам'ятай, що ти людина.

Tempora mutantur et nos mutamur in illis. – Часи міняються, і ми міняємось з ними.

Tempori pace! – Бережи час!

Tempus vulnera sanat. – Час лікує рани.

Terra incognita. – Невідома земля; щось незнане.

Tertium non datur. – Третього не дано.

Theoria cum praxi. – Теорія з практикою.

Ubi concordia, ibi victoria. – Де згода, там перемога.

Ubi facta loquuntur, non opus est verbis. – Де говорять факти, немає потреби в словах.

Ubi mel, ibi fel. – Де мед, там і жовч.

Ultima ratio. – Останній довід.

Una hirundo non facit veris. – Одна ластівка весни не робить.

Unus pro omnibus et omnes pro uno. – Один за всіх і всі за одного.

Usus optimus magister est. – Досвід – найкращий вчитель.

Ut sentio, ita dico. – Як відчуваю, так і кажу.

Vade mecum (vade cum me). – Іди за мною.

Vale! – Будь здоровий, прощай!

Valetudo bonum optimum. – Здоров'я – найкраще благо.

Veni, vidi, vici. – Прийшов, побачив, переміг.

Verba magistri. – Слова вчителя, авторитетної людини.

Verba volant, scripta manent. – Слова відлітають, написане залишається.

Viribus unitis. – Спільними зусиллями.

Vis medicatrix naturae. – Цілюща сила природи.

Vita sine litteris mors est. – Життя без науки – це смерть.

Vivere est cogitare. – Жити – означає мислити.

Vivere est militare. – Жити – означає боротися.

Volens nolens. – Хоч-не-хоч.

ДОДАТОК III

ОСНОВНІ ВІДОМОСТІ З ФОНЕТИКИ ЛАТИНСЬКОЇ МОВИ

Латинський алфавіт

Буква	Назва	Вимова
A a	а	[a]
B b	бе	[б]
C c	це	[к], [ц]
D d	де	[д]
E e	е	[е]
F f	еф	[ф]
G g	ге	[г]
H h	ха	[х]
I i (J j)*	і (йот)	[і], [й]
K k	ка	[к]
L l	ель	[ль]
M m	ем	[м]
N n	ен	[н]
O o	о	[о]
P p	пе	[п]
Q q	ку	[к]
R r	ер	[р]
S s	ес	[с], [з]
T t	те	[т]
U u	у	[у]
V v	ве	[в]
X x	ікс	[кс], [кз]
Y y	іпсилон	[і]
Z z	зета	[з], [ц]

* У класичному латинському алфавіті букви **J j** “йот” не було: її ввів гуманіст Петрус Рамус лише у XVI столітті.

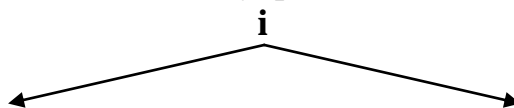
Правила вимови голосних та дифтонгів

У латинській мові 6 голосних: **a, e, i, o, u, y.**

Буква **a** вимовляється як укр. [a]: animal [áнімаль] – тварина, ana [ána] – по, порівну.

Буква **e** вимовляється як укр. [e]: et [ет] – і, ego [éго] – я.

Буква **i** може вимовлятися як укр. [i] або [й]:

вимовляється як [i]

у більшості випадків:

internus [інтérнус] – внутрішній

intestinum [інтестíнуm] – кишка

iris [íріс] – райдужна оболонка.

вимовляється як [й]*:

1) перед голосним на початку слова або складу:

iuba [й+у: юба] – грива;

2) між голосними:

maior [ма́йор] – більший

iejunum [є́юнуm] – порожня

кишка

*У словах грецького походження буква **i** в усіх позиціях вимовляється як [i], оскільки в грецькій мові не було звука [й]:

Iodum [і́одум] – йод (походить від грецьк. iodes – фіолетовий)

iatros [і́атрос] – лікар.

У сучасній медичній термінології в позиціях перед голосними на початку слова та між голосними замість букви **i** може вживатися буква **j**: juba, maior, jejunum.

Буква **o** вимовляється як укр. [o]: os [ос] – кістка, organon [óрганон] – орган.

Буква **u** вимовляється як укр. [y]: unus [у́нус] – один, ulna [у́льна] – ліктьова кістка.

Буква **y** вимовляється як укр. [i]: systema [сістéма] – система, symptoma [сімптóма] – симптом, ознака.

Крім зазначених простих голосних (монофтонгів) у латинській мові існували також двоголосні, або дифтонги.

Дифтонгом називається сполучення двох голосних, які позначаються на письмі двома буквами, а вимовляються як один склад або один звук.

Дифтонгів у латинській мові чотири: **au, eu, ae, oe.**

Дифтонг **au** вимовляється як укр. [au], де звук [y] є нескладовим і наближається до укр. [v]: auris [а́уріс] – вухо, cauda [ка́уда] – хвіст.

Дифтонг **eu** вимовляється як укр. [eu], де звук [y] також є нескладовим і наближається до укр. [v]: eucalyptus [еукаліптус] – евкаліпт, pneumonia [пнеумоніа] – пневмонія.

Дифтонги **ae, oe** вимовляються як один звук [e]:

ae – [e]: aegrotus [егрótус] – хворий, gangraena [гангрéна] – гангрена, змертвіння;

oe – [e]: oedema [едéма] – набряк, oesophagus [езóфагус] стравохід.

Якщо буквосполучення **ae, oe** не утворюють дифтонгів, то над буквою **e** ставлять дві крапки, і тоді кожний голосний вимовляється окремо:

aë – [ae]: aër [áер] – повітря

oë – [oe]: роë [пнóе] – дихання.

Правила вимови приголосних

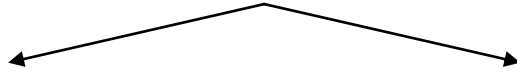
У латинській мові 18 приголосних: **b, c, d, f, g, h, k, l, m,**

n, p, q, r, s, t, v, x, z.

Більшість з них не має варіативності у читанні. Тому розглянемо лише ті приголосні, вимова яких може становити певні труднощі.

Буква **c** може вимовлятися як укр. [к] або [ц]:

c

вимовляється як [к]:

1) перед голосними **a, o, u**:

caput [káпут] – голова

costa [кóста] – ребро

cutis [кúтіс] – шкіра;

2) перед приголосними та

в кінці слова:

cranium [крáніум] – череп

lact [ляк] – молоко.

вимовляється як [ц]:

1) перед голосними **e, i, y**:

cerebrum [цéребрум] – мозок

cito [цíто] – швидко

cystis [цíстіс] – міхур;

2) перед дифтонгами **ae, oe**:

caecum [цéкум] – сліпа кишка

caeruleus [церу́леус] – голубий, блакитний.

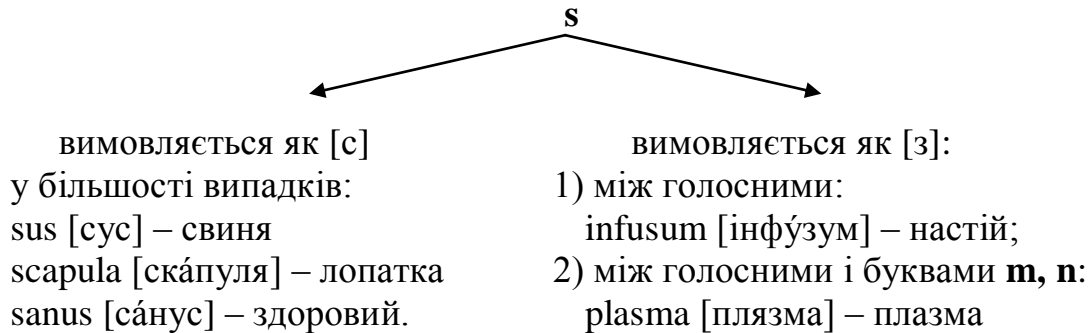
Буква **g** вимовляється як укр. [г] або рос. [г]: gutta [гутта] – крапля, gingiva [гінгіва] – ясна.

Буква **h** вимовляється з придихом як нім. [h] або укр. [x] чи [г]: hepax [хéпар] – печінка, herba [хéрба] – трава.

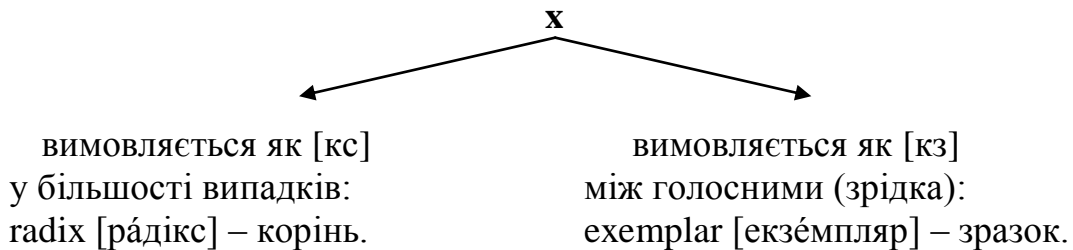
Буква **l** завжди вимовляється напівм'яко [ль], як у сучасних європейських мовах: labium [лябіум] – губа, albus [альбус] – білий.

Буква **q** вживається лише в сполученні з буквою **u**. Сполука **qu** вимовляється як укр. [кв]: aqua [áква] – вода, quinque [квінке] – п'ять.

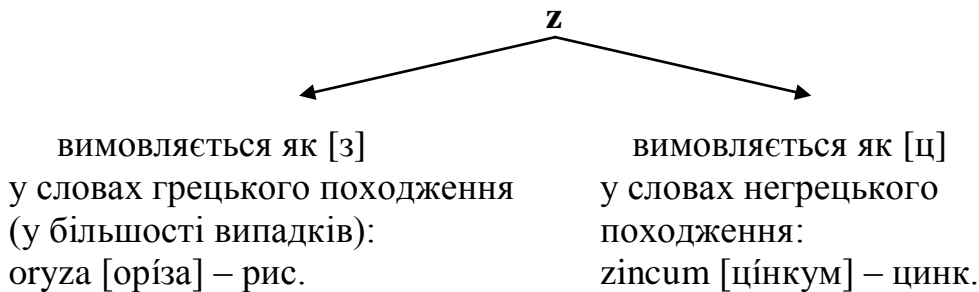
Буква **s** може вимовлятися як укр. [с] або [з]:

Буква **x** може вимовлятися як укр. [кс] або [кз]:

Буква **z** може вимовлятися як укр. [з] або [ц]:

Правила вимови буквосполучень

У словах грецького походження зустрічаються сполучення з придишним **h**: **ch, ph, rh, th**. Такі буквосполучення графічно позначали відповідний звук грецької мови, тому кожен з цих диграфів вимовляється як один звук.

Буквосполучення **ch** вимовляється як укр. [х]: chole [хóле] – жовч, chamomilla [хамомілля] – ромашка;

ph вимовляється як укр. [ф]: pharmakon [фáрмакон] – ліки, camphora [ка́мфора] – камфора;

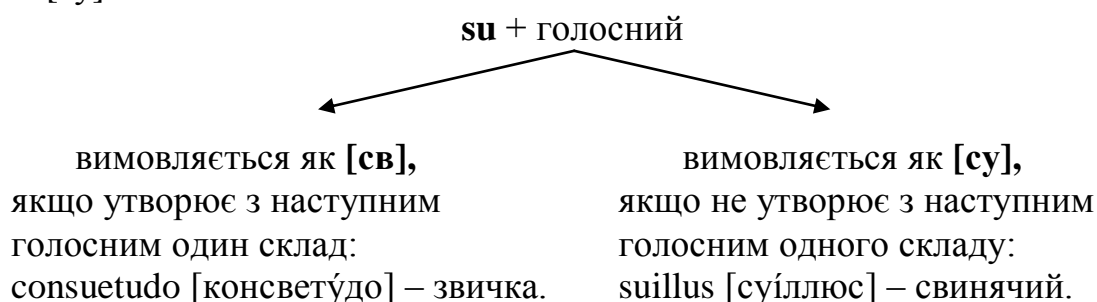
rh вимовляється як укр. [р]: rhizoma [різо́ма] – кореневище, rheum [ре́ум] – ревінь;

th вимовляється як укр. [т]: *thorax* [то́ракс] – грудна клітка, *therapia* [терапі́а] – терапія, лікування.

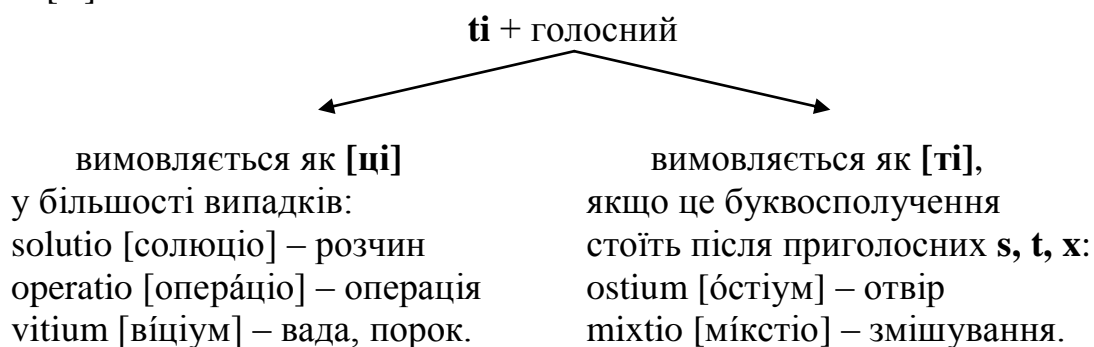
Буквосполучення **sch** слід вимовляти як [сх]: *schisma* [схі́зма] – щілина. Вимова буквосполучення **sch** як укр. [ш] вважається помилкою.

Буквосполучення **ngu** перед голосними вимовляється як [нгв]: *unguentum* [унгвѐнтум] – мазь, *lingua* [лінгва] – язик, а перед приголосними як [нгу]: *lingula* [лінгуля] – язичок.

Буквосполучення **su** перед голосними може вимовлятися як [св] або [су]:

Буквосполучення **ti** перед голосними може вимовлятися як [ці] або [ті]:

Перед приголосними буквосполучення **ti** завжди вимовляється як [ті]: *tibia* [ті́біа] – великогомілкова кістка.

Складоподіл

Як складотворчий елемент можуть виступати лише голосні або дифтонги: у слові стільки складів, скільки голосних або дифтонгів.

Поділ на склади у латинських словах здійснюється:

- 1) між двома голосними: *dí-es* – день;
- 2) між голосним (або дифтонгом) і приголосним:
á-la – крило, *praé-sox* – ранній;

- 3) між голосним і групою “muta cum liquida” – сполученням німого звуку **b, p, d, t, c, g** з плавним **r, l** (**br, bl, pr, pl, dr, dl, tr, tl, cr, cl, gr, gl**): á-trí-um – передсердя, cé-re-brum – череп;
- 4) всередині групи приголосних:
 - a) між двома приголосними: cós-ta – ребро;
 - b) між трьома приголосними перед останнім приголосним (крім сполучень з групою “muta cum liquida”): fúnc-ti-o – функція, doc-trí-na – наука.

Довгі та короткі склади

У латинській мові голосні розрізняються за довготою вимови: звуки можуть бути довгими або короткими. Довгі звуки вимовляються приблизно вдвічі довше коротких. На письмі довгота чи короткість голосного позначається спеціальними надрядковими знаками, які ставляться над буквою: довгота звуку позначається горизонтальною рисою (¯), а короткість – дужкою (ˇ).

Наприклад: **ā** – [ā] довгий, **ă** – [ă] короткий
ē – [ē] довгий, **ĕ** – [ĕ] короткий.

Довгими чи короткими звуки можуть бути за природою або за положенням. Залежно від голосного, склад, що його містить, також може бути довгим чи коротким.

Склад довгий:

- 1) якщо містить дифтонг: gangraēna – гангрена, змертвіння;
- 2) якщо після голосного стоять подвійні приголосні **x** або **z** (буква **x** позначає два звуки: [кс] або [кз], буква **z** первісно позначала звук [дз]):
 reflēxus – рефлекс, oryza – рис;
- 3) якщо після голосного стоять два і більше приголосних, крім групи “muta cum liquida”:
 ligamētum – зв’язка, mēntha – м’ята.

Склад короткий:

- 1) якщо голосний стоїть перед іншим голосним або буквою **h**:
 tībīa – великогомілкова кістка, éxntrāho – витягую;
- 2) якщо голосний стоїть перед групою “muta cum liquida” – сполучення німого звуку **b, p, d, t, c, g** з плавним **r, l** (**br, bl, pr, pl, dr, dl** і т.д.): vértēbra – хребець, ánhýdrus – безводний.

Не подовжують складу також буквосполучення грецького походження *ch, ph, rh, th*, оскільки кожне з них вимовляється як один звук: *stómāchus* – шлунок.

Крім основних правил довготи і короткості, слід запам'ятати деякі довгі та короткі суфікси, які часто зустрічаються в медичній термінології:

Довгі суфікси	Приклади	Короткі суфікси	Приклади
-āl-	<i>officinālis</i> – лікарський	-bīl-	<i>stábīlis</i> – стабільний
-ār-	<i>musculāris</i> – м'язовий	-cul-	<i>múscŭlus</i> – м'яз
-āt-	<i>dentātus</i> – зубчастий	-ic-	<i>gástrīcus</i> – шлунковий
-īn-	<i>canīnus</i> – собачий	-id-	<i>flúīdus</i> – рідкий
-īv-	<i>īncisīvus</i> – різцевий	-il-	<i>stérīlis</i> – стерильний
-ōs-	<i>spīnōsus</i> – остистий	-ol-	<i>fovéōla</i> – ямочка
-ūr-	<i>sutūra</i> – шов	-ul-	<i>capítŭlum</i> – головка
-ūt-	<i>cornūtus</i> – рогатий		

Якщо голосний стоїть перед одним приголосним, то він може бути як довгим, так і коротким за природою. У таких випадках довгота чи короткість голосного позначається надрядковими знаками: *cartilāgo* – хрящ, *occīput* – потилиця.

Правила наголосу

У латинській мові склади рахують від кінця слова:
me-di-ci-na ve-te-ri-ná-ri-a – ветеринарна медицина.
 4 3 2 1 6 5 4 3 2 1

У латинській мові наголос ніколи не ставиться на перший склад від кінця слова і далі третього складу від кінця слова.

У двоскладових словах наголос завжди ставиться на другому складі від кінця слова: *caput* – голова, *spīna* – ость.

У багатоскладових словах наголос залежить від характеру (кількості) другого складу від кінця слова. Якщо другий склад від кінця слова довгий, то наголос ставиться на нього, а якщо короткий – то наголос ставиться на третій склад від кінця слова, незалежно від його довготи.

Наприклад: у слові *maxīlla* – *верхня щелепа* другий склад від кінця слова довгий (голосний стоїть перед двома приголосними), тому наголос ставиться на нього; у слові *pīlŭla* – *пілюля* другий склад від

кінця слова короткий (містить голосний короткого суфікса), тому наголос ставиться на третій склад від кінця слова.

Слід зауважити, що слова, запозичені з інших мов, не завжди підлягають правилам читання латинської мови. Так, у латинізованих грецьких словах, що закінчуються на **-ia**, звук **-i** може бути як довгим, так і коротким. Якщо **-i** походить від грецького дифтонга **ει**, то він є довгим за природою: therapīa (θεραπεία) – терапія, лікування.

Якщо **-i** походить від грецького **ι**, то він є коротким: artēriā (αρτηρία) – артерія.

Зберігають також свій грецький наголос (на другому складі від кінця слова) і деякі кінцеві елементи складних термінів на **-ia**: -aemīa, -algīa, -ectasīa, -rrhagīa, -scopīa, -tonīa, -trophīa та ін. (див. Додаток I).

Наприклад: arthralgīa – біль у суглобах, typhlectasīa – розширення сліпої кишки, nephrorrhagīa – ниркова кровотеча, endoscopīa – ендоскопія, обстеження порожнин тіла за допомогою оптичних інструментів.

Виняток становлять слова з кінцевим терміноелементом **-lōgia**: biolōgia – біологія, zoolōgia – зоологія та ін.

Латинізовані слова, запозичені з інших мов (наприклад, з арабської) також зберігають оригінальний наголос: elixír – еліксир, kefír – кефір тощо.

ДОДАТОК IV

ОСНОВНІ ВІДОМОСТІ З ГРАМАТИКИ ЛАТИНСЬКОЇ МОВИ

Відміни іменників

Латинські іменники поділяються на п'ять відмін залежно від закінчення в родовому відмінку однини (Gen. Sing.).

Відміна	Рід	Закінчення Gen. Sing.	Приклади	
			Словникова форма	Gen. Sing.
I	<i>f</i>	-ae	<i>costa, ae f ребро</i>	<i>cost-ae ребра</i>
II	<i>m, n</i>	-i	<i>nervus, i m нерв</i>	<i>nerv-i нерва</i>
III	<i>m, f, n</i>	-is	<i>cerebrum, i n мозок</i>	<i>cerebr-i мозку</i>
			<i>pulmo, onis m легеня</i>	<i>pulmon-is легені</i>
			<i>auris, is f вухо</i>	<i>aur-is вуха</i>
IV	<i>m, n</i>	-us	<i>os, ossis n кістка</i>	<i>oss-is кістки</i>
			<i>arcus, us m дуга</i>	<i>arc-us дуги</i>
			<i>cornu, us n ріг</i>	<i>corn-us рога</i>
V	<i>f</i>	-ei	<i>species, ei f збір</i>	<i>speci-ei збору</i>

Зведена таблиця відмінкових закінчень латинських іменників

Відміна		I	II		III		IV		V
Рід		<i>f</i>	<i>m</i>	<i>n</i>	<i>m, f</i>	<i>n</i>	<i>m</i>	<i>n</i>	<i>f</i>
число	відмінок								
Sing.	Nom.	-a	-us	-um	різні		-us	-u	-es
	Gen.	-ae	-er	-on					
	Dat.	-ae	-i	-o	-is		-us		-ei
	Acc.	-ae	-o	-i	-i		-ui	-u	-ei
	Abl.	-am	-um	-em	Nom.		-um	-u	-em
		-a	-o	-e (-i) *		-u		-e	
Plur.	Nom.	-ae	-i	-a	-es	-a (-ia)	-us	-ua	-es
	Gen.	-arum	-orum	-um (-ium)			-uum		-erum
	Dat.	-is	-is	-ibus			-ibus		-ebus
	Acc.	-as	-os	-a	-es	-a (-ia)	-us	-ua	-es
	Abl.	-is	-is	-ibus			-ibus		-ebus

* У дужках наводяться закінчення голосного і мішаного типів відмінювання.

Зразки відмінювання латинських іменників

I відміна

costa, ae *f* – ребро

	Sing.	Plur.
Nom.	costa	costae
Gen.	costae	costarum
Dat.	costae	costis
Acc.	costam	costas
Abl.	costa	costis

II відміна

oculus, i *m* – око

folium, i *n* – листок

	Sing.	Plur.	Sing.	Plur.
Nom.	oculus	oculi	folium	folia
Gen.	oculi	oculorum	folii	foliorum
Dat.	oculo	oculis	folio	foliis
Acc.	oculum	oculos	folium	folia
Abl.	oculo	oculis	folio	foliis

III відміна

Приголосний тип

flos, floris *m* –
квітка

radix, icis *f* –
корінь

corpus, oris *n* –
тіло

	Sing.	Plur.	Sing.	Plur.	Sing.	Plur.
Nom.	flos	flores	radix	radices	corpus	corpora
Gen.	floris	florum	radicis	radicum	corporis	corporum
Dat.	flori	floribus	radici	radicibus	corpori	corporibus
Acc.	florem	flores	radicem	radices	corpus	corpora
Abl.	flore	floribus	radice	radicibus	corpore	corporibus

Голосний тип

	rete, retis <i>n</i> – сітка		animal, is <i>n</i> – тварина		calcar, aris <i>n</i> – шпора	
	Sing.	Plur.	Sing.	Plur.	Sing.	Plur.
Nom.	rete	retia	animal	animalia	calcar	calcaria
Gen.	retis	retium	animalis	animalium	calcaris	calcarium
Dat.	reti	retibus	animali	animalibus	calcari	calcaribus
Acc.	rete	retia	animal	animalia	calcar	calcaria
Abl.	reti	retibus	animali	animalibus	calcari	calcaribus

Мішаний тип

	dens, dentis <i>m</i> – зуб		auris, is <i>f</i> – вухо		os, ossis <i>n</i> – кістка	
	Sing.	Plur.	Sing.	Plur.	Sing.	Plur.
Nom.	dens	dentes	auris	ures	os	ossa
Gen.	dentis	dentium	auris	aurium	ossis	ossium
Dat.	denti	dentibus	auri	auribus	ossi	ossibus
Acc.	dentem	dentes	aurem	ures	os	ossa
Abl.	dente	dentibus	aure	auribus	osse	osibus

IV відміна

	arcus, us <i>m</i> – дуга		cornu, us <i>n</i> – ріг	
	Sing.	Plur.	Sing.	Plur.
Nom.	arcus	arcus	cornu	cornua
Gen.	arcus	arcuum	cornus	cornuum
Dat.	arcui	arcibus	cornu	cornibus
Acc.	arcum	arcus	cornu	cornua
Abl.	arcu	arcibus	cornu	cornibus

V відміна

species, ei *f* – збір (лікарська форма); вид

	Sing.	Plur.
Nom.	species	species
Gen.	speciei	specierum
Dat.	speciei	speciebus
Acc.	speciem	species
Abl.	specie	speciebus

**Зведена таблиця родових закінчень
латинських прикметників**

Прикметники першої групи (I-II відміни)	Прикметники другої групи (III відміни)																					
<table style="margin-left: auto; margin-right: auto;"> <tr> <td style="text-align: center;"><i>m</i></td> <td style="text-align: center;"><i>f</i></td> <td style="text-align: center;"><i>n</i></td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;">-us, -er</td> <td style="text-align: center;">-a</td> <td style="text-align: center;">-um</td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;">II відміна</td> <td style="text-align: center;">I відміна</td> <td style="text-align: center;">II відміна</td> </tr> </table>	<i>m</i>	<i>f</i>	<i>n</i>	-us, -er	-a	-um	II відміна	I відміна	II відміна	<p>1) прикметники трьох закінчень:</p> <table style="margin-left: auto; margin-right: auto;"> <tr> <td style="text-align: center;"><i>m</i></td> <td style="text-align: center;"><i>f</i></td> <td style="text-align: center;"><i>n</i></td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;">-er</td> <td style="text-align: center;">-is</td> <td style="text-align: center;">-e</td> </tr> </table> <p>2) прикметники двох закінчень:</p> <table style="margin-left: auto; margin-right: auto;"> <tr> <td style="text-align: center;"><i>m, f</i></td> <td style="text-align: center;"><i>n</i></td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;">-is</td> <td style="text-align: center;">-e</td> </tr> </table> <p>3) прикметники одного закінчення:</p> <table style="margin-left: auto; margin-right: auto;"> <tr> <td style="text-align: center;"><i>m, f, n</i></td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;">-r / -s / -x</td> </tr> </table>	<i>m</i>	<i>f</i>	<i>n</i>	-er	-is	-e	<i>m, f</i>	<i>n</i>	-is	-e	<i>m, f, n</i>	-r / -s / -x
<i>m</i>	<i>f</i>	<i>n</i>																				
-us, -er	-a	-um																				
II відміна	I відміна	II відміна																				
<i>m</i>	<i>f</i>	<i>n</i>																				
-er	-is	-e																				
<i>m, f</i>	<i>n</i>																					
-is	-e																					
<i>m, f, n</i>																						
-r / -s / -x																						

Ступені порівняння прикметників

Вищий ступінь прикметників утворюється шляхом додавання до основи прикметника суфікса **-ior** (для чоловічого та жіночого роду) або суфікса **-ius** (для середнього роду).

Найвищий ступінь прикметників утворюється шляхом додавання до основи прикметника звичайного ступеня суфікса **-issim-** і родових закінчень **-us, -a, -um**.

Звичайний ступінь	Вищий ступінь		Найвищий ступінь
latus, a, um	latior	latius	latissimus, a, um
<i>широкий</i>	<i>ширший, -a</i>	<i>ширше</i>	<i>найширший, -a, -e</i>
brevis, e	brevior	brevius	brevissimus, a, um
<i>короткий</i>	<i>коротший, -a</i>	<i>коротше</i>	<i>найкоротший, -a, -e</i>
simplex, icis	simplicior	simplicius	simplicissimus, a, um
<i>простий</i>	<i>простіший, -a</i>	<i>простіше</i>	<i>найпростіший, -a, -e</i>

Прикметники на **-er** утворюють вищий ступінь за загальним правилом, а найвищий ступінь – за допомогою суфікса **-rim**, який

додається до Nom. Sing. чоловічого роду, і родових закінчень **-us, -a, -um**:

Звичайний ступінь	Найвищий ступінь
acer, acris, acre <i>гострий</i>	acerrimus, a, um <i>найгостріший, -a, -e</i>
celer, eris, ere <i>швидкий</i>	celerrimus, a, um <i>найшвидший, -a, -e</i>

Шість прикметників на **-ilis** утворюють вищий ступінь за загальним правилом, а найвищий ступінь – за допомогою суфікса **-lim**, який додається до основи звичайного ступеня, і родових закінчень **-us, -a, -um**:

Звичайний ступінь	Найвищий ступінь
facilis, e <i>легкий</i>	facillimus, a, um <i>найлегший, -a, -e</i>
difficilis, e <i>важкий</i>	difficillimus, a, um <i>найважчий, -a, -e</i>
similis, e <i>подібний</i>	simillimus, a, um <i>найбільш подібний, -a, -e</i>
dissimilis, e <i>неподібний</i>	dissimillimus, a, um <i>найбільш неподібний, -a, -e</i>
gracilis, e <i>стрункий</i>	gracillimus, a, um <i>найстрункіший, -a, -e</i>
humilis, e <i>низький</i>	humillimus, a, um <i>найнижчий, -a, -e</i>

Прикметники на **-us** з попередньою голосною утворюють ступені порівняння описово. Вищий ступінь утворюється за допомогою прислівника **magis** (*більш*), найвищий – за допомогою прислівника **maxime** (*найбільш*):

Звичайний ступінь	Вищий ступінь	Найвищий ступінь
necessarius, a, um <i>необхідний</i>	magis necessarius, a, um <i>більш необхідний</i>	maxime necessarius, a, um <i>найбільш необхідний</i>

Суплетивні ступені порівняння прикметників

Звичайний ступінь	Вищий ступінь	Найвищий ступінь
bonus, a, um <i>добрий, хороший</i>	melior, melius <i>ліпший, кращий</i>	optimus, a, um <i>найліпший, найкращий</i>
malus, a, um <i>поганий</i>	peior, peius <i>гірший</i>	pessimus, a, um <i>найгірший</i>
magnus, a, um <i>великий</i>	maior, maius <i>більший</i>	maximus, a, um <i>найбільший</i>
parvus, a, um <i>малий</i>	minor, minus <i>менший</i>	minimus, a, um <i>найменший</i>
multus, a, um <i>численний</i>	plures, plura <i>більш численні</i>	plurimus, a, um <i>найбільш численний</i>

Неповні ступені порівняння прикметників

Деякі прикметники, утворені від прислівників і прийменників, не мають звичайного ступеня і вживаються лише у вищому і найвищому ступенях.

Вищий ступінь	Найвищий ступінь
anterior, ius <i>передній</i>	—
posterior, ius <i>задній</i>	postremus, a, um
superior, ius <i>верхній</i>	supremus, a, um; summus, a, um
inferior, ius <i>нижній</i>	infimus, a, um; imus, a, um
exterior, ius <i>зовнішній</i>	extremus, a, um
interior, ius <i>внутрішній</i>	intimus, a, um
proprior, ius <i>близький</i>	proximus, a, um

Основи латинських дієслів

Латинські дієслова мають три основи:

1) основа теперішнього часу (інфекта) визначається шляхом відкидання від неозначеної форми дієслова (інфінітива) закінчення **-re/-ĕre**:

Інфінітив	Основа теперішнього часу
curāre лікувати	curā-
vidēre бачити	vidē-
credĕre вірити	cred-
audīre слухати	audī-

Від основи теперішнього часу утворюються: теперішній час дійсного способу активного і пасивного станів, минулий час недоконаного виду дійсного способу активного і пасивного станів, майбутній перший дійсного способу активного і пасивного станів, наказова форма, дієприкметник теперішнього часу;

2) основа перфекта визначається шляхом відкидання від форми першої особи однини минулого часу доконаного виду (перфекта) закінчення **-i**:

Перфект	Основа перфекта
curavi	curav-
vidi	vid-
credidi	credid-
audivi	audiv-

Від основи перфекта утворюються: часи системи перфекта активного стану, інфінітив минулого часу активного стану;

3) основа супіна визначається шляхом відкидання від форми супіна закінчення **-um**:

Супін	Основа супіна
curatum	curat-
visum	vis-
creditum	credit-
auditum	audit-

Від основи супіна утворюються: дієприкметники минулого і майбутнього часу, іменники IV відміни, часи системи перфекта пасивного стану.

Дієвідміни

Латинські дієслова поділяються на чотири дієвідміни залежно від кінцевого звуку основи теперішнього часу.

Дієвідміна	Кінцевий звук основи	Приклади
I	-ā	<i>curā-re лікувати</i>
II	-ē	<i>vidē-re бачити</i>
III	приголосний або -i	<i>cred-ēre вірити</i>
IV	-ī	<i>dilu-ēre розводити</i> <i>audī-re слухати</i>

Наказовий спосіб

Наказовий спосіб має дві форми: другу особу однини і другу особу множини.

Друга особа однини наказового способу утворюється шляхом відкидання інфінітива дієслів усіх дієвідмін закінчення **-re**.

Друга особа множини наказового способу утворюється шляхом додавання до основи дієслів I, II, IV дієвідміни закінчення **-te**, а дієслів III дієвідміни – закінчення **-ite**.

Дієвідміна	Інфінітив	Наказова форма другої особи однини	Наказова форма другої особи множини
I	<i>curāre</i> <i>лікувати</i>	<i>cura</i> <i>лікуй</i>	<i>curāte</i> <i>лікуйте</i>
II	<i>vidēre</i> <i>бачити</i>	<i>vide</i> <i>дивись</i>	<i>vidēte</i> <i>дивіться</i>
III	<i>credēre</i> <i>вірити</i>	<i>crede</i> <i>вір</i>	<i>credīte</i> <i>вірте</i>
IV	<i>audīre</i> <i>слухати</i>	<i>audi</i> <i>слухай</i>	<i>audīte</i> <i>слухайте</i>

Особові закінчення латинських дієслів

Особа	Activum		Passivum	
	Sing.	Plur.	Sing.	Plur.
1	-o, -m	-mus	-or	-mur
2	-s	-tis	-ris	-mini
3	-t	-nt	-tur	-ntur

Відмінювання дієслів у теперішньому часі дійсного способу активного і пасивного станів (*Praesens indicativi activi et passivi*)

Теперішній час дійсного способу утворюється шляхом приєднання до основи дієслова теперішнього часу особових закінчень або безпосередньо, або за допомогою сполучних голосних.

У латинській мові особові займенники при дієсловах, як правило, не вживаються. При перекладі українською мовою займенники додаються.

Зразки відмінювання дієслів в Praesens indicativi activi et passivi

I дієвідміна

При відмінюванні дієслів I дієвідмини в теперішньому часі дійсного способу активного і пасивного станів особові закінчення додаються безпосередньо до основи.

У першій особі однини кінцевий голосний основи **-a** зливається з особовим закінченням **-o**.

curāre – лікувати (основа curā -)

Особа	Activum		Passivum	
	Sing.	Plur.	Sing.	Plur.
1	curō <i>я лікую</i>	curamus <i>ми лікуємо</i>	curor <i>мене лікують</i>	curamur <i>нас лікують</i>
2	curas <i>ти лікуєш</i>	curatis <i>ви лікуєте</i>	curaris <i>тебе лікують</i>	curamini <i>вас лікують</i>
3	curat <i>він (вона, воно) лікує</i>	curant <i>вони лікують</i>	curatur <i>його (її) лікують</i>	curantur <i>їх лікують</i>

II дієвідміна

При відмінюванні дієслів II дієвідмини особові закінчення додаються безпосередньо до основи.

vidēre – бачити (основа vidē -)

Особа	Activum		Passivum	
	Sing.	Plur.	Sing.	Plur.
1	video <i>я бачу</i>	videmus <i>ми бачимо</i>	videor <i>мене бачать</i>	videmur <i>нас бачать</i>
2	vides <i>ти бачиш</i>	videtis <i>ви бачите</i>	videris <i>тебе бачать</i>	videmini <i>вас бачать</i>
3	videt <i>він (вона, воно) бачить</i>	vident <i>вони бачать</i>	videtur <i>його (її) бачать</i>	videntur <i>їх бачать</i>

III дієвідміна

При відмінюванні дієслів III відмини особові закінчення додаються до основи за допомогою сполучних голосних, а саме: починаючи з другої особи однини до другої особи множини між основою і закінчення вставляється голосний **-i**, а в третій особі множини – **-u**.

У пасивному стані в другій особі однини перед закінченням зберігається голосний **-e**.

credēre – вірити (основа cred-)

Особа	Activum		Passivum	
	Sing.	Plur.	Sing.	Plur.
1	credo <i>я вірю</i>	credimus <i>ми віримо</i>	credor <i>мені вірять</i>	credimur <i>нам вірять</i>
2	credis <i>ти віриш</i>	creditus <i>ви вірите</i>	crederis <i>тобі вірять</i>	credimini <i>вам вірять</i>
3	credit <i>він (вона, воно) вірить</i>	credunt <i>вони вірять</i>	creditur <i>йому (їй) вірять</i>	creduntur <i>їм вірять</i>

IV дієвідміна

При відмінюванні дієслів IV дієвідмини в теперішньому часі дійсного способу активного і пасивного станів особові закінчення додаються безпосередньо до основи, лише в третій особі множини між основою і закінченням вставляється сполучний голосний **-и**.

audīre – слухати (основа audī -)

Особа	Activum		Passivum	
	Sing.	Plur.	Sing.	Plur.
1	audio <i>я слухаю</i>	audimus <i>ми слухаємо</i>	audior <i>мене слухають</i>	audimur <i>нас слухають</i>
2	audis <i>ти слухаєш</i>	auditis <i>ви слухаєте</i>	audiris <i>тебе слухають</i>	audimini <i>вас слухають</i>
3	audit <i>він (вона, воно) слухає</i>	audiunt <i>вони слухають</i>	auditur <i>його (її) слухають</i>	audiuntur <i>їх слухають</i>

Відмінювання дієслова *esse* – *бути* в теперішньому часі дійсного способу

Особа	Sing.	Plur.
1	sum <i>я є</i>	sumus <i>ми є</i>
2	es <i>ти є</i>	estis <i>ви є</i>
3	est <i>він, вона, воно є</i>	sunt <i>вони є</i>

Відмінювання дієслів у теперішньому часі умовного способу активного і пасивного станів (*Praesens coniunctivi activi et passivi*)

Умовний спосіб виражає дію ймовірну, можливу, бажану, а також пом'якшений наказ, заклик, заохочення до дії.

У простих реченнях умовний спосіб вживається для вираження:

а) наказу: *Sterilisetur!* – Хай буде простерилізовано!;

б) побажання: *Valeas!* – Будь здоровий!;

в) заклик до дії: *Laboremus!* – Працюймо!

Умовний спосіб вживається також у підрядних реченнях мети, часу, причини, умови та додаткових підрядних.

Наприклад: *Misce, ut fiat unguentum.* – Змішай, щоб утворилася мазь.

Stet loco frigido, ut formetur gelatina. – Хай стоїть у холодному місці (постав у холодне місце), щоб утворився желатин.

Теперішній час умовного способу утворюється від основи теперішнього часу за допомогою суфікса **-e** для дієслів I дієвідміни (голосний основи **-a** зливається з суфіксом **-e**) та суфікса **-a** для дієслів II, III, IV дієвідмін і особових закінчень.

Зразки відмінювання дієслів в Praesens coniunctivi activi et passivi

I дієвідміна

curāre – лікувати (основа curā -)

Осо-ба	Activum		Passivum	
	Sing.	Plur.	Sing.	Plur.
1	<i>curem</i> <i>я лікував би</i>	<i>curemus</i> <i>ми лікували б,</i>	<i>curer</i> <i>мене лікували б</i>	<i>curemur</i> <i>нас лікували б</i>
2	<i>cures</i> <i>ти лікував би</i>	<i>curetis</i> <i>ви лікували б</i>	<i>cureris</i> <i>тебе лікували б</i>	<i>curemini</i> <i>вас лікували б</i>
3	<i>curet</i> <i>він (вона, во-но) лікував би</i>	<i>curent</i> <i>вони лікували б</i>	<i>curetur</i> <i>його (її) лікували б</i>	<i>curentur</i> <i>їх лікували б</i>

II дієвідміна

vidēre – бачити (основа vidē -)

Осо-ба	Activum		Passivum	
	Sing.	Plur.	Sing.	Plur.
1	<i>videam</i> <i>я бачив би</i>	<i>videamus</i> <i>ми бачили б</i>	<i>videar</i> <i>мене бачили б</i>	<i>videamur</i> <i>нас бачили б</i>
2	<i>videas</i> <i>ти бачив би</i>	<i>videatis</i> <i>ви бачили б</i>	<i>videaris</i> <i>тебе бачили б</i>	<i>videamini</i> <i>вас бачили б</i>
3	<i>videat</i> <i>він (вона, во-но) бачив би</i>	<i>videant</i> <i>вони бачили б</i>	<i>videatur</i> <i>його (її) бачили б</i>	<i>videantur</i> <i>їх бачили б</i>

III дієвідміна

credēre – вірити (основа cred-)

Осо-ба	Activum		Passivum	
	Sing.	Plur.	Sing.	Plur.
1	credam <i>я вірив би</i>	credamus <i>ми вірили б</i>	credar <i>мені вірили б</i>	credamur <i>нам вірили б</i>
2	credas <i>ти вірив би</i>	credatis <i>ви вірили б</i>	credaris <i>тобі вірили б</i>	credamini <i>вам вірили б</i>
3	credat <i>він (вона, во-но) вірив би</i>	credant <i>вони вірили б</i>	credatur <i>йому (їй) вірили б</i>	credantur <i>їм вірили б</i>

IV дієвідміна

audīre – слухати (основа audī -)

Осо-ба	Activum		Passivum	
	Sing.	Plur.	Sing.	Plur.
1	audiam <i>я бачив би</i>	audiamus <i>ми бачили б,</i>	audiar <i>мене бачили б</i>	audiamur <i>нас бачили б</i>
2	audias <i>ти бачив би</i>	audiatis <i>ви бачили б</i>	audiaris <i>тебе бачили б</i>	audiamini <i>вас бачили б</i>
3	audiat <i>він (вона, во-но) бачив би</i>	audiant <i>вони бачили б</i>	audiatur <i>його (її) бачили б</i>	audiantur <i>їх бачили б</i>

Відмінювання дієслова esse – бути в теперішньому часі умовного способу

Особа	Sing.	Plur.
1	sim <i>я був би</i>	simus <i>ми були б</i>
2	sis <i>ти був би</i>	sitis <i>ви були б</i>
3	sit <i>він (вона, воно) був би</i>	sint <i>вони були б</i>

Вживання умовного способу в рецептурних виразах

Dentur tales doses numero...	Хай буде видано таких доз кількістю ...
Detur.	Хай буде видано.
Fiat lege artis.	Хай буде зроблено за правилами науки.
Formentur...	Хай будуть утворені ...
Formetur...	Хай буде утворено.
Misce, ut fiant ...	Змішай, щоб утворилися ...
Misce, ut fiat ...	Змішай, щоб утворився (утворилася)...
Misceatur.	Хай буде змішано.
Repetatur.	Хай буде повторено.
Servatur.	Хай буде збережено.
Signetur.	Хай буде позначено.
Solvatur.	Хай буде розчинено.
Sterilisetur.	Хай буде простерилізовано.
Stet.	Хай стоїть.

Числівник

У латинській мові числівники поділяються на чотири розряди:

- 1) кількісні (відповідають на питання *скільки?*);
- 2) порядкові (відповідають на питання *котрий? який?*);
- 3) розподільні (відповідають на питання *по скільки?*);
- 4) прислівникові (відповідають на питання *скільки разів?*).

Цифри		Кількісні	Порядкові	Розподільні	Прислівникові
арабські	римські				
1	I	unus, a, um <i>один, -а, -е</i>	primus, a, um <i>перший, -а, -е</i>	singuli, ae, a <i>по одному, - ії</i>	semel <i>один раз</i>
2	II	duo, duae, duo	secundus, a, um	bini, ae, a	bis
3	III	tres, tria	tertius, a, um	terni, ae, a	ter
4	IV	quattuor	quartus, a, um	quaterni, ae, a	quater
5	V	quinque	quintus, a, um	quini, ae, a	quinqies
6	VI	sex	sextus, a, um	seni, ae, a	sexies
7	VII	septem	septimus, a, um	septeni, ae, a	septies
8	VIII	octo	octavus, a, um	octoni, ae, a	octies
9	IX	novem	nonus, a, um	noveni, ae, a	novies
10	X	decem	decimus, a, um	deni, ae, a	decies

Складні кількісні числівники другого десятка від 11 до 17 утворюються шляхом додавання до основи назв одиниць закінчення *-decim*:

- 11 – undecim (un-us + decim)
- 12 – duodecim (duo + decim) і т.д.

Складні числівники, в яких останньою цифрою є цифра 8 або 9 (18, 19, 28, 29 і т.д.), утворюються за принципом віднімання назви двох або однієї одиниць від назви наступного десятка:

- 18 – duo-de-viginti – “від двадцяти два”
- 19 – un-de-viginti – “від двадцяти один”
- 28 – duo-de-triginta – “від тридцяти два”.

Усі десятки (крім 20) мають закінчення *-ginta*:

- 20 – viginti
- 30 – triginta
- 40 – quadraginta.

Цифри		Кількісні	Порядкові
арабські	римські		
11	XI	undecim	undecimus, a, um
12	XII	duodecim	duodecimus, a, um
13	XIII	tredecim	tertius decimus
14	XIV	quattuordecim	quartus decimus
15	XV	quindecim	quintus decimus
16	XVI	sedecim	sextus decimus
17	XVII	septendecim	septimus decimus
18	XVIII	duodeviginti	duodevicesimus, a, um
19	XIX	undeviginti	undevicesimus, a, um
20	XX	viginti	vicesimus, a, um
30	XXX	triginta	tricesimus, a, um
40	XL	quadraginta	quadragesimus, a, um
50	L	quingenta	quingentesimus, a, um
60	LX	sexaginta	sexagesimus, a, um
70	LXX	septuaginta	septuagesimus, a, um
80	LXXX	octoginta	octogesimus, a, um
90	XC	nonaginta	nonagesimus, a, um
100	C	centum	centesimus, a, um
500	D	quingenti	quingentesimus, a, um
1000	M	mille	millesimus, a, um

Складені числівники від 21 до 99 можуть виражатися двома способами:

1) на першому місті позначається число десятків, а потім число одиниць:

21 – viginti unus

45 – quadraginta quinque;

2) на першому місті ставиться число одиниць, а потім число десятків, що приєднується сполучником *et* – “і”:

21 – unus et viginti

45 – quinque et quadraginta.

У тризначних і багатозначних числах спочатку ставляться числа більшого розряду, а потім меншого (без сполучника):

164 – centum sexaginta quattuor.

Порядкові числівники (десятки і сотні) утворюються за допомогою суфікса *-esim* і родових закінчень *-us*, *-a*, *-um*:

vicesimus, a, um – двадцятий.

Розподільні числівники в латинській мові мають форму множини і перекладаються кількісним числівником з прийменником *no*: *singuli*, *ae*, *a* – по одному, по одній.

Римські цифри

Існує сім основних знаків для позначення римських цифр:

I – 1

C – 100

V – 5

D – 500

X – 10

M – 1000.

L – 50

Для позначення усіх інших чисел використовують комбінації цих знаків: шляхом додавання справа (для збільшення числа) або зліва (для зменшення числа). Шляхом зменшення записуються усі четвірки та дев'ятки, решта чисел записується шляхом збільшення:

2 – II (I + I)

600 – DC (D + C)

7 – VII (V + I + I)

400 – CD (D – C)

9 – IX (X – I)

1100 – MC (M + C)

40 – XL (L – X)

900 – CM (M – C).

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. *Буркат А.П.* Латинский язык и основы ветеринарной терминологии. – К.: Вища шк., 1989. – 208 с.
2. *Валл Г.И.* Латинский язык: Учебник для ветеринарных специальностей вузов. – М.: Высш. шк., 1990. – 190 с.
3. *Вовк Д.М.* Довідник з ветеринарної рецептури та технології виготовлення лікарських форм. – К.: Медицина, 1989. – 163 с.
4. *Дворецкий И. Х.* Латинско-русский словарь. – 6-е изд. – М.: Рус. яз., 2000. – 846 с.
5. *Левчук В.С., Очкуренко О.М., Федотов О.В., Нетлюк М.А.* Словник морфологічних ветеринарних термінів. – К.: Вища шк., 1990, – 204 с.
6. *Лучканін С.М.* Латинські сентенції з історико-літературним коментарем. К.: Світ, 1999. – 268 с.
7. *Цимбалюк Ю.В.* Латинські прислів'я і приказки. – К.: Атіка, 1990. – 322 с.
8. *Чернявский М.Н.* Латинский язык и основы медицинской терминологии. – М.: Медицина, 1997. – 336 с.
9. *Kosovyk I.J., Syrajlo L.D.* Lingua Latina medicinalis. – К.: Вища шк., 1993. – 248 с.
10. *Nomina anatomica.* Международная анатомическая номенклатура. – 3-е изд. – М.: Наука, 1970. – 522 с.

ЗМІСТ

Передмова	3
Умовні скорочення	7
Латинсько-український словник	8
Українсько-латинський словник	73
Додаток I Греко-латинські дублетні позначення	120
Кінцеві терміноелементи	123
Додаток II Латинські прислів'я, афоризми та спеціальні медичні вирази	125
Додаток III Основні відомості з фонетики латинської мови ...	135
Латинський алфавіт	135
Правила вимови голосних та дифтонгів	136
Правила вимови приголосних	137
Правила вимови буквосполучень	138
Складоподіл	139
Довгі та короткі склади	140
Правила наголосу	141
Додаток IV Основні відомості з граматики латинської мови ..	143
Відміни іменників	143
Зведена таблиця відмінкових закінчень латинських іменників	143
Зведена таблиця родових закінчень латинських прикметників	146
Ступені порівняння прикметників	146
Суплетивні ступені порівняння прикметників	148
Неповні ступені порівняння прикметників.....	148
Основи латинських дієслів	149
Дієвідміни	150
Наказовий спосіб	150
Особові закінчення латинських дієслів	151

Відмінювання дієслів у теперішньому часі дійсного способу активного і пасивного станів (Praesens indicativi activi et passivi)	151
Відмінювання дієслова <i>esse</i> – <i>бути</i> в теперішньому часі дійсного способу	153
Відмінювання дієслів у теперішньому часі умовного способу активного і пасивного станів (Praesens coniunctivi activi et passivi)	153
Відмінювання дієслова <i>esse</i> – <i>бути</i> в теперішньому часі умовного способу	155
Вживання умовного способу в рецептурних виразах	156
Числівник	156
Римські цифри	158
Список літератури	159